

Upravištvu: Ljubljana, Knafljeva
ulica 5. — Telefon št. 3122, 3123,
3124, 3125, 3126.
Inseratni oddelki: Ljubljana, Selen-
burgova ul. 3. — Tel. 3492 in 2492.
Podružnica Maribor: Aleksandrova
cesta št. 13. — Telefon št. 2455.
Podružnica Celje: Kocenova ulica
št. 2. — Telefon št. 190.
Računi pri pošti: Ljubljana št. 11842. Praha číslo
78 180. Wien št. 105241.

JUTRO

Naročnina zveša mesečno 25.— Din.

za izvozemstvo 40.— Din.

Uredništvo:

Ljubljana: Knafljeva ulica 5. Telefon
št. 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126.
Maribor: Aleksandrova cesta 13. Te-
lefon št. 2440 (ponoči 2582).
Celje: Kocenova ul. 8. Telef. št. 190.

Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po tarifu.

Hitlerjeva inozemska akcija

Odpor proti Hitlerjevemu izzivanju v Franciji — Važna izjava nemškega vojnega ministra

Berlin, 7. decembra. A.O. Kakor poroča »Welt am Montag«, se Hitler pogaja z nekaterimi politiki za prevzem oblasti. Berlin, 7. dec. č. Notranji minister in minister za narodno obrambo Gröner je imel večer po radiju govor, na katerem je izjavil, da namerava nemška vlada se nadajati ostati na poti, po kateri je krenila. Pod nobenim pogojem ne bo prepustila oblasti komu drugemu. Vlada se bo branila z vsemi silami, če bo hotel kdo porušiti njeno intimno zvezo z ljudstvom. Segla bo tudi po orožju, če drugače ne bo mogla braniti svojega položaja.

London, 7. decembra č. Javnost se za dogodke v Nemčiji vedno bolj zanima. Hitlerjeva politika je postala v zadnjem tednu zelo aktivna. Največjo senzacijo je v Londonu zbudil intervju, ki ga je objavil v »Sunday Graphic« njegov poročevalec. Hitler pravi v intervjuu, da je imela nacionalno socialistična stranka v soboto sejo, na kateri so govorili pred vsem o ukrepih v primeru, da prevzamejo njeno voditeljsko oblast v državi. Hitler sam ne bo prevzel mesta predsednika republike. Za ta položaj je določena druga osebnost, katere ime pa Hitler za enkrat ni hotel objaviti. Hitler pravi, da Nemčija v nobenem primeru ne more priznati svojega sedanjega položaja in da tudi dejansko ne more prenašati reparacijskih bremen in niti vojnih dolgov. Ta bremena so ji naložile nepravne pogodbe, ki so nepravilne in za ljudstvo sramotne. Nemškemu ljudstvu so vzeli na ta način milijarde denarja, ki jih je treba ljudem vrniti, da se ojači nemška plačilna sposobnost. Kar pa je Nemčija najela privatnih dolgov, bodo tudi pod Hitlerjevim režimom vsi povrnjeni z obrestmi vred. Francija brani oboroževanje in sedanje stanje le zato, da bi izzvala v Nemčiji gospodarski polom. To pomeni ne le za Nemčijo največjo nevarnost. To je tudi vzrok razvoja političnih dogodkov v zadnjih dneh. Z Moskvo, je dejal Hitler, bo Nemčija skušala ostati še nadalje v dobrih stikih. Potrebna je ustvaritev enotne fronte med Nemčijo, Italijo, Anglijo in Ameriko. Hitler sam sicer še ni prepričan, da je sedanji trenutek primeren, da bi nacionalno socialna stranka prevzela oblast v svoje roke, toda na seji njenih voditeljev je bilo tako odločeno in ta seja pomeni največji dogodek v zadnjih desetih letih.

Pariz, 7. dec. s. »Figaro« javlja, da se razpravlja v Berlinu o vprašanju protestne demarše zaradi govorov Hitlerja in njegovih tovarišev. »Petit Parisien« meni, da bo Hitler takoj, ko bo vstopil v vlado, dekretiral novo inflacijo. »Journal Industrielle« se vprašuje, ali ima nemška industrija interes na tem, da bi se s Hitlerjevim bankrotom iznebila svojih dolgov. Jasno je, da bo tretja nemška država prinesla splošen polom financ, valute in gospodarstva. List se vprašuje, ali bo Francija Nemčiji še kdaj posodila denar. Royalistična »Action Française« zahteva takojšnjo zaplenbo vseh nemških imetij, da bi se vsaj nekaj rešilo pred Hitlerjevim bankrotom.

Zmaga hitlerjevcev na Württenberškem

Pariz, 7. dec. AA. Iz Stuttgarta poročajo, da so hitlerjevci pri občinskih volitvah na Württenberškem podvojili število svojih glasov nasproti rezultatu zadnjih volitev in sicer na škodo malih strank.

Komunisti so le neznatno napredovali, socialisti pa so nekoliko nazadovali. Socialisti so v samem mestu Stuttgartu dobili 46.810 glasov nasproti 55.602 glasov meseca septembra lanskega leta. Nacionalni socialisti so dobili 44.599 glasov (septembra lani 21.360). Komunisti so dobili 41.840 glasov (lani 36.119). Blok demokratov, ljudske stranke in narodne zveze je dobil 23.104 glasove, l. 1930. pa 49.998 glasov. Nacionalisti so dobili 19.525 glasov (lani 18.006) in centristi 18.186 nasproti 19.074 v l. 19.

Grof Bethlen pri rumunskem kralju

Kralj Karol je sprejel v daljši avdijenci bivšega madžarskega ministrskega predsednika — Madžarska išče zblizanja z Malo antanto

Budimpešta, 7. decembra. S. Po vestih iz Temešvare je rumunski kralj na tamošnjem kolodvoru v nedeljo sprejel bivšega madžarskega ministrskega predsednika grofa Bethlena, ki se mudi v zasebnih zadevah v Rumuniji. Avdijenca je trajala trideset ur, nakar se je grof vrnil v svoj hotel. V zvezi s tem opozarjajo v Budimpešti, da se je v zadnjem času mnogo razpravljalo o zbliznanju med Madžarsko in Malo antanto, zlasti na gospodarskem polju. Od Male antante, kakor tudi od Madžarske, so bili storjeni razni poskusi in ni izključeno, da je avdijenca grofa Bethlena v zvezi s temi prizadevanji. Kakor javljajo iz Bukarešte, so tamkaj že v nedeljo jutraj vedeli o tem, da bo kralj sprejel odlično osebnost. V zvezi s to avdijenco govori »Lupta« o dogodku evropske važnosti. Tudi drugi listi menijo, da bi temešvarski sestanek lahko imel večje posledice na zunanjo politiko v vsej Evropi.

Bukarešta, 7. decembra. č. Tukajšnji tisk poroča, da se je v Temešvaru sestel bivši madžarski ministrski predsednik Bethlen z rumunskim kraljem Karlom. Prišel je z vlakom nekoliko prej incognito v Temešvar in se nastanil pri svojem znanecu veleposestniku Kendemffiju. Od 18. do 20. ure je bil na postaji Torinci, kamor je prispel rumunski dvorni vlak. Kralj ga je sprejel v salonskem vozu in se z njim razgovarjal eno uro. Čeprav je Bethlen izjavil, da je prišel v Temešvar incognito in da se je po vsej možnosti sestal z rumunskim kraljem, sidijski listi, da je bil sestanek določen. Bethlen se je po 13. letih prvič spet vrnil v svojo ožjo domovino.

»Cuventul« je objavil obširen članek o bivanju grofa Bethlena v Temešvaru. Tudi o sestanku med njim in kraljem Karlom je list objavil nekaj podrobnosti. Grofa Bethlena je odvedel h kralju adjutant, Bethlen ostane še nekaj dni v Temešvaru.

Povratak dr. Pfrimerja v Gradec

Vodja heimwehrovskih prevratnikov na Štajerskem se je sam javil sodnim oblastvom

Gradec, 7. decembra d. V javnosti je povzročilo veliko senzacijo dejstvo, da se je dr. Walther Pfrimer, znani vodja ponešenega heimwehrovskega prevrata, ki je z dne 13. septembra pobegnil v Jugoslavijo ter se dalje časa mudil v Maribor, večer sam javil sodišču. Večer se je okrog pol 10. dopoldne javil v spremstvu svojega odvetnika dr. Pramerja pri sodniku, ki vodi preiskavo o heimwehrovskem prevratu. Sodnik ga je takoj zašlislal in obvestil o dogodku državno pravdnostvo, ki je takoj odredilo preiskovalni zapor za dr. Pfrimerja. Dr. Pfrimer je odpoval pred tednom dni iz Maribora preko Italije v Solnograd, odkoder je preko Ulma prispel v Gradec. Ker si je v izgnanstvu pu-

stil rasti brado in je potoval s ponarejenim potnim listom, glasečim se na tuje ime, ga ni nihče spoznal, ter je prišel v Gradec popolnoma neovirano. Preiskavo proti njemu bodo pospešili, da se bo sodna razprava proti njemu lahko vršila z ostalimi prevratniki vred. Pričela se bo prihodnji ponedeljek ter bo trajala približno 14 dni.

Gradec, 7. decembra č. Na procesu, ki se bo v štirinajstih dneh pričel proti Pfrimerju tovarišem, bo dr. Pfrimer nastopil le kot priča in ne kot obtoženeec, ker v teh štirinajstih dneh proti njemu ni mogoče inscenirati procesa. Dr. Pfrimer je baje skrivaj prestopil mejo blizu št. Ilja.

Sprememba zakona o agrarni banki

Beograd, 7. decembra. AA. Nj. Vel. kralj je predpisal in proglasil zakon o izpremembi in dopolnitvi zakona o Privilegirani agrarni banki. Glavne nove določbe so:

Privilegirana agrarna banka (PAB) lahko sodeluje v mednarodnih organizacijah, ustanovljenih z namenom, da se pospešujejo poljedelski krediti, pri čemer se lahko po potrebi udeležijo tudi s kapitalom.

Pri prevzemu obveznosti morajo predsednik in člani upravnega odbora deponirati pri banki po 100 kosov akcij PAB kot svojo kavicjo. Akcije se vrnejo po odobritvi bilance tistega poslovnega leta, v katerem je njihov mandat potekel.

Za občni zbor PAB se morajo akcije deponirati najmanj 15 dni pred dnem, ki je določen za občni zbor. Na vsakihi 100 akcij pride en glas. Občnega zbora se lahko udeležijo vsak delničar, ki ima pravico do najmanj enega glasa. Občni zbor je sklepčen, ako je zastopana vsaj ena tretjina delnic.

Dividenda na delnice, ki se nahajajo v rokah države ali razredne loterije, služi za

ustanovitev posebnega fonda pri PAB za podpiranje zadrugištva in znižanje obrestne mere. Nadaljnje predpise o uporabi tega fonda izda kmetijski minister v sporazumu s finančnim ministrom s posebnim pravilnikom.

Pred sodiščem lahko banko zastopa vsaka po njej pooblaščen oseba tudi v primerih, ko zakon prepisuje, da mora stranko zastopati odvetnik.

Če je pred terjatvami PAB vključena kakaterjate v kronah ali goldinarjih, ima banka pravico, da v svrhu pokritja te vključne terjatve deponira protivrednost v dinarjih, računajoč pri tem en dinar za štiri krone ali dva goldinarja.

Žrtve karambola z vlakom

Novi Sad, 7. decembra n. Snoči je v novosadski bolnišnici umrla druga žrtev železniške katastrofe pri Petrovaradinu. Umrl je lastnik avtobusa Franc Kaš, ki se po nesreči ni več zavedel.

17 milijonov dolarjev

za brezposelne v New Yorku
New York, 7. decembra AA. Mesto New York je nabralo 16.810.000 dolarjev podpore za brezposelne.

SESTANEK PARLAMENTA

Včeraj se je nova Narodna skupščina sestala k prvi seji — Starostni predsednik je Vekoslav Spinčić — Enoten poslanski klub

Beograd, 7. decembra. Današnji prvi sestanek dne 8. novembra izvoljene nove Narodne skupščine po skoro triletnem parlamentarnem mrtvulu je bil dogodek, ki je vzbudil ne samo v političnih krogih, temveč sploh v vsej beograjski javnosti veliko pozornost in zanimanje. Tudi z dežele je prišlo mnogo ljudstva v prestolico, da prisostvuje prvi seji parlamenta, čeprav je bila samo formalnega značaja. Izvoljeni poslanci so zbrani v Beogradu skoro polnoštevilno. Ker nova palača Narodne skupščine še ni gotova, se je vršila prva seja v takozvani manjši, kjer je bila zborovana dvorana slavnostno okrašena. Galerija je bila polna najodličnejšega občinstva, navzočih je bilo tudi okrog 50 novinarjev, med njimi tudi zastopniki raznih večjih inozemskih listov.

Točno ob 9.15 so vstopili v dvorano člani vlade s predsednikom Petrom Živkovićem na čelu, za njimi pa narodni poslanci, ki so takoj zasedli svoja mesta.

Med splošno tišino se je dvignil nar. poslanec Dragiša Selmić ter predlagal za

starostnega predsednika

bivšega zaslužnega istrskega narodnega borca, sivolasega prof. Vekoslava Spinčića, ki so mu njegovi tovariši priredili dolgotrajne ovacije. Starostni predsednik se je iskreno zahvalil za izkazano mu čast in otvoril nato sejo s sledečim patriotičnim govorom:

»Po nešteti žrtvah in ogromnih naporih vsega našega naroda smo se končno združili in sen vseh narodnih zaščitnikov ter mučenikov je postal stvarnost. Zedinili smo se v veliko nemiljuno in močno državo. Po sto letih suženjstva smo se Jugoslovenci znašli skupaj okoli skupnega ognjišča. Razkrojeni in razdeljeni smo se v času našega suženjstva morali boriti vsak na svoji fronti. Primorani po sili razmer smo morali izpopolnjevati naše plemenske individualnosti, da bi bili čvrsti v odporu v borbi. S temi plemenskimi mislimi in plemenskimi lastnostmi smo stopili v našo zedinjeno državo. Po združitvi v naši skupni hiši, bi naša narodna država morala imeti eno vero in bi morala predstavljati skupno narodno in državno misel, ki naj bi bila čvrsta zveza in jak temelj vseh narodnih moči in ki bi diktirala in predstavljala duševni prepoved. Toda plemenske strasti so se tako razvele, da so grozile uničiti vse, kar se je doslej storilo, in da spravi vse krvavo pridobljene pridobitve v nevarnost s političnimi pretresljaji ter razburjenji. Hvala Gospodu, da se je skoro v poslednjem trenutku ponovno dvignil večni duh zdravega naroda ter z eno potezo napravil konec nemogočemu stanju. Sin te zemlje, slavni potomce nemiljnjih prednikov, vzvišeni in modri naš vladar, N. Vel. kralj Aleksander. (Vsi poslanci vstanejo in dolgotrajno vzklikanje in ovacije kralju in Jugoslaviji!)

Je postavil s svojo proklamacijo z dne 6. januarja 1929, z aktom od 3. oktobra letga leta ter z aktom od 6. septembra 1930 novi pravci in nove smernice sedanje in bodoče države in nacionalne politike. Ustvarjena je široka in čvrsta nacionalna država in osnova, na kateri se lahko izravna vsa naša plemena in se združijo v nerazdružno celino. Postavili smo se na čvrste noge in naše obzorje je postalo veliko, a naša narodna pot široka, da se lahko neovirano razvijamo vsi v isti smeri, da bodo vsi bratje istočasno enakopravni v pravicah in dolžnostih. Ono kar je bilo v svetlih umih in srcih vseh onih, ki so v daleki prošlosti stremeli za tem ujedinjenjem vsega našega naroda, vse to je naš modri vladar izvršil. Zato bo ves naš jugoslovanski narod vedno gojil največjo ljubezen za svojega velikega vladarja kralja Aleksandra (burne ovacije), kar je prinesel končno pomirjenje med krati in ker je pokazal nova pota. Naj mu bo večna čast in slava!

Gospodje poslanci! Mi vsi smo dolžni, da delamo na tej veliki jugoslovanski ideji, da ustvarjeno Jugoslavijo izpopolnimo po obsegu in zavesti v veliko Jugoslavijo, črsto in enodušno, (Živela Jugoslavija!) posvečujoč vso važnost značaju in geografskemu položaju ter z ozirom na zdravje, delavnost in vztrajnost našega naroda, združimo vse Jugoslovane v eno jugoslovansko misel ter da zavzamemo v sodelovanju s ostalimi kulturnimi državami ono mesto, ki nam gre.

Ponosen in radosten sem, da sem pred zatonom svojega življenja doživel, da vidim in da sodelujem pri delu prve jugoslovanske narodne skupščine. Vse trpljenje, skozi katerega sem šel v borbi skupno z narodom, izginja v tem veličastnem uspehu. Toda moje veselje ni popolno. V mojem sreču se pojavlja bol za onimi našimi, ki niso z nami, ki pa so po duhu nedvomno z nami eno in isto. Pa tudi to bo minilo. Verujem v pravičnost božjo in v nezlojmljivo voljo našega naroda. Pozdravljajoč ta prvi sestanek prve Narodne skupščine Kra-

jevine Jugoslavije in Vas, dragi bratje, prosim, da skupno z menoj oddaste iskreno in prisrčno priznanje Nj. Vel. kralju Aleksandru in njegovemu vzvišenemu domu.

Viharni vzkliki so sledili tem besedam dr. Spinčića. Ko so se ovacije čez več minut polegale, je dr. Spinčić nadaljeval:

Naposled pozdravljam vse vas gospodje narodni poslanci, ki ste se zbrali, da vdano in z ljubeznijo delate za naš narod. Naprimo vse moči, da v tej težki dobi olajšamo našemu narodu trpljenje ter da mu zaguramo boljše in srečnejšo bodočnost. V imenu Boga otvarjam prvo jugoslovansko Narodno skupščino.

Z živahnim ploskanjem ter dolgotrajnim klicanjem kralju in Jugoslaviji so narodni poslanci dali izraza svojemu razpoloženju.

Izvolitev tajnikov

V smislu poslovnika je nato predsednik predlagal, da se izberejo štirje začasni tajniki iz vrst najmlajših poslancev po letih. Z vzklikom so bili izvoljeni Dragutin Stanojević, dr. Djuro Leužić, Ljubiša Trifu-

nović in Mirko Došen, ki so takoj zavzeli svoja mesta.

Nato je predsednik pozval narodne poslance, naj izročijo svoja pooblastila, izdane jim od glavnega volilnega odbora. Prvi je izročil svoje pooblastilo ministrski predsednik g. Peter Živković, nato pa so sledili ostali ministri in narodni poslanci. Po predaji pooblastil je predsednik ob 9.45 zaključil prvo sejo Narodne skupščine.

Prihodnja seja se bo vršila jutri dopoldne ob 10. Na dnevnem redu bo izvolitev verificacijskega odbora, ki bo takoj nato prišel z delom.

Konferenca poslancev

iz pasivnih pokrajin

Beograd, 7. decembra. p. Po seji Narodne skupščine se je sestala konferenca narodnih poslancev iz pasivnih pokrajin. Dravsko banovino je na tej konferenci zastopal poslanec g. inž. Pahernik. Na konferenci so razpravljali o ukrepih, ki jih bodo predlagali vladi v svrhu omiljenja bede v teh pokrajinah.

Ustanovitev enotnega poslanskega kluba

Klubski sestanek vseh poslancev — Soglasen sklep o ustanovitvi enotnega kluba — Izdelava statutov

Beograd, 7. decembra. M. Danes ob pol 5. popoldne je bila v dvorani Narodne skupščine prva klubska seja poslancev nove Narodne skupščine. Seji so prisostvovali skoro vsi poslanci. Otvoril jo je predsednik vlade g. Peter Živković, ki je pozdravil poslance kot nosilce državne kandidatske liste, na kateri so bili vsi poslanci izvoljeni. V svojem govoru je dalje izrekel zahvalo prebivalstvu, ki je sodelovalo v tako ogromnem številu pri volitvah 8. novembra in izvolilo sedanje Narodno skupščino. Omenjal je težke čase, v katerih živimo, ter je izrazil svoje prepričanje, da bodo vsi izvoljeni poslanci v polni meri sodelovali z vlado za dobro Jugoslavije.

Za ministrskim predsednikom je govoril poslanec dr. Ljudevit Pivko, ki se je zahvalil predsedniku vlade za ljubeznive pozdrave poslancem, nato pa predlagal, naj se osnuje enotni klub vseh narodnih poslancev; tak klub je mogoč, ker so vsi poslanci izvoljeni na pozitivnem jugoslovanskem programu in ker ne obstoja med njimi nobena strankarska razdrojenost več. Klub naj bo izraz enotne volje Narodne skupščine.

Poslanec Rista Djokić je v svojem govoru poudarjal, da so bivše politične stranke

pusile za seboj samo razvaline, zaradi česar je treba sedaj napeti vse moči za dobro naroda in države. Nekdanje politične stranke so bile krive, da je došlo do 20. junija, ker so pošiljale v Narodno skupščino ljudi, ki niso imeli nikake kvalifikacije za zastopstvo naroda. Zasluga Nj. Vel. kralja je, da je bila prekinjena ta škodljiva igra z narodnimi in državnimi interesi. S 6. januarjem smo dobili blago in pametno diktaturo, ki je omogočila uspešno delo za narodne in državne koristi. To delo je treba smoteno nadaljevati, zato pozdravljam predlog poslance dr. Pivka ter mu dostavlja, naj se z vzklikom osnuje enoten poslanski klub. Predsednik Živković je nato odredil glasovanje o predlogu poslance dr. Pivka. Predlog je bil soglasno in z velikim navdušenjem sprejet. Izvoljen je bil nato ožji odbor petih narodnih poslancev, ki je dobil nalogo, da izdelava klubovni statut ter ga predloži na prihodnji seji v odobritev. V odbor so bili izvoljeni narodni poslanci Rasto Pustoslavski, Djordje Cirić, Čukrija Kurtović, Ivan Lončarić in dr. Oton Gavrančić. Odbor je začel takoj z delom in bo že jutri popoldne predložil plenumu klubske statute. Ko bodo ti odobreni, se bo izvolilo klubovo predsedstvo.

Giuriatijev padec

Njegov naslednik Ahil Starace — Polom Giuriatijeve nepopustljive politike

Rim, 7. decembra s. Predsednik zbornice Giuriati je odstopil kot generalni tajnik fašistične stranke. Za njegovega naslednika je bil Mussolini imenoval njegovega prvega namestnika Ahila Staracea, ki deluje že več let v vodstvu fašistične stranke. Demisija Giuriatija je precej presenetila ter vzbudila precejšnjo pozornost.

Giuriati je star nacionalist in znan član nekdanje nacionalistične garde. Včasih je tesno sodeloval s Federzonijem, bivšim ministrom, ki pa se je moral umakniti iz Mussolinijevega kabineta.

O Giuriatiju je znano, da je bil hud nasprotnik sporazuma z Vatikanom. Vatikan je za lateransko pogodbo predložil poseben predlog, ki je bil tudi v pogledu narodnih manjšin vse bolj privrčen. Toda na pritisk Giuriatija in njegove skupine so ta predlog zavrnili. V sporu, ki se je pozneje razvil med Vatikanom in fašističnim režimom zaradi katoliške akcije, je igral Giuriati važno zakulisno vlogo. Znano je namreč, da se v veliki meri opira na »Lavoro Fascista«, list, ki je prvi napadel katoliško akcijo.

Giuriati je bil intransigentni fašist in nacionalist in že lani zaradi tega za politično delo nemogoč. Znano je, da je Mussolini na njegovo inicijativno ustanovil mladinske fašistične napadalne oddelke, ki se pa s svojimi pustošenji in nasilji niso izkazali.

Ko je Giuriati prevzel generalno tajništvo fašistične stranke, je napovedal, da bo iz stranke pometal vso golazen, ki je bila stranki v sramoto in je pripravljala njen razpad. Saj je znano, da je še sedaj v stranki vpisanih mnogo ljudi, ki so v resnici komunisti, socialisti in drugi antifasisti. Pa tudi te svoje obljube ni izpolnil. Sprao vedno težjih gospodarskih razmer morajo odpuščati z dela celo same fašiste in tako narašča med njimi nezadovoljstvo in propada toliko poveljevana fašistična disciplina. Nastale so v fašističnih vrstah takšne razmere, kakršnih ni za seboj zapustil niti Turati, ki je moral pred dobrim letom dni s stolca generalnega tajnika fašistične stranke.

Baselska posvetovanja

Berlin, 7. decembra. s. Posebni odbor banke za mednarodna plačila je na svoji današnji otvoritveni seji izvolil za svojega predsednika prof. Beneduceja, predsednika Instituta di Credito. Za generalnega tajnika je bil imenovan tajnik banke za mednarodna plačila, Tilotti, ki je tudi Italijan. Po konstituiranju predsedstva je odbor izvolil v smislu Youngovega načrta štiri člane, namreč podpredsednika švicarskega bančnega društva dr. Bindschadlerja, bivšega nizozemskega finančnega ministra Colijna, švedskega bankirja Rydbecka in bivšega jugoslovanskega finančnega ministra Djurića. Odbor je nato razpravljal o raznih upravno tehničnih vprašanjih, med njimi o vprašanju sodelovanja s časopisjem. Jutri bo imel zopet sejo, ako bodo novoimenovani člani prispeli v Basel.

Salandra na smrtni postelji

Rim, 7. decembra g. Znani bivši italijanski ministrski predsednik Salandra leži, kakor javljajo večerni listi, na smrtni postelji. Že več dni je njegovo zdravstveno stanje tako slabo, da nastopi katastrofa lahko vsak čas.

Beograjska univerza zaprta

Beograd, 7. decembra. AA. Na podlagi čl. 32. splošne uredbe univerze, je rektor univerze odredil, da se na univerzi v Beogradu ukinejo predavanja za tri dni, počeni danes in do četrtka 10. t. m.

Dr. Ivan Okretić †

Zagreb, 7. dec. ž. Danes je v Zagrebu umrl v 71. letu starosti dr. Ivan Okretić, predsednik Stola sedmorice v p. Dr. Okretić se je rodil l. 1860. v Kostanjevici pri Komnu na Krasu. Studiral je pravo in po daljši sodnijski karieri je dosegel še pred vojno ugledno mesto pri kasacijskem sodišču na Dumaju. Po prevratu je prevzel najprej funkcijo višjega državnega pravdnika pri višjem deželnem sodišču v Ljubljani, kmalu nato pa mesto predsednika pri Stolu sedmorice.

Dr. Okretić se je odlikoval z globokim znanjem in kazenskim pravu. Bil je izredno inteligenten mož, ki si je v vseh intelektualnih krogih pridobil mnogo prijateljev in znancev.

Pogreb se bo vršil v sredo ob 15.30 popoldne. Blag mu spomin, njegovim sorodnikom naše iskreno sožalje!

Hitler in hitlerjanstvo

Skrivnost Hitlerjeve moči — Program fraz in fantazij — Megleni načrti za bodočnost — Glavni nasprotniki nacionalnih socialistov — Politična tragedija Nemčije

Lipsko, 4. decembra.

Priznati je treba, da so Hitlerjevi nacionalni socialisti ali kakor so jih nasprotniki krstili in so tudi sami imenovali nacisociji najagilnejša politična struja v Nemčiji. Pred vsem razpolagajo z znatnim številom listov, z monakovskim dnevnikom »Völkischer Beobachter« na čelu. Po načrtu vršijo sistematično propagando za svojo stranko, od mesta do mesta, od vasi do vasi, od stanu do stanu, da s celicami od obrata do obrata, od univerze do univerze, od šole do šole.

V čem je njihova moč? Okoli Hitlerja, ki pa zdaleka ni neomejen gospodar v stranki, kakor bi bil rad po vzgledu Musolinija, se je zgrnila mladina, ki je po vojni dovršila svoje študije, in sicer mladina iz meščanstva in z dežele, ne pa delavska. Ni čuda: dogmatične levice že preseda, nima poleta, ne ve povedati ničesar novega, ne vabi več. To se pravi: socialna demokracija se v sedanjem duhovnem ustroju ne more več evolucionirati, komunisti nimajo nikogar, ki bi jim umel dajati novih dogem. Hitler in njegovi pa povedo vsak dan nekaj več in nekaj drugega o »tretji državi«, ki jo bodo zgradili, o Veliki Nemčiji, ki bo obsegala vse Nemce v Evropi, vse do zadnjega. Mladina sanja zopet o Veliki Nemčiji, samo nemški, samosvoji in močniji v Evropi in v svetu. Nihče ji tega ni povedal, razen Hitlerja. Njegova mladina je romantična: pred izločbami njegovih rjavih uniform, telečjakov, pasov in čepic stoji dečki in mladi in strmijo v čudo uniforme, brez katere Nemci živeti ne morejo. Na uniformah zvezde za šarže, preko rokava rdeč trn z roglatim križem in čepica — morda celo ona, kakor jo nosijo napadatelji oddeki S. A., z mrtvaško glavico in rdečimi očmi! — Kako bi bilo to lepo. V uniformi bo šel na ulico, korakal v četi, šel na parado, na tako veliko, kakor je bila ona v Harzburgu, kjer se je zgrnilo preko 100.000 rjavih strajk. Kaj more se zadržati fanta?

Hitlerjeva propagandna zborovanja so spretno prirejena. Čigar nos ne naliči židovskemu, se ga brez skrbi udeleži. Židom je namreč vstop zabranjen. Pred dvorano je postrojena napadalna četa: črne kape (one z mrtvaško glavico), črne hlače, visoki čevlji in rjave strajke stoji in motrijo vsakega gosta. Brummenau državljano prijetno gomazi po hrbtu. V dvorani je postavljena pod govorniškim odrom druga napadalna četa in gleda kar se da krvoločno po dvorani. Kape ima na glavi, da se vidi mrtvaške lobanje s krvavimi očmi. In zopet gomazi mimemu meščanu prijetno po hrbtu. Sluti, da nekaj prihaja, a ne ve. Sede za mizo, poslušaj govornika, ki se otepa z najrazličnejšimi izmi. Medtem si snakuje meščan val vitsov s pivom. Vse to za 50 pfenigov!

Kaj na hoče Hitler? Program stranke je zavedno načrtan v § 2 strankinih statutih, sprejetih l. 1920. v monakovskem Hofbrau. Hitler je namreč izjavil, da je strankin program trden in ne trpi, da bi kdo »tresel programatične osnove skupnega gibanja (1928)«. Samo on sam od časa do časa objavi avtentično interpretacijo programa, zadnjič glede vprašanja lastništva. Ti statuti tvorijo obremen s programom N. S. D. A., ki ga je izdelal inž. Feder, ideolog pokreta, osnovo vsega programa. Programatična načela so kaj preprosta: Velika Nemčija, ukinitve verske in senzeremske mirovne pogodbe, obnove nemških kolonij, izključitev Židov iz državne zajednice, odstranitev dohodkov brez dela, predvsem obresti, udeležba delavcev na dobičku, starostno zavarovanje, ustvaritev zdravega srednjega stanu, agrarna reforma, ustanovitev narodne vojske, skrb države za prosveto in narodno zdravje. Poleg tega še temeljno načelo: splošna dobrobit pred posameznikovo. Originalno na programu je samo: borba proti židovstvu, poudarjanje upravičenosti zasebne lastnine in v gospodarskem oziru kot temeljni problem odstranitev obrestnega gospodarstva s podražavljenjem vsega bančnega ustroja in ukinitvijo zlatega kritja. Iz tega bo namreč sledilo, da bodo obresti za posojila odpravljene, ker jih država ne bo zahtevala, ne dajala. Za javna dela bo država izdajala brezobrestne zadolžnice. V ostalem se naslanja še le v zadnjem času se oblikovali gospodarski program nacionalnih socialistov v veliki meri na fašistično idejo o korporativni državi ureditvi.

Kaj potemtakem vleče narod k Hitlerju? Predvsem jasna zahteva po reviziji mirovnih pogodb in osnovanju Velike Nemčije, ostra borba zoper socialno demokracijo, ki jo Hitler dolži, da je ona omogočila sprejete verske mirovne pogodbe in podpisala Youngov načrt, torej da je ona kriva vsega sedanjega zla, in končno borba zoper komunizem, ki se ga nemški srednji stan boji. Parado, poza in velike besede namajo še posebej mladino. Kaj bo? Izključeno je, da bi mogel Hitler sam prevzeti državno oblast v roke. Marksistično delavstvo, ki ga ni pri volitvah razbil, ampak samo v notranjem razmerju med komunisti in socialisti okrepil komunistično krilo na škodo socialno-demokratskega, je obdržalo svojo organizacijsko in seveda gospodarsko moč, proti kateri pa 1918 ni mogel in tudi ne bo mogel nihče vladati v Nemčiji. Hitler si osvaja polagoma vso meščansko desnico in razira srednje stranke, ki kopnijo druga za drugo, razen centruma, ki seveda v svoji idejni in tudi organizacijski kakovosti temelji na analognih osnovah, kakor krajna levica. Možno in celo verjetno je sodelovanje centruma s Hitlerjem, ki se je v zadnjem času večkrat odpovedal revolucionarni taktiki in ukazal svojim četam, naj hodijo — k maši. Sodelovanje Hitlerja v vladi pa ne bo bistveno prestavilo že itak močno v desno naravnano državno krmilo. Samo ena roka več ga bo držala.

Kakor ima Hitler svoj »politični kompleks« Velika Nemčija — židovstvo — obresti, dopoveduje tudi general Ludendorff svoj kompleks v tem oziru sila potrpežljivemu narodu. Dočim je Hitlerjev kompleks — vsaj z njegovega stališča — konstruktiven, je Ludendorffov povsem kompleks strahu in defenzivne. Elementi so: židovstvo, prostozidarstvo in katoliška cerkev. Židov zato ne more, ker obvlada

jo kapitalo v bankami ves svet (kam drugam, kakor v židovske žepce grede — reparacije, vzklikajo ob burnem pritrjevanju njegovi govorniki). Prostozidarji so zločinci, ker se lažejo, skrivajo, imajo tajinstvene obrede, (ki jih prireditve Ludendorffovega Tannenbergbunda v prosvetne namene detajlno reproducirajo), predvsem pa zveze z inozemstvom (tudi pokopni Stresemann je bil prostozidar, vzklika govornik in narod se — zgraža). Končno prizadeva katoliška cerkev g. generalu skrb, ker ima nevidno oblast nad ljudmi, veliko premoženje in ker je po zadnji papeževi encikliki že čisto boljševiška, da boli nevarna, kakor boljševiki, ker ima oblast vere. Ljudje poslušajo in verjamejo... Vendar pa Ludendorff, v zadnjih letih vojne za nemško javnost polbog, mas ni daleč ne more tako fascinirati in navezati kakor njegov konkurent Hitler.

Politična borba se bje v glavnem med marksistično levico in Hitlerjevo desnico. Divje psovanje po novinah, polnih krvi in hujkanja, se ne ogne filozofiji. Naciji so od tam vzeli svoj izraz za levičarja. On je rdeči podčlovek (Unter Mensch). Nadčloveku je mesto pri njih. Vendar debata ne ostane v zborovalnih dvoranah, za uredniški mizami ali po gostinah, ampak se razmahne po ulicah, kjer teče kri dan za dnem, noč za nočjo, ko padajo možje napadatelji čet S. A., štahelmovci, oni od rajshbanerja, vsak s svojim znakom, vsak s svojo barvo, vsak s poslednjim vzdihom svojemu vodji na ustnicah, a vsi krvavi, razbiti. Doma pa žena in otroci strme v mrtvo truplo, z grozo, ki je ne doumejo.

Te dni so stranke objavile svoje liste izgub. Levičarski in desničarski listi so jih imeli za vso naslovno stran. Žrtve poleg žrtve. Na čelu hitlerjevci z 8359 mrtvih in ranjenih, kakor oni razlašajo, da se ne bi kdo premalo razburil. »Samo« 200 je namreč mrtvih, ostali so težko ranjeni. Saj so v oktobru tega leta izkazali 14 mrtvih in 226 težko ranjenih prištevali. Vseh skupni močniji in neizprosni nasprotniki je Francija, izvor in krivec vsega zla, ki je prišlo nad Nemčijo — tako govorijo profesor, delavec, student, prodajalca. Tako ne gre več naprej — in v znak protesta, ki je značilna nemška politična miselnost, gredo glasovat za Hitlerja, oblečeta student in pomočnik rjavo strajco S. A. in naroči in dobi dr. phil. I. H. svojega osmega otroka, kar objavi vsem svetu v novinah z besedami: »Nemec je dvanaest milijonov preveč je rekel Clemenceau. — Srečno rojstvo svojega osmega otroka in četrtega dečka naznaja vesel in ponosen dr. phil. I. H. s sprogo. Siegreich wollen wir Frankreich schlagen.«

Vienot, veliki francoski prijatelj Nemčije, je napisal o sodobni Nemčiji knjigo pod naslovom Incertitudes allemandes. On vidi v Nemčiji negotovost. Francozu tako nerazumljivo neustaljenost političnega in kulturnega življenja. Gledal je brez srca od daleč. Če bi razumel nemški narod, sam doživel to, kar doživlja Nemčija, s sreem Evr. pca, človeka, bi moral o tem sposobnem, delavnem narodu brez političnega daru napisati knjigo pod naslovom Nemška tragedija. S. B.

Lepo zborovanje posl. Petovarja

Sreski volilni odbor v Ptujju je sklical sestanek vseh krajevnih akcijskih odborov. Sestanek je bil v Ptujju v Narodnem domu v petek 27. t. m. dopoldne in je bil izredno dobro obiskan. Novoizvoljeni poslanec g. Lovro Eptovar je prvič po svoji izvolitvi obišel poročal o vseh gospodarskih vprašanjih, ki se morajo rešiti v Narodni skupščini. Sestanek je vodil predsednik sreskega volilnega odbora g. dr. Senčar. V debato so posegli razni govorniki, ki so stvarno razpravljali o gospodarskih razmerah v ptujjskem srezu. V imenu sreskega odbora je naglašal g. dr. Fermevc, da je polagati največjo važnost na rešitev vinske krize, pod katero trpe naše Haloze, Slovenske in Ljutomerke gorice. Priporočal je ustanavljanje vinarskih združenj, katerim naj bi dala država na razpolago brezobrestno posojilo. Pospešuje se naj izvoz živine, skrbi se naj za regulacijo Drave in drugih rek in potokov v okraju. Gospod Korenjak je sklical beo Haložanov in soglasno se je sklenilo, da se skuša doseči uvrstitev Haloz med pasivne kraje. Gosp. Berlič, gostilničar v Ptujju je prosil poslance, naj doseže prosto vkletenje vina pri gostilničarjih. Ako ne bi bilo treba gostilničarjem plačevati pri vkletenju že vnaprej vse trošarine, bi mogli kupiti direktno večje množine vina pri vinogradnikih in se bi s tem poživela vinska trgovina.

Soglasno je bilo dalje sklenjeno, da pošlje sreski odbor skupno z obstoječimi krajevnimi odbori še v naprej, dokler se ne izvede organizacija močne državne stranke.

Glede izvršenih volitev je bilo ugotovljeno, da se je dosegel za ptujski okraj, v katerem je volilo 7101 volilec, brez vsakega terorja časten uspeh. Zahvala za ta uspeh gre poštovovalnemu delu sreskega volilnega odbora in krajevnih akcijskih odborov. Sedaj uvideva tudi veliko število volilcev, ki niso hoteli na volišča, svojo napako. Razlikovati je pri presoji teh volilcev hujšaka od zapeljancev.

Poslanec Petovar je objubil, da se bo zavezal z vso energijo za koristi ptujkega srezu in vsakega posameznega volilca, ne glede na to, ali je oddal glas njemu, ali njegovemu sokandidatu, ker se je vršila volilna borba vseh treh kandidatov za isti državni program. Dr. Senčar je lepo uspeli sestanek zaključil z zahvalo vsem, ki so storili svojo dolžnost pri volitvah!

Smrt hratskega založnika

Zagreb, 7. decembra. V soboto je v Zagrebu umrl bivši ojsijski knjigarnar in založnik Radoslav Babič. V prejšnjih časih je mnogo podpiral mlade književnike in izdajal njihove knjige v osebnih izdajah z lepo opremo. V Zagrebu je izdajal početka »Jugoslovenski Ljov« in »Obnova«, pozneje pa si je uredil dvorano za prodajo starih slik in umetnin.

Poslanec Krejči med volici

Slov. Bistrica, 5. decembra.

V sredo se je vršil v hotelu Beograd dobro obiskan prijateljski sestanek Slove-njebističanov vseh slojev in brez razlike na nekdanjo strankarsko pripadnost. Sestanka se je udeležil tudi poslanec za naš srez g. Anton Krejči, otvoril pa ga je predsednik volilnega odbora g. dr. Pučnik, ki je v daljšem govoru naštel in opisal težave našega okraja in mesta ter prosil g. poslance, da se zavzame posebno za sruhojo se vodno zadrujo, ki bo omogočila razsežne amelioracije zemljišča celega okraja. Poleg tega je navajal se umestnost zgraditve železniškega sanatorija na Visolah, potrebo temeljitega zboljšanja razsežne državne trojanske ceste, zgraditev vodovoda in nujno potrebo novega poslopja za obsevnosti šoli.

Poslanec g. Krejči je govoril o vzrokih današnje kmečke, delavske, industrijske in obrtniške krize. Zborovalci so pazno sledili njegovim izjavam in so glasno odobravalni nazore in metode, ki jih je govornik našteval kot uspešne za izboljšanje našega gospodarskega položaja.

Nato so govorili še gg. V. Gornjak o težnjah našega kmečkega ljudstva, J. Polanec, Fr. Ferencak, B. Mondini in Ivko Peče o raznih lokalnih in občinskih zadevah, ki čakajo nujne rešitve. Lepo uspeli sestanek je zaključil g. poslanec z zahvalo vsem volilem in z zatrdilom, da hoče od ljudstva poverjeno mu zaupanje usmeriti v korist vsega okraja in skupne države.

Kmečko nosvetovanje v Kamniku

Predzadnji nedeljo se je vršilo v Kamniku zborovanje delegatov občinskih kmetijskih odborov iz kamniškega sresa. Zborovanju je predsedoval narodni poslanec Cerer, dočim je podal obširno in pregledno poročilo o položaju kmetijstva v kamniškem srezu žilnozdravnik Rauter. O poročilu se je razvila živahna stvarna razprava, v katero je poseglo veliko število navzočih delegatov in kmetijskih strokovnjakov. Sprejeta je bila resolucija, ki opozarja na obupne razmere kmečkega prebivalstva, povzročene predvsem po strahovitih padcu cen kmečkih pridevkov. Zadolžitev kmetov je dosegla višek in grozi s splošnim polonom. Država je na ta način v nevarnosti, da se omaja njen glavni temelj in da kmeti tudi davkov ne bo mogli več plačevati. Zato ima država dvojni interes na tem, da priskoči na pomoč kmečkemu stanu.

Resolucija naštevata nato 17 predlogov, kako bi se dala omiliti beda kmečkega prebivalstva v splošnem in posebej se v kamniškem srezu. Glavni predlogi so: kamniški okraj naj se uvrsti med pasivne kraje; po posredovanju države naj se doseže predvsem razmerje med cenami kmetijskih in industrijskih produktov; revizija davčnega sistema; količnik za določitev zemljiškega davka naj se zniža spornostno s padcem cen; dravski banovini naj se po predlogu kmetijske družbe vrne doplačilo pri nabavi pšenice in ta znesek porabi za organizacijo prodaje kmetijskih pridevkov; predujvalstvo s kmetijskimi pridekli naj se kar najbolj omeji, podpira pa kmečko zadružništvo; obresti za kmečke in obrtniške dolge naj se znižajo vsaj na 6 odst., krediti iz državnih zavodov naj se dajejo na tak način, da bodo dostopni tudi kmetijstvu in obrtništvu v dravski banovini; ustanove naj se kmetijske zbornice po banovinah, čim prej pa skliče že obstoječi banovinski kmetijski odbor; o kuluku naj odločajo banovine; pri trgovinskih pogodbah naj se v prvi vrsti upoštevajo tieste države, ki kupujejo naše kmetijske prideleke; prepove naj se uvoz lukaznega blaga iz inozemstva; poslovanje bank naj se postavi pod strogo državno kontrolo; da se omeji brezposelnost, naj se industrije strogo držijo osmurnega delavnika; žitni monopol naj se po možnosti čim prej likvidira; naj strože naj se kaznuje vsak, ki bi spravljaj svoj denar v inozemstvo; izvede naj se čim prej zakon o agrarni reformi; občinam naj se zopet odvzamejo dajatve za učitelstvo, sreska načelstva itd. ali pa naj dobe od države ali banovine odgovarjajočo dotacijo; plemensko živino za južne kraje naj država nabavlja po možnosti doma; vojakom naj se daje tudi mleko; izvede naj se melioracija banovinskega pašnika »Biba«; reguliraj naj se Bietrica, Pšeta in Detiša; dogradita naj se cesti v Bietrico in na Luče; projektirana savska cesta naj gre preko Moravč.

Sodba v rimskem procesu

Kakor smo že poročali, je bila v soboto pozno zvečer razglašena sodba v rimskem procesu proti 30 obtoženim primorskim Slovincem. Ker smo dobili poročilo tako kasno, da smo je mogli objaviti šele v drugi izdaji in je torej del naših naročnikov ni prejel, objavljamo razsodbo danes še enkrat.

Obsojeni so bili: Zorko Jelinčič na 20 let, dr. Avgust Siligoi in učitelj Anton Rutar vsak na 10. Ivan Lenardič na 6, Jernej Lužnik, Hilarij Lojčiček in Matej Mihelič. Vincenc Čač, Franje Mihelič, Drago Fonda, Angeli Škerli, Viktor Petaroš in Anton Zobeč vsak na 5. učitelj Srečko Logar na 4 leta, Angeli Čač pa na 2 leti in 6 mesecev.

Ostalih 14 obtožencev je sodišče zaradi pomanjkanja dokazov oprostito, obtoženec, ki so zbežali čez mejo, na ni ...

Smrt zaslužnega pedagoga

Zagreb, 7. decembra. V Zagrebu j. umrl v 72. letu starosti Ivan Štampar, ravnatelj osnovne in meščanske šole v poklju. Rodil se je 19. junija l. 1859. v Brebrovniku pri Sv. Miklavžu v Slovenskih goricah. Študiral je gimnazijo v Varaždinu in nato napravil izbit za učitelja na meščanski šoli Od l. 1880. je služil v Zagrebu na raznih osnovnih šolah. L. 1914. je bil določen za ravnatelja meščanske šole, ki pa se zaradi vojne ni ustanovila. Bil je izvrsten pedagog Zapušta vdovo, sina in dve hčeri.

Kritje izgub Francoske banke

Pariz, 7. decembra. S. Francoska vlada je sklenila prevzeti na državne stroške vse valutne izembe, ki jih je Francoska banka imela zaradi nadea funta in se cenijo na dve in pol milijardi frankov.

Zaščita javnih cest in varnosti prometa

Dopolnilni zakon o zaščiti javnih cest in varnosti prometa vsebuje nove določbe o grajenju objektov ob cestah in prometu z navadnimi ter motornimi vozili

Beograd, 7. decembra. AA. Ni. Vel. kralj je na predlog gradbenega ministra in po zaslišanju predsednika ministrskega sveta na podlagi čl. 26 zakona o državnih cestah z dne 8. maja 1929 predpisal in objavil zakon o izpremembah in dopolnitvah uredbe o zaščiti javnih cest in varnosti prometa na njih z dne 6. junija 1929.

Čl. 1. Čl. 2 se izpremeni in se glasi: Kraj javnih cest se ne sme postavljati ograje bliže ko 1 m, zgradbe za stanovanja, trgovine, pekarnice, vodnjaki in temu podobno ne bliže ko 4 m, mehanične delavnice, kovačnice in temu podobno ne bliže ko 10 metrov, apnenice, opke, livnice in druge industrijske ustanove ne bliže ko 20 m od zunanega robu cestnega zemljišča. Izjeme, zlasti v goratih krajih, dovoljuje pristojna drugostopna oblast na vlogo prvostopne oblasti. Policijske oblasti so dolžne takoj preprekovati nadaljnjo gradbo naštetih objektov in odrediti, da se odstranijo v določenem roku. Osebo, ki se ne bo pokorila tej odredbi, bo policijska oblast prisilila, da odstrani objekte, s kaznijo po čl. 36 te naredbi. Pri izreku vsake kazni bo obenem odredila nov rok za odstranitev teh objektov. Lastniki posestev v hribih, ki so postavili na cestnem zemljišču zraven javnih cest stavbe s stanovanji, ograje, plote, žive ograje i. p., jih morajo prav tako odstraniti v roku leta dni po razglasitvi tega zakona. Po poteku tega roka bo cestna uprava sestavila seznam neodstranjenih objektov z imeni lastnikov krajevni policijski oblasti, ki so prisilila lastnike na gori navedeni način, da objekte odstranijo. V nujnih in izrednih primerih lahko cestna uprava tudi sama izvede potrebne odstranitve objektov, pri čemer si pridrži pravico, da zahteva od lastnikov primerno odškodnino. Če bi šlo za proučitev objekta večje vrednosti, lahko pristojna drugostopna cestna oblast dovoli, da ta objekt še nadalje ostane, toda njegov lastnik mora plačevati lastniku ceste primerno odškodnino vse dotlej, dokler ta objekt stoji. Predpisi tega člena se ne nanašajo na mesta z odobrenimi regulacijskimi načrti.

Čl. 2. V čl. 7 se izpreminjata 1. in 2. odstavek, in se glasi: Kadar vozijo vozovi ponoči, morajo biti razsvetljeni. Svetiljke morajo biti pričvrščene na levi strani voza. Vsak voz mora imeti zadaj reflektorsko steklo. Obliko in kraj, kjer se mora privrstiti, predpiše minister za gradnje.

Čl. 3. Čl. 8 se izpremeni in se glasi: Voznik - šofer se mora na križpotih ravnanj po mednarodnem signalu za križpotja.

Čl. 4. Na koncu čl. 9 se dodajo novi odstavki, ki se glase: Prepovedano je imeti bliže ko 5 m od cestnega roba gnojšče ali gnoje jame ter odvažati gnoj preko cestnega zemljišča ali cestnega jarka. Prepovedano je puščati na cesti otroke, živino, perutnino, posebno pa svinje. Lastniki gostiln in trgovin ob cestah, pred katerimi stojijo vozovi in živina, morajo na lastne troške

čistiti cesto in cestno zemljišče, kjer se ustavljajo vozovi.

Čl. 5. Na koncu čl. 12 se dodajo novi členi, ki se glase: Lastniki obstoječih jarkov in nepristopnih potov večjega pomena morajo v roku dveh let po uveljavljenju tega zakona na lastne stroške zgraditi stalne objekte, mostove in prehode po navodilih pristojnih cestnih uprav. Pristopna pota večjega pomena morajo lastniki v istem roku zgraditi tako, kakor je zgrajen kolovoz glavnega pota, ali jih posuti najmanj deset metrov. Te objekte in pota lahko zgradi tudi pristojna cestna uprava na stroške lastnika. Višina stroškov se odredi sporazumno. Cestna uprava bo prijavila osebe, ki ne zgradijo v predvidenem roku stalnih objektov ali pristopov krajevni policijski oblasti, ki jih bo prisilila, da zgradijo objekte odnosno pota na način, kakor določa čl. 2 te uredbe. V nujnih in izrednih primerih cestna uprava lahko sama zgradi objekte ter si pridrži pravico zahtevati od lastnika jarkov ali pristopnih potov sorazmerno odškodnino. O izjemah iz gori navedenih odredb sklepa cestna oblast druge stopnje. Isto velja v primerih, kjer gre za pravilno vzdrževanje potov manjšega pomena ali varnost prometa.

Čl. 6. Člen 30 se izpremeni in se glasi: V prometu so lahko samo motorna vozila in prikolice s polnjenim in elastičnim gumi. Od tega so izzeta motorna vozila ministrstva vojske in mornarice. Uporaba elastičnih gum je dovoljena do konca l. 1934, od 1. januarja 1935 pa so lahko v prometu samo motorna vozila in prikolice s polnjenimi gumiji.

Čl. 7. Na koncu čl. 31 pride nov odstavek, ki se glasi: Na predlog tehničnega oddelka lahko kr. banska uprava prepove promet z motornimi vozili po ožjih in zelo prometnih cestah, če so neprimerne za motorna vozila. Ta prepoved se lahko ukine v vojaške namene.

Čl. 8. Na koncu čl. 36 pridejo novi odstavki, in sicer: 31. Kdor zgradi ograje in druge objekte bliže cesti, kakor je predvideno v čl. 2 te uredbe in jih na poziv ne odstrani v določenem roku, 32. kdor zgradi na cestnem zemljišču objekte po čl. 2 te uredbe in jih na poziv ne odstrani v določenem roku, 33. kdor ne ravna po določbah čl. 13 te uredbe v določenem roku.

Čl. 9. Za čl. 36 pride nov člen 36a, ki se glasi: V primeru, da kdo poškoduje cesto ali cestne objekte, in če se krivca ne more dobiti ali od njega izterjati odškodnine, poravnajo škodo lastniki cest ali one občine, na katere ozemlju se je poškoda zgodila. Od tega ni izzeta materialna odgovornost cestnega organa, ki skrbi za cesto.

Čl. 10. Za točko, ki se črta v odst. 1, čl. 37, pride: Najdalje v roku 15 dni od dneva dostave tehničnih organov.

Čl. 11. Ta zakon stopi v veljavo in dobi obvezno moč z dnem objave v »Službenih novinah«.

Pobijanje brezposelnosti v Zagrebu

Na področju zagrebske borze dela je 11.466 ljudi brez dela — Sodelovanje javnih ustanov za omiljenje bede brezposelnih

Zagreb, 7. decembra. Danes se je na pobudo bana vršila anketa za pobijanje brezposelnosti v savski banovini. Zbrali so se zastopniki zveze industrijcev, obrtnikov, denarnih zavodov, OUZD, mestne občine, Zbornice za TOI, inženjerskega združenja in delavske zbornice. Anketo je vodil šef socialnega oddelka pri banski upravi dr. Altmann.

Šef borze dela Mucafir je poročal o nezaposlenosti in podal statistične podatke, po katerih je bilo na ozemlju zagrebske borze dela ob koncu oktobra 11.466 ljudi brez dela. Opisal je tudi položaj teh nezaposlenih delavcev. Po njegovem poročilu se je razvila debata, v katero so posegli delegati zveze denarnih zavodov ter mestna zastopnika Banjanin in dr. Rittig.

Dr. Rittig je predlagal tri resolucije, ki so bile sprejete soglasno. Predlogi se glasi: 1. Banska uprava naj ukrene vse po-

trebno, da bo šef njenega socialnega oddelka v kratkem sklical zastopnike anketnih skupin na sestanek, na katerem bodo razpravljali o načinu izvedbe predlogov, ki jih je predlagala v svoji deklaraciji delavska sindikalna zveza kraljevine Jugoslavije. 2. Zastopniki delodajalcev in delojemalcev naj stopijo v mestni socialni odbor, ki bi se na ta način razširil in ki ima med drugim tudi nalogo, da pozimi lajša položaj zagrebskih materialno nezaposlenih delavcev. 3. Banska uprava naj poskrbi, da se bodo redno vršili sestanki zastopnikov gospodarstva in delavstva, na katerih naj se razpravljajo o vseh aktualnih, socialnih in gospodarskih problemih, da se čim bolj zblizajo njihova raznočlena stališča.

Anketa se je s sprejemom teh predlogov zaključila. Predsednik je objubil, da bo v kratkem sklical ožjo konferenco.

Iz preganstva v Sibiriji

Ljubljana, 7. decembra.

ZKD, ki nam je nudila že toliko dobro uspešnih prireditev, nam za četrtek zopet pripravlja novo presenečenje. Posrečilo se ji je pridobiti za Ljubljano predavatelja evropskega imena, ki je s svojimi predavanji v Plzinu, Warsmu, Biali, na Dunaju in drugod žl triumfe uspeha in so tamotajšnji listi prinesli o njem zelo laskavo oceno.

Univ. prof. dr. Hans Halm je po rodu Nemec, ki je bil z znanstveno ekspedicijo poslan l. 1913. na študije v Rusijo. Ko je nastala svetovna vojna, je študiral običajne in jezikovne razmere v Povolžju in na Kavkazu. Njegovo delo pa so prekinila ruska oblastva, ki so ga zaradi sva proticarišne propagande obsodila v preganstvo v Sibirijo. Opis njegove poti v Sibirijo v družbi drugih pregančencev in zločincev je tako drastičen in edinstven, da gane vsakogar. »Pustite vse nade, ki greste preko hval« so besede, kakor jih je bil zapisal v »Peklu« Dante. Sibirija s svojo klimo, s svojimi rudniki je v resnici pravi peklo. Kar še povečuje učinek njegovih izjav, so lastne slike, ki jih je posnel kljub ostrim kontrolam in življenjski nevarnosti. Poleg Dostojevskega zapiskov »Iz mrtvega doma« nam daje prof. Halm najtočnejše podatke o slavni sibirskih katogah. Prof. Halm je le našel milost in bil nameščen na univerzi v Irkutsku, kjer je še izpopolnil svoje znanje o Sibiriji. Nedvomno je on eden najkritičnejših in najboljših poznavalcev »dežele tisočerih možnosti«, kakor imenuje Sibirijo.

ZKD doseza s pridobitvijo prof. Halma v letošnji zimski sezoni višek svojih predavanj. To predavanje bo zanimalo ves naš kulturni svet, duševne delavce, trgov-

Ekspres je razmesaril železničarja

Ljubljana, 7. decembra.

Davi ob 4.25 se je pripetila na železniški progi od Brezovice proti Borovnici strašna nesreča. Mladi 32letni izklicatelj potniških vlakov I. Mrak, uslužen v Ljubljani na glavnem kolodvoru, doma pa v Notranjih Goricah, je šel v neprodimi megli po progi iz Brezovice proti domu. Najbrže je računal, da ima ekspresni vlak proti Parizu zamudo, zato je koračil po desnem tiru. A to je bilo zanj kmalu usodno.

Pregledovalci proge so našli na tiru popolnoma razmesarjeno truplo. Nikdo ni mogel prepoznati nesrečnika. Šele po pozvedovanju so dognali, da je postal žrtev nesreče izklicatelj Mrak. Bil je vester železniški uslužbenec. Po komisijskem ogledu so prenesli telesne ostanke nesrečnega žrtve v mrtvašnico v Vnanjih Goricah. Na ljubljanskem glavnem kolodvoru so Mraka pogrešali šele opoldne, ko bi imel nastopiti redno službo.

Vremenska poročila

Zagreška vremenska napoved za danes: Oblačnost velika, nekoliko nestalno, mogoče prehodno dež, zmerno topla. — Situacija vzhajajočega dne: V preteklih dneh je prala močna barometrska depresija na ves kontinent. S svojim inžnim robom je došla tudi naše kraje.

Današnja vremenska napoved za torek: Mlilo vreme bo trajalo najbrž še dva do tri dni.

Naši kraji in ljudje

Za proučevanje in zdravljenje raka

Potreba posebnega oddelka v ljubljanski ženski bolnišnici

Ljubljana, 7. decembra. Letos ustanovljeni pododbor Jugoslovenskega društva za proučevanje in zatiranje raka se je danes popoldne ob 17. sestal k plenarni seji v Delavski zbornici in je predsednik univ. prof. dr. Zalokar podal izčrpano poročilo o smernicah in bodoči akciji ljubljanskega pododborja. Iz poročila navajamo naslednje tehtne podatke.

Na naših prvih sestankih smo razpravljali o programu bodočega dela našega društva. Tačas smo omenili poučevanje ljudstva s predavanji, filmi, letaki, brošurami itd. Pri teh razpravah pa smo s žalostno ugotovili, da propaganda za zatiranje raka nima nikakega smisla, dokler ne moremo nuditi na raku bolnim vseh onih zdravilnih sredstev, ki jih moderna znanost priznava.

Glede na skušnjo, ki so si jih pridobili Francozi in Švedi, je treba za naše razmere sestaviti organizacijski načrt za zdravljenje raka. Misel na kreiranje velikega teoretsko-praktičnega inštituta smo morali opustiti. Druga ideja, da bi se pri nas ustanovila ali samostojna bolnica za bolne na raku, ali da bi se v okviru ene izmed obstoječih bolnic ustvaril poseben oddelček, ima mnogo več realnih možnosti. Toda po daljšem pretehtanju in razčunavanju s denarnimi razmerami se nam zdi najlažje izvedljiva in najbolj uspešna misel, da se osnuje v enem iz obstoječih zavodov ali oddelkov poseben oddelček, ki bi prevzel naloge zdravljenja raka z onimi sredstvi in metodami, ki ne morejo biti za vsak specialni oddelček posebej nabavljene. Novemu oddelku bi pripadla samo naloga izvršiti one zdravilne metode, ki se po posameznih oddelkih ne morejo opravljati. Med te metode spada predvsem zdravljenje z radijem in deloma tudi zdravljenje z Röntgenovimi žarki.

Kakor hitro se izvrši načrt za dvigovanje ženske bolnice v Ljubljani za eno nadstropje, ki je v osnutkih že izdelan in za katerega je že predviden kredit, bi imel nov oddelček dovolj prostora v zapadnem, pritičnem traktu. Tvoril bi sestavni del ženske bolnice pod njeno upravlo. Za vodjo bi se nastavljal ginekološki in radioterapevtski izobražen asistent ali primarij, ki bi v ginekoloških porodniških vprašanjih, kakor tudi v upravnem poslovanju bil podrejen šefu ženske bolnice. Za terapijo pri dermatoloških, kirurških in internih in drugih rakavih obolenjih naj je samostojen v toliko, da se s poprejšim konzilijem (ustmeno in pisмено) dogovori s šefom dotičnega oddelka, s katerega prihaja bolnik za radijsko ali röntgensko obsevanje.

V kirurških, internih in drugih primerih bi novi oddelček lahko klical k konziliju šefe dotičnih oddelkov po ravateljstvu ženske bolnice, pod istimi pogoji, kakor se to sedaj vrti. Vodja bi vodil ambulanco za vse rakave bolnice s točnim popisom bolezni. One kirurške, interne ali druge bolnice, potrebne specialne terapije, bi lahko sprejemali v bolnico v za to določene sobe, a dogovorno s šefom dotične stroke in po določilih, veljavnih za bolnico. Sprejemal bi lahko tudi moške bolnike. Evidenco in kontrolo lečenih bolnikov vrši vodja spoznavno in konzilijarno s šefi specialnih oddelkov. Statistično raka in propagando vodi »Društvo za proučevanje in zatiranje raka«, ki se mu v ta namen odstopijo potrebni prostori v bolnici za ženske bolnice.

Koliko ljudi oboli letno v naši banovini na raku? Do danes nimamo še popolnoma jasnega upogleda v razsežnost teh obolenj, ker je naše zdravljenje pomanj-

V slučaju zastrupljenja, povzročena po zastrupljenju pokvarjenih jedil kakor tudi po alkoholu, nikotinu, morfiju, opiju, kokainu je uporaba naravne »Franz Josefove« gorenice bistven pripomoček. Zdravniška strokovna dela navajajo, da pri zastrupljenju s svincom staropreizkušena »Franz Josefova« voda ne odpravi samo trdozvrtno zapenko, temveč da učinkuje tudi kot specifično protisredstvo. »Franz Josefova« gorenica se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Ljubljanski Hamlet

Pod tem naslovom (»Der Hamlet von Labache«) je v znani Ullsteinovi založbi v Berlinu ravno izšel roman, ki ga je napisal Franz Xaver Kappus. Roman bo gotovo zanimal tudi naše ljudi, saj opisuje življenje slovenskega in bivšega ljubljanskega igralca, ki ga usoda zanesla na velik dramski oder v Berlin. Zanimaja nas nadalje roman tudi zato, ker nam avtor slika dva mlada ljubljanska umetnika sredi velkomestnega vrenja, navdušeno opisuje njune možnosti in njun tragični konec. Ta dva mlada slovenska umetnika se imenujeta v romanu Ivan Stojan (s psevdonimom Georg Keragin), dramski igralec, in plesalka Marica Gručeva. Kratka vsebina romana je naslednja:

Pisatelj Milvius izroči berlinskemu odru svojo novo dramo, v kateri bo igral glavno vlogo slavni Osov. Istočasno pobegne Milviusova žena z Osovom v St. Moritz. Milvius snuje maševanje nad igralcem. Napiše novo igr »Boj za Klariso«, v kateri naj bi zopet nastopal Osov. Njegov soigralec ga mora v zadnji sceni zbovati do smrti. Treba bo najti za to ulogo pravega igralca.

In zdaj nastopa naš »ljublanski Hamlet«. Milvius je dobil slučajno v roke odrezek iz lista »Agram« Tagblatte, ki je poročal: »Se vedno nam je v spominu slučaj, ki je vzbudil v Ljubljani toliko razburjenja. Med predstavo je na tamkajšnjem Mestnem gledališču igralec Ivan Stojan, ki je tisti večer igral Hamleta, s ponovnimi sunki svojega rapirja do smrti zabodel tovariša, ki je igral kralja. Sprvega je prevladovalo mnenje, da je to

kljivo in ker zato tudi nimamo centra, kjer bi se taki primeri zbirali in zdravili. Zato moremo ceniti število letnih obolenj le aproksimativno ali pa vzeti za podlago statistike tujih držav, kjer je ta evidenca do potankosti že več let izdelana. Po mednarodnih statistikah pride na 1 milijon prebivalstva približno 800 obolenj na raku. Ako računamo povprečno bivanje v bolnici 10 dni, potrebujemo za teh 800 obolenj 20 postelj. Zaenkrat se pa razdeli dotok teh obolenj v dravski banovini na vse bolnice in jih odpade na ljubljansko bolnico približno polovica. Zato bi potrebovali že danes za ves rakasti material v ljubljanski bolnici 12 do 15 postelj, odnosno za žensko bolnico 6 do 8. Ako bi se pa zdravljenje izpopolnilo in bi mogla ljubljanska bolnica nuditi res vse moderne pripomočke za zdravljenje, bi se pa koncentriral v najkrajšem času ves material iz banovine v Ljubljani in bi bilo za to potrebnih 30 postelj.

Samo ženska bolnica ima letno okrog 100 primerov raka na maternici. Za vsak primer je potrebno trikratno obsevanje z 120 do 140 mgr radija. Moramo pa tudi računati s kakimi 150 primeri kirurškega raka in raka na koži, pri katerem se tudi zelo uspešno rabi radij.

Iz teh razlogov je potrebna nabava 300 mgr radija. Vsa ta količina bi bila primerno razdeljena v igle, ploščice in cevke, ki omogočajo vsestransko praktično uporabo in aplikacijo pri vseh vrstah raka. Ta količina radija stane danes z nakupom vseh potrebnih pripomočkov do 1.200.000 Din. Z njo bi se moglo izvesti letno najmanj 1000 obsevanj. Ako računa-

Novi člani banovinskega sveta

Ljubljana, 7. decembra.

Z odlokom notranjega ministra z dne 27. novembra III. br. 65688 so postavljeni za člane banovinskega sveta:

Kruler Ernest, župan, posestnik in obrtnik v Sevnici ob Savi, za srez brežiški, Piki Fran, posestnik in gostilničar v Gotovljah, za srez celjski.

Lovšin Evgen, ravnatelj v Ljubljani, za srez črnomeljski, Goričar Matija, župan, posestnik in gostilničar v Mozirju, za srez gornjegrajski.

Vode Ferdo, gostilničar in posestnik v Kapli vasi, za srez kamniški.

Epič Josip, župnik in duhovni svetnik v Stari cerkvi pri Kočevju, za srez kočevski.

Birola Gvidon, industrialec, akademski slikar in posestnik v Zagorju, za srez litjski.

Remžgar Ivan, posestnik in gostilničar v Zirovnici, za srez logaški.

Skuhala Franc, posestnik in župan v Krizevcih, za srez ljubomerski.

Dr. Lipold Franjo, mestni podnačelnik in odvetnik v Mariboru, za Maribor - mesto.

Dr. Bratkovič Alojzij, odvetnik in župan v Slovenjgradcu za srez slovenjegrajski.

Jereb Rado, župan in notar v Konjicah, za srez konjiški.

Solar Franc, posestnik in gostilničar v Zlatolčju, za srez ptujski.

Janžekovič Ivan ml., posestnik v Koskih, za srez Maribor - levi breg v Mariboru.

Gornjak Vinko, ekonom v Slovenski Bistrici, za srez Maribor - desni breg v Mariboru.

Bonač Ivan, tovarnar in industrialec v Ljubljani, za mesto Ljubljana.

Bajuk Martin, posestnik in ekonom v Božakovem, za srez metliški, in Zupančič Josip, posestnik in župan v Trebnjem, za srez novomeški.

Obenem so z istim dekretom razrešeni funkcije članov banovinskega sveta dravske banovine:

Lipej Franc, posestnik in veletrgovec v Brežicah, za srez brežiški.

Mihelčič Alojzij, posestnik in trgovec iz Brege pri Celju, za srez celjski.

Nemanič Josip, posestnik iz Želebeja, za srez črnomeljski.

mo za eno obsevanje 300 Din, je to letnih 300.000 Din. Vzemimo od teh 1000 obsevanj 20 odst. polno plačujočih, 60 odstotkov članov raznih blagajn in 20 odstotkov ubožnih ter računamo za člane bolniških blagajn polovično ceno, znaša letni donos 150.000 Din. Obresti kapitala 1.200.000 Din po 8 odst. bi znašale 96.000 Din, ostalo bi torej okrog 50.000 Din letno za amortizacijo kapitala, ki bi se v 18 do 20 letih popolnoma izplačalo.

Ustanovitev radiološkega inštituta bi bila tudi velikega pomena za Ljubljano v kulturnem kakor tudi v materialnem pogledu. Z novo pridobitvijo bi se zelo dvignil ugled našega univerzitetnega mesta. Vsako leto romajo množice Slovencev v tujino iskat zdravlja proti raku. V žepih nosijo težko prslužene ali izposojene novce in tujina zna izrabiti priliko. Letno bi prišlo okoli 400 bolnikov v Ljubljano, ki ostanejo tu najmanj po 14 dni po hotelih, privatno ali v bolnicah. Ob dnevnem potrošku po 100 Din bi znašal dotok denarja na leto nad pol milijona. Pozabiti pa ne smemo, da ostanejo tudi na raku bolni ljubljanci samo doma in ne bodo nosili denarja iz Ljubljane, ampak ga obdržali lepo zase.

Dokažimo svetu, da ne znamo vzgojiti samo Poljšakov, ampak, da imamo tudi višje cilje in da nečemo zaostati za drugim kulturnim svetom, predvsem ne v socialnih napravah, čenrav materialno ne moremo korakati z drugimi bogatimi narodi. Pokažimo, da nam je zdravje rojakov tem bolj pri srcu, čim manjši smo in čim bolj kot narod krvavimo na dveh velikih ranah, pokažimo, da imamo trdno voljo boriti se ravno zaradi tega za vsako dragoceno življenje našega brata, boriti se z vsemi sredstvi, ki jih da veda na razpolago.

Steblovnik Martin, posestnik v Šmartnem ob Paki, za srez gornjegrajski, Strein Ivan, posestnik v Kapljivasi, za srez kamniški, Ramovš Jakob, župnik v Velikih Laščah, za srez kočevski, Lebinger Hinko, trgovec v Litiji, za srez litjski, Oblak Gabrijel, posestnik v Dolnjem Logatcu, za srez logaški, Rajh Jakob, posestnik iz Ljutomera, za srez ljubomerski, Dr. Juvan Alojzij, odvetnik in mestni načelnik v Mariboru, za mesto Maribor, Čížek Anton, posestnik v Žičah, za srez slovenjegrajski, Košir Anton, posestnik v Žičah, za srez konjiški, Veršič Ivan, posestnik pri Sv. Marku na Dravskem polju, za srez ptujski in Šerbinek Ivan, posestnik iz Vrtič, za srez Maribor - levi breg.

Otvoritev nove kamniške pošte

Kamnik, 7. decembra.

V nedeljo smo otvorili in blagoslovili novo pošto poslopje na Grabnu. Prejšnji poštni lokali so bili sicer v sredini mesta, niso pa odgovarjali več potrebam prometa, da o higienskih razmerah sploh ne govorimo. Ponovno smo v naših starih poudarjali nujno potrebo po novih poštinih prostorih, vse dotle, da je prišlo do odpovedi lokalov in da se je dr. Vendelin Megler odločil, da bo zidal za pošto novo stavbo, ki jo je pošta vzela v najem.

V nedeljo ob 11. se je zbralo v novih prostorih mnogo odličnih gostov. Zastopano je bilo županstvo, sresko načelstvo, direkcija pošte, mestno poveljstvo, društva in korporacije. Dekan Rihar je pred blagoslovom spregovoril lepe prilagoditvene besede. Po blagoslovu je g. dr. Megler povabil vse navzoče k zakuski, na kateri se je upravniki pošte g. Eržen zahvalili predvsem graditelju in prečital pozdravna pisma. Župan g. Kratnar je izrazil veselje nad novo zgradbo, ki je bila že davno potrebna. Kot hišni gospodar je dr. Megler prisrčno pozdravil vse porabljence in želel osobno obilo srečo v novih lokalih. V prijetnem razgovoru je vsa družba ostala do 1. ure in si ogledovala prostore, ki so lepi, svetli in praktično urejeni. Prostor za občinstvo je dovolj velik, na desni strani je soba za pisemsko po-

što, buzojav, telefon in paketno pošto, na levi pa blagajna. Prostorno sobo imajo pismonoše in upravniki. Poštna direkcija je opremila lokale s čisto novim pohištvom, telefonski aparat bo za 50 naročnikov. Osobje je z novimi prostori in opravo prav zadovoljno, treba pa bo stalež povisati za 2 pismonoše in enega uradnika, kajti v pisemskem oddelku ena sama uradnica ne bo mogla upravljati telefona, brzojava in pisemske pošte. Poštna direkcija bo gotovo storila vse, kar je še potrebno.

Sestre Vide poslednja pot

Slovenjgradec, 7. decembra.

V ponosni sokolski dvorani je čakala mrtva sestra Vida, da nastopi svojo zadnjo pot. Vsa je bila odeta s poznimi jesenskimi rožami, ki so žalostno sklanjale svoje glavice nad strtim življenjem. Trumoma so prihajale množice po slovo — koplili so se venci in cvetke, neme priče one velike ljubezni, ki sega tudi preko groba.

Napočila je ura slovesa za vedno. V vznemirjenih besedah se je poslovil od mrtve sestre načelnice brat starosta, turbošno so zagrmeli akordi žalostinke, ki so privabili solze v vse oči. Tam izza bele Urške gore so prisijali zadnji sončni žarki, kakor da bi hoteli še enkrat ogreti Vidino zlato sestrsko srce. Nepregledna procesija se je vila po mestnih ulicah tja do hladnega groba. Še enkrat so se utrnile neštete solze iz oči, še enkrat so vzkipeli žalostinke pioti nebu. Črna zemlja je zaginila mrtlo mater, v mraku so zaplapolale na sveži gomili zadnje lučke, plano so se stiskale zadnje jesenske cvetke, a daleč za sivo Peco je žalostno zamigljala večernina. Z nizmerno tugo smo se poslavljali od drage pokojnice. Zdravo, Ti, a nepozabna! Tiha so sedaj naša sokolska srca, a še tišja naša sestra Vida v prezgodnjem grobu.

Uganka umora v Jablovcih še ni pojasnjena

Ptuj, 7. decembra.

Kakor smo poročali, je bila pred kratkim aretirana tudi Marija Klanečková, svakinja že aretirane Janeza Drevenška, ker je bila tudi osumljena sodelovanja pri umoru. Ta sum je bil upravičen, tem bolj, ker so orožniki Marijo Klanečkovko zasledili z okrvavljeno bluzo in predpasnikom. Rokavi bluze so bili okrvavljeni od ramena do lakta. Pri aretaciji je izpovedala, da jo je Janez Drevenšek silil, naj sveti njemu in pa Šmigocu z lučjo, da sta mrtveca lahko zanesla pod kolarnico. Zaradi okrvavljene bluze in predpasnika pa pravi, da ji je tekla kri iz nosa, kar da pri njej ni nič novega.

Sploh prihajajo vsi trije aretiranci vedno bolj v protislovja. Gotovo se jim pa bo jezik v zaporih razvzval, da bodo izdali onega, ki je prav za prav odsekal pokojnemu nos in lice. Ob aretaciji je Janez Drevenšek pripomnil nasproti orožnikom: če njega zapro, morajo capreti tudi Mico (Klanečkovko), potem bo prav. Klanečková pa je orožnikom izjavila, da je Janez Drevenšek, ko je stal z njo v veži, videl, kako se je Šmigoc od udarca zgrudil na tla, pa je le malomarno pripomnil, da to ni nič in da se le naj malo zrukata. Vse kaže, da je moral obstojati dogovor, ker so ob spopadu med pokojnim Drevenškom in Šmigocem ostali vsi tako hladnokrvni, zdaj pa hočejo valiti krivdo drug na drugega.

Vlom v studeniško cerkev pojasnen

Poljčane, 7. decembra.

V soboto dopoldne so Poljčanci z radovednostjo opazovali nenavaden dogodek. Skozi vas so vedli orožniki vklejenega moškega srednjih let, Poleg orožnikov pa je stopalo še nekaj gospodov. Vklejeni je bil vlomilec knjigovez 30letni Ivan Magerl iz Maribora, spremljajoča

VABIMO VAS, oblecite se pri nas!

Po svojem okusu si izberite oblačilnih potrebščin

ZA MAL DENAR.

Trenchcoate, suknje, obleke, perilo I. dr.

A. Presker

Ljubljana, Sv. Petra c. 14

»plesni palače«. Marica je napredovala in postala velika dama.

Georg Keragin je prišel v Berlin, kjer ga je pisatelj Milvius podpiral. Učil se je nemške odrske izgovarjave in boksanja. Kmalu je imel take uspehe, da so ga zavabili igralci in sportniki.

Pred premiero Milviusove drame »Boj za Klariso« je sedel Georg Keragin v garderobi in sanjal o bodoči slavi. Na vse je pozabil: »Ni več zame mesta, ki se imenuje Ljubljana...«

Avtor pa je slutil nekaj groznega: Osova bo Keragin na odru usmrtil. To se ne sme zgoditi. Že zato ne, ker se mu smili žena, ki zdaj srečno živi z Osovom in zato ne, ker bo to konec tudi Keragina, polnega najlepših nad za bodočnost. Zbega ni Milvius zakriči tik pred predstavo Keragina: »Ne smete igrati, vi ne smete igrati! Vi ne! Spomnite se na Hamleta v Ljubljani.«

Keragin = Ivan Stojan, zbesni, pogradi avtorja in ga trešči ob steno...

Takšna je torej kratka vsebina tega gledališkega romana, ki ga bo z zanimanjem prečital marsikaj Slovencev. Oba Slovca v njem, Marica in Ivan, sta opisana simpatično in z veliko ljubeznijo, vendar pa se, kakor omenjeno, roman dogaja večina v Berlinu. Zanimiva pa bo knjiga zlasti za one, ki poznajo nekdanje razmere na slovenskem odru in med slovenskimi igralci. Tem bo vzbudil marsikaj spomin na ljudi, ki so kakor Keragin sanjari o velikem svetu in se kakor on s trudom učili tuje odrske izgovarjave.

Danes premiera VELIKE ROBERT STOLZOVE operete LJUBAVNI

REGIMENT

Opereta z najslajšimi šlagerji in očarljivo muziko najpopularnejšega komponista

ROBERTA STOLZA

Sestra namestu brata 3 leta v kadetnici v Dunajskem Novem mestu!

Dolly Haas — Gustav Fröhlich — Tibor v. Halmay

Film, ki bo zasenčil slavo nepozabne operete »Dvoje src v ¼ taktu«.

Predstave ob 3., 5., 7. in 9. uri zvečer. Danes predprodaja vstopnic od 11. do pol 13.

Telefon 2124.

Elitni kino Matica

gospoda pa državni tožilec in preiskovalni sodnik.

Pred nekaj meseci, namreč v noči od 8. na 9. junija, je bilo vlomljeno v samostan Studenec skozi okno in je vlomilec odnesel izpred glavnega oltarja monštranco in dva ciborija. Iz stranskega oltarja pa so iz rakve mučenika Fidelista izginili njegova zlata krona in trije zlati prstani.

Naš komandir g. Šebenik je imel na samu tedaj baš Magerla, vendar se mu takrat vlom ni mogel dokazati. Magerl je bil 8. avgusta zaradi raznih večjih vlomnih tatvin, izvršenih ob vznemirjenju Pohorja, obsojen na 8 let ječe. Pred dnevi pa je pred preiskovalnim sodnikom iz nekakega posebnega namena priznal tudi vlomno tatvino v samostansko cerkev v Studencih. Povedal je, da je vse ukradene predmete že prodal, le monštranco je v noči na begu zakopal v zemljo.

V soboto je omenjena komisija, ki jo je vodil kaznjencec, v bližini proge nedaleč od kolodvoza Slovenske Bistrice našla po dvehmetnem iskanju monštranco, ki je bila izročena, seveda vsa pokvarjena, nazaj v samostan.

Cerkev, ki je po Magerlu oškodovana za 8000 Din, gotovo škodo nikdar ne bo dobila povrnjene, vendar pa je naše ljudstvo pomirjeno, ker se je našel storilec, ki je bil spet izročen nazaj za zaphe mariborske ječe, kjer bo še za to svoje dejanje prejel posebej zaslužen plačilo.

Iz življenja v Beli Krajini

Metlika, 7. decembra.

V proslavo državnega praznika uedinjenja je naš Sokol priredil 28. in 29. novembra Bevkovo dramo: Kaj. Pred predstavo je društveni prosvetar br. Zalar imel prigodni nagovor, v katerem se je spomnil tudi onih, ki žal niso deležni naše svobode. Njuni je namenjena predstava te drame, ki je zajeta iz življenja in trpljenja najzavednejših in najboljših bratov. Naši igralci so si dali veliko truda. Videli smo celo odlične kreacije posameznih vlog. Tudi tempo igre je odgovarjal in smo s predvajanjem drame bili prav zadovoljni. Pohvale vredno je, da nastopajo tudi mlajši domači mladeniči in dekleta. Udeležba je bila pri obeh predstavah prav častna in gledalska publika prav dostojna.

Na sam narodni praznik se je svečane službe božje udeležilo Sokolstvo, gasilci, vse državno uradništvo in šolska mladina. Šola je imela posebej svojo proslavo s slavnostnim govorom g. učitelja Zajca, deklaracijami in petjem. Popoldne je pa šola priredila mladinski igrice »Desetnik in sirotica« in zvečer jo je ponovila za odrasle. Mesto je bilo vse v zastavah, delo je povsod počivalo.

Ker je bila Bela Krajina po suhi hudo prizadeta in čuti zlasti pomanjkanje prehrane za živino, se vrši povsod zbiralna akcija Rdečega križa. Že pred tremi tedni je lokalni odbor RK prejel vagon živeža iz Stare Loke in ga razdelil. Občina Radatovič je prav tako prejela od RK iz Virovitice vagon koruze. Naši kmetje so v velikih skrbih, kako bodo prehranili živino čez zimo. Zato pričakuje največje pomoči v krmi. Nedavno smo čitali, da so uvrščeni tudi srez Metlika, Črnomelj in Novo mesto med pasivne kraje, kar je bilo neobhodno potrebno. Medtem pa smo bili obveščeni, da ta uvrstitev ni še stopila v veljavo. Zlasti bi to bilo sedaj potrebno za brezplačni prevoz po RK zbrane živeža za ljudi in živino. Pričakujemo takojšnje rešitve.

Za sreskega veterinarskega referenta v Metliki je postavljen g. Lenart Martin, dosedaj v Strumici. Za šolskega referenta je bil postavljen g. Barle Konrad, tukajšnji šolski upravitelj, ki se je pa iz zdravstvenih razlogov zahvalil, a je skrajni čas, da dobimo referenta.

Novi zakoni

Pobiranje gosaščine podaljšano

Beograd, 7. decembra. AA. Nj. Vel. kralj je na predlog finančnega ministra in po zaslusanju predsednika ministrskega sveta predpisal in objavil zakon o izpremembi čl. 29 zakona o izpremembah in dopolnitvah zakona o neposrednih davkih.

Odredba zadnjega odstavka čl. 29 zakona o izpremembah in dopolnitvah zakona o neposrednih davkih z dne 18. maja 1930 v kolikor se nanaša na najemniški filire se izpremeni in se glasi: »odredba čl. 6. o najemnem filiru pa velja od 1. januarja 1932«.

Čl. 2. Ta zakon dobi obvezno moč na dan razglasitve v »Službenih novinah« in tedaj izgubi veljavo zakon o izpremembi čl. 29 zakona o izpremembah in dopolnitvah zakona o neposrednih davkih z dne 30. decembra 1930.

Novo državne ceste

Beograd, 7. decembra. AA. Nj. Vel. kralj je na predlog gradbenega ministra s soglasjem predsednika ministrskega sveta predpisal in objavil zakon o dopolnitvi zakona o državnih cestah z dne 8. maja 1929 l.

§ 1. Po točki 50 § 5 zakona o državnih cestah sledita dve točki:

Točka 51: Naklo—Tržič—Ljubelj—avstrijska meja.

Točka 52: Škofljica—Turjak—Velike Lašče—Ribnica—Kočevje—Livold—Dolnice.

§ 2. Ta zakon stopi v veljavo in dobi obvezno moč z dnem razglasitve v »Službenih novinah«.

Carinske olajšave

Beograd, 7. dec. AA. Nj. Vel. kralj je na predlog finančnega ministra in po zaslusanju predsednika ministrskega sveta predpisal in objavil zakon o izpremembi opombe za št. 24 uvozne tarife zakonskega predloga o splošni carinski tarifi.

Čl. 1. Opomba za št. 24 uvozne tarife zakonskega predloga o splošni carinski tarifi se izpremeni in se glasi: »Opomba. Plodovi, ki bi se uporabljali za izdelovanje olja v tehnične svrhe, so prosti carine pod pogoji, ki jih predpiše finančni minister v sporazumu s ministrom za trgovino in industrijo.«

Čl. 2. Ta zakon stopi v veljavo na dan razglasitve v »Službenih novinah«.

Razveljavljanje pogodb z državo

Beograd, 7. dec. AA. Nj. Vel. kralj je na predlog finančnega ministra in po zaslusanju predsednika min. sveta predpisal in objavil zakon o izpremembah in dopolnitvah zakona o državnem računovodstvu.

Čl. 1. V čl. 84 se na koncu doda nov odstavek, ki se glasi:

Država ima pravico, da zahteva razveljavljanje ali izpremembo pogodb v svojo korist, kadar je v izvrševanju pogodb nastala razlika med dogovorjenimi in tržni cenami prekorači 10 odst. Zahtevo po tej izpremembi postavi v imenu države resorni minister, sklep o izpremembi pa izda ministrski svet.

Če drugi pogodbenik ne pristane na to izpremembo, se pogodba razveljavi in prestopajo nadaljnjne pogodbenne obveznosti in pravice.

Čl. 2. Ta zakon stopi v veljavo in dobi obvezno moč, kadar se razglasi v »Službenih novinah«.

Ureditve prometa s filmi

Beograd, 7. dec. AA. Nj. Vel. kralj je na predlog predsednika ministrskega sveta in ministra za notranje zadeve predpisal in objavil zakon o ureditvi prometa s filmi.

Podjetja, ki se pečajo z uvažanjem ali izdelovanjem filmov, s prodajo in izposojevanjem, morajo imeti potrebno dovoljenje (koncesijo) po določbah obrta zakona. Koncesije izdaja minister za trgovino in industrijo v soglasju s ministrom za notranje zadeve in po zaslusanju ministrskega sveta. Mesec dni po uveljavitvi tega zakona mora biti ustanovljena državna filmska centrala. Podrejena bo notranjemu ministertvu. Filmske centrala tvori: šef centralnega presbira pa predsedništvo ministrskega sveta kot predsednik in po en zastopnik ministrstva za notranje zadeve, prosvetnega ministrstva, ministertva za trgovino in industrijo in ministertva za socijalno politiko in narodno zdravje, zatem predsednik udruženja lastnikov kinematografov in predsednik saveza izdelovalcev filmov v naši državi. Zastopnike ministrstev imenujejo dotični ministri iz uradniških vrst ali pa iz krogov kulturnih delavcev.

Naloga državne filmske centrala je:

1. da ureja in nadzira uvoz, proizvodnjo in promet s filmi;

2. da pospešuje in izpopolnjuje domačo filmsko proizvodnjo;

3. da podpira vzgojno in kulturno propagando s filmom.

Sredstva državne filmske centrala so:

1. dohodki po tem zakonu, 2. dohodki denarnih kazni po tem zakonu, 3. krediti po državnem proračunu. Za dohodke 1. in 2. točke bo pri Drž. hipotekarni banki odpravljen tekoči račun. S tem računom bo razpolagala državna filmska centrala v svoje svrhe.

Podrobne odredbe o organizaciji in delu državne filmske centrala, o nagradah za njene člane in uslužbenice in o potrošnji njenih sredstev bo predpisal notranji minister.

Vse filme, namenjene prometu, je treba prijaviti državni filmski centrali. Ta bo te filme izročala cenzuri in jih nato poslala lastnikom.

Za vsakih tisoč metrov uvoženega zabavnega filma do konca 1. 1932 mora uvoznik nabaviti ali producirati in izročiti v promet najmanj 70 m lastnega filma, po tem času pa najmanj 150 m in sicer za uvožene neme filme predpisano dolžino neme filma, za uvožene zvočne filme pa predpisano dolžino zvočnega filma.

Uvozniki, ki izjavijo, da teh pogojev ne morejo izpolniti, morajo za vsak meter domačega filma, ki bi ga morali nabaviti ali producirati, plačati v korist državne filmske centrala po 50 Din za neme in po 100 Din za zvočne filme.

Kinematografi morajo pred vsako predstavo predvajati kulturne filme z dolžino najmanj 10% od vsega programa predstave. Polovica teh kulturnih filmov mora biti izgotovljena doma. Kulturni so filmi s poučno ali znanstveno, prosvetno, gospodarsko, zdravstveno, socialno, državljansko ali nacionalno smerjo. Semkaj spadajo tudi poučni dnevniki o aktualnih dogodkih.

Kdor prekrši ta zakon, se bo kaznoval z denarno kaznijo od 5000 do 20.000 Din v korist državne filmske centrala. Kazni bodo izrekale splošne upravne oblasti prve stopnje. Ta zakon stopi v veljavo z razglasitvijo v »Službenih novinah«. Obrtna dovoljenja se bodo izdala v treh mesecih po razglasitvi. Prav tako stopijo v tem roku v veljavo tudi določbe o obveznem predvajanju kulturnih filmov in o plačevanju pristojbine po tem zakonu.

Monopolska uprava

Beograd, 7. decembra. AA. Nj. Vel. kralj je na predlog finančnega ministra s soglasjem predsednika ministrskega sveta predpisal in objavil zakon o državnih monopolih.

Po tem zakonu pripada monopolska pravica samo državi. Zakon se nanaša na državne monopole o tobaku, cigaretnem papirju, vžgalicah, umetnih vžgalnikih, petroleju in soli. Upravo nad monopolom ima samostojna uprava državnih monopolov kraljevine Jugoslavije. Uprava monopolov je samostojna ustanova pod nadzorstvom finančnega ministra. Ustrojstvo in pristojnost monopolske uprave bo predpisana po uredbi o samostojni upravi državnih monopolov, po določbah tega zakona, zakona o konverziji državnih dolgov z dne 8. julija 1895 in po določbah kasnejših zakonov o državnih posojilih, za katere je bilo treba zložiti dohodek državnih monopolov.

Glavnica uprave monopolov tvori nepremičnine in inventar monopolske uprave, obrtno glavnico pa tvori druga imovina (gotovina, potrošni material, sirovine, polizdelki, blago in terjatve).

Osnovna glavnica se posveča z investicijami iz državnega proračuna, iz presežkov monopolskih dohodkov ali iz posojil, zmanjša pa se z letnimi rednimi odpisi zaradi znižanja vrednosti z redno uporabo oziroma z izrednimi odpisi zaradi elementarnih poškodb in izpremenjenih gospodarskih ali produkcijskih razmer.

Obrtna glavnica je namenjena nabavi potrošnega materiala, sirovin, polizdelkov in izgotovljenega blaga, za predvzem izdelave monopolskih predmetov za naplavo za tobačne izdelke in za druge monopolne predmete, za zakupnike veleprodaje, za prodajalce na drobno in za preprodajalce v inozemstvu in za udeležbo v privatnih podjetjih, ki izdelujejo ali predelujejo predmete, potrebne monopolski upravi. Obrtna glavnica se izpreminja po potrebah in obsegu poslovanja. Ta glavnica se lahko poviša iz državnega proračuna ali s presežki monopolskih dohodkov ali s posojili, zmanjša pa se z odplačili državi.

Monopolska uprava ustanovi tele fond:

1. fond po čl. 13 zakona o konverziji državnih dolgov z dne 8. julija 1895;

2. fond za odplačilo glavnice po čl. 9 pogodbe o 6 in 1/4 % monopolskega posojila z dne 22. novembra 1928;

3. fond za zavarovanje proti požaru in drugi škodi. V ta fond spada iz budžetnih kreditov letno 2 pro milje od vrednosti inventarja in nepremičnin, izvzeta je vrednost zemljišč, sirovin, polizdelkov in izgotovljenega blaga. Prispevki v ta fond se vlagajo do zneska 100 milijonov Din;

4. fond za pobiranje monopolskih prekrškov. Semkaj spadajo: a) a) denarne kazni za monopolske prekrške po odbitku kazenskih in drugih stroškov, b) zneski iz prodaje zaplenjenih monopolskih predmetov, v kolikor je ta prodaja po zakonu predvidena in možna, c) zneski iz prodaje drugih zaplenjenih predmetov, d) kazni za kupnikov prodaje na debelo, e) kršitve pogodbe ali jih ne izvršujejo, e) zneski iz državnega proračuna ali po posebnih zakonih.

5. fond za tobačne sušilnice, kamor spadajo razlike med stvarnimi izdatki za odkup tobaka in zneski, dobljenimi od sadilcev tobaka po tem zakonu. Ta fond je namenjen za brezobrestna posojila sadilcem tobaka za gradnjo sušilnic.

6. novi fond, ki se ustanove po potrebi z dovoljenjem finančnega ministra na predlog monopolske uprave.

Gotovino fonda po čl. 13 zakona o konverziji državnih dolgov z dne 8. julija 1895 je treba naložiti pri Narodni banki, gotovino drugih fondov pa pri Drž. hipotekarni banki zaradi obrestovanja ali pa naj se uporabi za nakup državnih ali od države zajamčenih vrednostnih papirjev.

tega fonda ni potrebno predhodno soglasje glavne kontrole.

Kjer je v tem zakonu predpisano, da je treba za neki monopolski predmet plačati monopolsko takso in da je za te predmete določena prodajna cena, predpiše njeno višino finančni minister na predlog monopolske uprave. Cenejša ali dražja prodaja monopolskih predmetov od določene prodajne cene je prepovedana.

Od monopolskih predmetov se ne plačuje nobene državne ali samoupravne davjatve. Prav tako ne plača prodajalec na drobno neposrednih davkov, samoupravnih doklad ali drugih državnih in samoupravnih taks in dajatev od dohodkov, ki jih ima od nadrobne prodaje monopolskih predmetov z določeno ceno. Prav tako so oproščene državnih in samoupravnih taks tablice za nadrobno prodajo v izdanju monopolske uprave.

Oprostitev poštne taks

Beograd, 7. decembra. AA. Nj. Vel. kralj je na predlog prometnega ministra in po zaslusanju predsednika ministrskega sveta predpisal in objavil zakon o izpremembi zakona o pošti, brzojavu in telefonu z dne 16. julija 1931.

Čl. 1. Čl. 72 se izpremeni in se glasi: Vsako brzojavno in telefonsko poročilo, ki se izvrši preko brzojava in telefona za javni promet, je podvrženo plačilu predpisanih taks.

Plačila teh taks so oproščeni: 1. Nujna uradna brzojavna sporočila državnih oblasti in ustanov in državnih organov, poslanih uradno v medsebojnem odnosu in v odnosu s občinskimi oblastmi. — 2. Nujna brzojavna sporočila občinskih oblasti, kadar odgovarjajo državnim oblastem in ustanovam v čisto državnih, nujnih stvareh. — 3. Nujna telefonska sporočila državnih oblasti in ustanov ter nujna brzojavna in telefonska sporočila občinskih oblasti.

KULTURNI PREGLED

Novosti ljubljanskega gledališča

1. »Zapravljevec« v drami.

Raimund je na napisal pred sto leti. Pravljica o zapravljivecu, ki razmetava denar, na levo in desno, je prepletena z različnimi motivi. Fantastičnost je združena z neko realnostjo, iz katere izvira tudi končna moralna. Tudi današnjemu režiserju je zanimiv problem, izluščiti iz nje ljudsko gro. Raimundova čarobna pravljica ne vsebuje tiste poetičnosti in pristnosti kakor »Krog s kredo« in je tudi vsebinsko odmaknjena sodobniku. Toda igriva fantazija je ustvarila marsikak posrečen prizor, predvsem pa je humor živ in svež. Centralni par sta sluga Valentin in sobarica Roza. Zdrava človeška pamet je zajeta v teh dveh primitivnih osebah, ki predstavljata igro v domačini. Režiser Debevec je prejel igro s pravljicami in realizmom, kakor si ga je ustvarila ljudska domišljija. Historično in stilno je ulemeljena uporaba operetnih motivov. Kjerkoli pa se dejanje unika v svet fantastične in usodnosti, je scenarist izpremenil v fantastično pokrajino. Tehnične ovire, ki se pojavljajo pri tako pestrih in raznovrstnih slikah pa občutno zavlačujejo igro in utrujajo. Odmore med vsebinsko medlimi slikami so vsakek predolgi in pravilica se razkrajja. Ljudska igra mora zaposliti fantazijo, predvsem pa oči. Kralj je zopet podajal Valentina z vso iskrenostjo in prisrčnostjo, ki daje njegovim kreacijam tako živo barvitost. V zadnjih slikah mu je Melvedova ustvarila izrazito življenjsko družico. Železnik je imel med Flotwetovimi prijatelji najhvaležnejšo ulogo in jo je tudi krepko poantiral. Drenovec, Lipah, posebno pa Danes so lovsko družbo simpatično karakterizirali. Levarju se je posrečilo bogatega graščaka premakniti v pravljico, čeprav mu uloga ne nudi veliko opore. Boltarjeva je kot Keristana nadzemskega bitje in ji je glas poglavitni izraz. Včasih ji je milino pokvarilo zategovanje. Azurja je Debevec pogolobil v demonsko prikazen. Skrbinski Wolf je bil v maski in igri med najboljšimi. Ostale manjše vloge so bile vestno naštudirane.

★

2. »Dežela smehljajec« v operi.

(Po repriži.)

Menda smo že lani videli na našem opernem odru Leharjevo »Deželo smehljajec«. Uprizorilo je neko operno združenje z Dunaja. Zaradi silno slabe zasedbe in dovolj subparne opreme smo »Zemlja smehljajec« takrat soglasno odklonili. Uprizoritev z našimi operno operetnimi močmi in v režiji baletnega mojstra G. P. Golovina pa je dala »Zemlja smehljajec« veliko prijetnejše lice, četudi žal, ne morem reči, da bi se ne dala lahko še boljše. Muzikalno je opereta bliže operi nego običajni duetni dunajski opereti. Ponekod je orkester prav resen, barvit, morda dokaj premasiven, no, očituje preizkušene mojstra zveneče in zaokrožene melodike, situacijskega slikanja in živih ritmov. Tudi dejanje je dovolj m. kavno, četudi ne more daleč preko stičnih zgodovinskega kroga, vendar ni v njem nelagodnosti in za lase privlečenih zapletljivih ljubih pestro spremembo situacij, izkorišča barv in neobičajnih šeg in navad bogati Orijent, ki končno povzroči tudi dovolj zanimiv konflikt. G. Neffat in G. Golovin sta postavila na oder res dobro naštudirano opereto, katere glavni nositelji so: G. Banovec (prince Sou - Chong), G. Poličeva (Liza, hči grofa Lichtenfelsa), G. Peček (Gustl, grof Pottenstein), G. Ribičeva (Mi, Sou-Chongova sestra) ter G. Zupan (Cang, ujec Sou - Chong). Uloge G. Magolice (grof Lichtenfels), G. Gerlovičeve (Lore) in nekaterih drugih so manjšega obsega in po mnenju, balet pa ima široko, tehtno besedo in G. Golovin je s slikovitimi vloži raznih kitajskih plesov, nastopov pisano opremljenih girlov, solonastopov itd. poživil in prijetno obstavil opereto tako, da je v resnici vredna najširšega obiska. G. Banovec je bil vsem pevskim zahtevam odlično kos in je zlasti pesmi, nalašč napisane za znamenitega Tauberja. Odpel tako bravurno, da je moral to in ono ponoviti, ves čas pa je bil deležen najprijetnejšega aplavza. Čemu je treba obojevanja posameznih oseb na odru in igračkanja z lučmi, pa res ne vem. Do elegancije in v resnici grandienerskega nastopa bivšega avstrijskega višjega oficirstva in plemstva seveda našim ljudem še manj.

oblasti v medsebojnem odnosu ali v odnosu z državnimi oblastmi in ustanovami v primeru vojne ali mobilizacije vojske, poplav, potresov, večjih neredov, epidemij v širšem obsegu in drugih podobnih nesreč. — 4. Uradna telefonska sporočila poštinih, brzojavnih in telefonskih ustanov in organov v tistem obsegu, ki ga predpiše prometni minister. — 5. Meteorološka in potrosomerska brzojavna in telefonska sporočila državnih in privatnih zavodov in njihovih dopisnikov odnosno poverjenikov. — 6. Nujna telefonska in brzojavna sporočila društva Rdečega križa državnim oblastem in njihovim podoborom, kar tudi podoborom društva Rdečega križa v primerih, predvidenih pod točko 3. tega člena.

Vse dosedanje oprostive brzojavno-telefonskih taks, ki niso določene v tem »konu, izgube veljavo z razglasitvijo tega zakona.

Takse za pisana brzojavna in telefonska sporočila se pobirajo po številu besed, taksa za telefonski razgovor pa po trajanju razgovora in razdalji med obema krajema, če prometni minister drugače ne odredi.

Posiljatelj brzojavke ali fonograma, odnosno telefonski naročnik ali govornik je dolžan nadoknaditi državi vso premo plačano takso, prav tako pa ima pravico na povračilo previsoko pobrane takse.

Čl. 2. Takse za uradna-brzojavna sporočila državnih oblasti in ustanov in državnih organov, poslanih uradno v medsebojnem odnosu in v odnosu s občinskimi oblastmi, in nujna brzojavna sporočila občinskih oblasti, odgovorji državnim oblastem in ustanovam v čisto državnih nujnih stvareh, se ne bodo pobirale, že plačane pa ne vrnele.

Čl. 3. Ta zakon stopi v veljavo in dobi obvezno moč, ko se razglasi v »Služb. novinah«.

»Časopis za zgodovino in narodopisje«

Pravkar je izšla 3.—4. številka mariborskega »Časopisa za zgodovino in narodopisje«. Njegovo mesto je v naši znanstveni književnosti že zlatav priznana in daleč vidno: kratko ČZN srečuješ že daleč pogostje v raznih citatih. V zadnjih letih je opaziti dvoje: da se je povečal in razširil njegov obseg in znatno izboljšala oprema, tako da se po dobrih ilustracijah in okusni grafični izvedbi (Mariborska tiskarna) lahko meri z vsemi domačimi in dostojno primerja s podobnimi tujimi revijami. Vsebinsko (urednik prof. Fran Kovarčič) prav tako opazoma stalen napredek. Ne samo da je časopis dobil za prilogo »Arhiv za zgodovino in narodopisje«, ki sedaj priložuje Slovoslovo korespondenco, marveč se je tudi razširil krog njegovih sodelavcev. Tako že v tem zvezku srečujemo več novih imen, ki so z ostalimi sodelavci pretežno iz kulturnega območja Maribora; razveseljev znak, da je ČZN res pravo ognjišče zgodovinske in narodopisne vede na bivšem Slov. Štajerskem.

3.—4. številka je prav zajeten zvezek, ki ga vzameš z veseljem in respektom v roko. Na vnovem mestu izšel Janka Kotnika biografski članek o praškem vseuč. prof. dr. Matiji Murku, slovečem sinu Slovenskih gor, ki je slavil letos 70letnico. Važna je ugotovitev, da se je »Murku posrečilo, da je po svetovni vojni prenesel središče slavističnih študij, ki je bilo za Kopitarja, Miklošiča in Jagića na Dunaju, zopet v Prago.« — Znani odkritelj in marljiv raziskovalec paleolitske postaje na Olševi prof. S. Brodar poroča v razpravi »Raziskavanja v Polokci žiali ki je problemu« z vestno natančnostjo o raziskavanju leta 1930, in njega izsledkih. Posebno zanimivo je poglavje o problemih, ki so jih sprožila dosedanja izkopavanja na tem na novo odkritem paleolitskem terenu. Razprava ima velik dokumentaren pomen in je opremljena s slikami. — Raziskovalec plujskih starin dr. Mihovil Abramčič, pisec izvrstnega voditelja po starem Petoviju, tolmači v daljši razpravi nekatere nove, doslej še nerazložene rimske napise iz obilnih plujskih izkopin. Tudi ta razprava je opremljena s slikami na posebnih prilogah. — Ljubljanski vseuč. profesor dr. Milko Kos je prispeval zanimivo razpravo iz davne preteklosti Slovencev: raziskuje in komentira poročilo Pavla Diakona o Slovencih ter na tej podlagi postavlja nove datume o naselitvi naših prednikov na sedanjih tleh.

Med Izvestji najdeš poročilo V. Skrabarja o novi najdi rimskega nagrobnika v Ptuj, članek prof. Fr. Baša o uspehu arheoloških raziskavanj prof. B. Šarje pri Veliki Malenici, dalje članek P. Schlosserja o zgodovini poslopja sedanjega Dečjega doma v Mariboru. I. A. G. (lonar) je prispeval dve zanimivi literarno - zgodovinski drobini, dr. Fr. Ilešič objavlja svoje opombe k tako znanemu »kalobskemu« rokopisu slovenskih pesmi iz 1. 1651. Janko Glaser pa nadaljuje »Literarne predloge in paralele. Franjo Baš je z veliko natančnostjo zbral slovensko narodopisno bibliografijo za l. 1930.; opozarjamo samo na geslo »izseljenci in manjšine«, kjer so zabeleženi vsi novinski članki in informacije o teh dveh vedno perečih vprašanjih: kajpot onemu, ki se bo kdaj smotrneje bavil z njima in obenem memento o veliki vrednosti biografskega dela, ki ga sicer pri nas kar moči izrinja.

Med slovnostv poroča prof. Fr. Kovarčič o knjigi Emila Haumanta »La Formation de la Yougoslavie«, dr. Andrej Vebli pa takisto osebno referira o doktorski tezi ge. dr. Melite Pivec - Stelč »La Vie Economique des Provinces Illirienne«. Gdč. Silva Terdina ocenjuje Pirjevčovo izdajo Levstikovih pisem, V. Novak madžarsko zgodovino somoteljske škofije. B. Stupan, J. Šedivý, R. Savnik in Fr. Baš so avtorji nadaljnjih ocen, izmed katerih je omeniti zlasti Bašovo kritiko Melikove knjige o kozolen.

Osežno število zaključujejo društvene vesti in priloga. Z zanimanjem se čitatelj ustavi pred imenikom članov ZDM: kaže,

Suknje in obleke

kupite dobro in poceni v tovarni obleke

STERMECKI, Celje
št. 20 a

Ilustrovani cenik in vzorci zastoj!

kdo vse se v teh časih zaveda dolžnosti, podpre tako plemenito in koristno delovanje. Društvo mu podpora v obliki članarine obilno vrača s svojim lepim Časopisom. In če pregledujemo ta imenik, opazimo, da jih je mnogo, ki bi lahko bili v njem, a jih ni.

Bernhard Kellermann, Pot bogov. Izdala Jugoslav. knjigarna v Ljubljani. Cena Din 90.—. Potopisna književnost ustreza duhu današnjega časa. V vsakdanjem življenju zaprti v tesen okvir gmočnih skrbi in nadlog, a seznanjeni s tehničnimi pridobitvami (prometna občila, radio itd.), ki posredujejo nagle in neposredne stike z daljnim svetom, radi vsaj preko knjig odkrivamo življenje, ki se nam vidi širše, naravnost in celo pomenljivejše. B. Kellermann, pisatelj, ki je s svojimi romani dovolj znan tudi naši nemški čitatelji: publiki, je z avtomobilom prepotoval dober del Azije. V tej knjigi, ki smo jo dobili v slovenskem prevodu, pripoveduje o svojih vtiskih iz Malega Tibeta, Indije in Sijama. Videl je mnogo značilnih pokrajin, spoznal številne svojevrstne ljudi, bizarne človeške usode, za naš okus skoraj fantastične običaje in npravi, stvaritve vzhodne umetnosti, ostanki davnih časov in mnoge druge zanimivosti. Vse to je opisal v močnem, suggestivnem slogu. Posebno zanimiva so Kellermannova pričevanja o Indiji, ki jo je spoznaval tudi v krajih, kamor običajen potnik ne zaide. V težkem sporu med Angliji in domačini je skušal biti kot nezainteresiran Nemec objektivna priča. S te strani je Kellermannov potopis prav posebno tehten. Knjiga je opremljena s številnimi slikami.

Velik zbornik o sodobni Slovaški. Za informacijo o sodobni književni in umetniški Slovaški bo dobro rabil veliki zbornik »Slovenska priponost« literarna a umeleka, ki je v redakciji Jana Smreka pravkar izšel pri L. Mazáču v Pragi. Zbornik obsega 19 študij iz peres najboljših poznavalcev slovaške sodobnosti (Křemery, A. Mraz, Zverina, Kostolný, Pišut in dr.) ter nudi živo in mnogostransko sliko duhovnega življenja Slovačkov, tega dela českoslovaškega naroda, ki skrbno varuje in neguje svojo kulturno individualnost v okviru političnega edinstva.

Poljski jubileji. Sloveči poljski romanopisec Josef Weyssenhof slavi letos 30-letnico svojega plodovitega literarnega delovanja. — Nadaljnji jubilej je tudi pri nas znani pisatelj Kazimierz Przerwa-Tetmajer, čigar izbrane novele je nedavno prevzel Al. Benkovič v Mariboru. 5-letnico Sienkiewiczzeve smrti smo na tem mestu že omenili. Vse tri jubileje je poljska kulturna javnost dostojno proslavila in tako pokazala svojo pozornost nasproti pisateljem, ki so v najvišji službi svojega naroda.

Visek letošnje sezone Narodnega divadla v Pragi je uprizoritev Brucknerjeve »Elizabete Angleske« in Hilarije režiji. Praška kritika soglasno označuje to predstavo za gledališki dogodek. V igri se prikazuje velika borba dveh svetov — angleškega protestantizma in španskega katoličanstva, angleškega racionalizma in španske bigotnosti.

Radio

Izvillek iz programov

Torek 8. decembra
LJUBLJANA 9.30: Prenos cerkvene glasbe. — 10.30: Versno predavanje. — 11: Koncert salonskega kvinteta. — 12: Napoved časa poročila in plošče. — 15.15: Dekliška ura. — 15.45: Slovenska glasba salonskega kvinteta. — 16.30: Zabavni kotiček. — 17: Valčkova ura salonskega kvinteta. — 20: Eksperiment dr. Vebra. — 20.30: Koncert iz Zagreba. — 22.30: Napoved časa in poročila.

Sreda 9. decembra.
LJUBLJANA: Opoldanski program odpade. — 17.30: Salonski kvintet. — 18.30: Klasična Slovenija. — 19: Ruščina. — 19.30: Narodnoobrambno predavanje. — 20: Glasbeno predavanje. — 20.30: Prizori iz narave salonski kvintet. — 22: Napoved časa in poročila.
BEOGRAD 12.05: Radio - orkester. — 16: Popoldanski koncert. — 20: Veseloigra. — 20.30: Plošče. — 21.10: Pevski koncert. — 22: Poročila. — 22.20: Lahka glasba. — ZAGREB 12.30: Plošče. — 17: Plesna glasba. — 20.30: Komorna glasba. — 22: Prenos zvočnega filma. — PRAGA 19.20: Koncert iz Moravske Ostrave. — 20: Dramski večer. — BRNO 19.20: Koncert iz Moravske Ostrave. — 20: Program iz Praga. — VARŠAVA 17.35: Orkestralni koncert. — 20.15: Spevoigra. — 21.15: Klavirski koncert. — 23: Godba za ples. — DUNAJ 11.40: Koncert kvarteta. — 12.40: Plošče. — 17: Koncert orkestra. — 19.40: Barska muzika. — 20.45: Mozartove poslednje simfonije. — 22.35: Koncert lahke glasbe. — BERLIN 19.15: Koncert orkestra mandolin. — 20.40: Operni večer. — 22.30: Plesna glasba. — 0.30: Nočni koncert. — KONIGSBERG 16.15: Koncert orkestra. — 19.15: Koncert tria. — 20.05: Zabaven program. — 22.30: Godba za ples. — MOHLACKER 17.05: Orkestralni in pevski koncert. — 20.05: Operna »Mozart in Salteric. — 21.05: Nemški humoristi. — 21.35: Koncert na citro. —

ZA VSAKO CENO

prodaja od danes naprej manufakturno blago,
rokavice, nogavice itd.

COMMERCE d. d., Tavčarjeva ulica 2, I. nadstropje.

Domače vesti

• **Vojaške vesti.** Kakor objavlja »Službeni vojni list«, so izpit za rezervne pehotne, oziroma artiljerijske oficirje napravili med drugimi naslednji naredniki-dijaki: Boris Gostisa, Ivan Kušek, Josip Medvedek, Avgust Turk, Milutin Mance, Boris Lunaček, Edvard Hruška, Jožef Ungar, Anton Birk, Dragotin Wolf, Stefan Krizan, Karl Martelanc, Avgust Tusek, Jožef Vizinger, Viktor Gogola, Valentin Kokalj, Alojz Gregorevič, Anton Kovačič, Ivan Kosmač, Viljem Lah, Mihael Kresnik, Roman Košutnik in Ignac Rajh.

• **S finančne direkcije.** Finančni direktor s. dr. Pavalec Josip odpotuje službeno za Beograd k pretrusu državnega proračuna za leto 1932-33, zato v času od 9. do 15. t. m. ne bo sprejemal strank. Nadomestuje ga pomočnik direktorja g. Spindler Martin.

• **Razpisane so ustanove trgovca Antona Kolenca** v Celju za dijake visoke šole in za dijake srednjih šol v tekočem šolskem letu. Prošnje se morajo vložiti pisмено do 20. t. m. na naslov: »Kuratorij ustanov trgovca Antona Kolenca, v roke predsednika dr. Ernesta Kalana, advokata v Celju. Prošnje opozarjamo, da je podrobni razpis v celoti objavljen v »Slovenski Narod«.

• **Razpis ustanove za vrtnarske vajence** Banske uprave v Ljubljani razpisuje dve mestni ustanovi Alojzija Kozke za vrtnarske vajence letno po 1500 Din. Obe mesti sta omejeni na drugo in tretje leto vajenčeve učne dobe. Podelitvena pravica pristaja Zadrugi trgovskih vrtnarjev za dravsko banovino. Prošnja naj se vloži pri banki upravi v Ljubljani, oddelek IV, najkasneje do 10. januarja 1932.

Zimske suknje, obleke in vsa druga oblačila za gospode in deca nudi v največji izbiri J. MAČEK, Ljubljana, Aleksandrova cesta št. 12.

• **Služba občinskega tajnika.** Sprejme se občinski tajnik za podzvezsko občino Trato nad Skofjo Loko. Biti mora trezen, pošten in popolnoma izvešan v občinskih tajniških poslih. Službo naj bi nastopil takoj. Plača po dogovoru. Opremljene prošnje z navedbo dosedanje zaposlitve sprejema županstvo občine Trate do 16. t. m.

• **Odlikovanje slovenske tverke.** Tovarna Jakša & Komp. kovinska industrija in kartonska tovarna v Ljubljani, je bila odlikovana na VI. mednarodnem velesejmu v Solunu z zlato medaljo za svoje izdelke, ki so izražali splošno pozornost zaradi svoje prvotne izdelave.

• **Nova kočala na Veliki planini** je bila v nedeljo slovesno odprta ob navzočnosti predstavnikov SPD, SKA, ter kamarijskih in drugih organizacij. Nova smučarska in zimskoalpska postojanka SPD je praktično zgrajena ter premore že sedaj 35 postelj.

• **Himen.** V nedeljo 6. t. m. se je poročil v Beogradu g. Vladimir Čapa in e, profesor I. realne gimnazije v Ljubljani, z gospodično Zorko Višnjičevico iz Beograda. Čestitamo!

• **Novi grobovi.** V Šostanjtu je v nedeljo jutraj po daljšem trpljenju v starosti 71 let umrla ga. Marija Kopušarjeva, soproga trgovca in gostilničarja. Nad 51 let je s soprogom Ivanom, veluglednim šostančjem delila dobro in zlo. Iz njunega

Zvočni kino Idea!

DANES PREMIERA!

SMEH! KROHOT!

Kabinet dr. Larifarija

Vesela komedija! Najboljši komiki! Dve uri smeha!

**Max Hansen
Paul Morgan
Gizela Werbezirk**

Muzika in šlagerji:
ROBERT STOLZ

Predstave ob 3., ½ 5., 6., ½ 8. in 9. uri zvečer.

Vremensko poročilo

Meteorološkega zavoda v Ljubljani
Številke za označbo kraja pomenijo: 1. čas opazovanja, 2. stanje barometra, 3. temperatura, 4. relativna vlaga v %, 5. smer in brzina vetra, 6. oblačnost 1-10, 7. vrsta padavin, 8. padavine v mm. — Temperatura: prve številke pomenijo najvišje, druge najnižje.

7. decembra

Ljubljana 7, 762,3, 6,9, 92, tih, 10, dež 2,5
Maribor 7, 760,2, 2,8, 96, NW, 10, —
Zagreb 7, 762,3, 10,6, 78, WNW, 10, —
Beograd 7, 765,2, 8,7, 68, NW, 10, —
Sarajevo 7, 763,8, 8,0, 78, NW, 10, —
Skopje 7, 769,7, —1,8, 92, tih, 6, —
Kumbar 7, 766,6, 11,6, 96, E, 10, —
Split 7, 765,5, 12,8, 94, SE, 10, —
Temperatura: Ljubljana 9,4, 2,9; Maribor 7,3, 1,6; Zagreb 12,0, 8,8; Beograd 11,5, 3,0; Sarajevo —, 2,4; Skopje —, 3,9.
Solnce vzhaja ob 7,24, zahaja ob 16,19.
Luna vzhaja ob 5,14, zahaja ob 14,17.

SMUČARJI SPORTNIKI!

Prodno se odločite za nakup smučk, palic, vozil itd., zahtevajte brezplačni zimskoportni senik od tvrde

IVAN SAVNIK
Kranj

Cene brez konkurenčnega

ra sadne škodljivce. Sredstvo proti sadnim zajedavcem je ARBORIN, ki ga priporočajo priznani sadjarji-strokovnjaki. ARBORIN izdeluje »Chemotechnica« v Ljubljani, Mestni trg 10 (Skabernetova hiša, dvorišče). Pri večjem odjemu na ceno Arborina primeren popust.

• **Kupujte za Božič in Novo leto** Ciril Metodove razglednice!

• **Preden uvedete v knjigovodstvo** kartoteko, si oglejte najnovejši švedski kartotečni sistem »Agrippa« v obliki knjige s fiksnimi listi. Kartoteka, ki ima mnogo prednosti pred drugimi sistemi, je že vplejana v vseh kulturnih zavah. Zastopstvo za Jugoslavijo M. TIER.

Dasi ne spada Ovomaltine niti od daleč med medicine, vendar izvrstno betežne krepi in jim novih daje moči.

Isto velja za mlade mame, seve če dojijo otroke same. Katera pridno Ovomaltine pije, Ta za mleko brez vseh skrbi je.

Ob vsaki uri bo lahko dojila, punčko al fantka z mlekom krepila. Tukaj imate dokaze pač jasne, Ovomaltine da vsakomur hasne.

• **Obleke in klobuke kemično čisti, barva, pisira in lika tovarna Jos. Reich.**

• **»ITO« zobna pasta najboljša.**

Iz Ljubljane

u. **Gregorčičeva akademija.** V nedeljo 29. nov. se je emigrantska mladina poklonila skladatelju napevov na pesmi S. Gregorčiča č. g. P. H. Sottnerju ob njegovih 80 letnici. Izročila mu je lovovor venec z državnim trakom in mu želela še mnogo let. Prihodno nedeljo 13. t. m. ob 20. pa se bo poklonila pesniku, goriskemu slavku, s tem, da bo s svojim zborom, ki je najmlajši v Ljubljani in pod spretim vodstvom g. Venturinja, izvajala samo njegove pesmi. Pogled v nedeljno oko, Srce sirota, Zaostali ptič, Nazaj v planinski raj, Sam in O nevihti, ki jo bo izvajal zbor z orkestrom. Tako ceni in spoštuje naša mladina naše kulturne delavce, ki so posvetili svoje življenje svojemu narodu.

u. **Vseuč.** profesor dr. Gosar bo jutri ob 18. v zbornični dvorani univerze predaval o socioloških in ekonomskih osnovah moderne družabne reforme.

u. **17. decembra** bo v Unionu velika slavnostna prireditve oficirjev ljubljanske garnizije. Društva se naprošajo, da to blagohotno upoštevajo.

u. **Komerz in kongres »Svobode«.** V soboto 12. t. m. ob 20. bo priredilo delavsko kulturno društvo »Svoboda« v veliki dvorani hotela »Uniona« komerz pri pogrnjenih mizah. Spored je zelo bogat in lep. Igrala bo delavska godba »Zarja« pod vodstvom kapelnika Fr. Dolinarja. Nastopili bo salonski orkester »Zarje« pod vodstvom kapelnika Vrtičnika. Mladinski zbor pod vodstvom prof. Repovža bo zapel več lepših pesmi. Recitacijski zbor »Svobode« bo nastopil po zgledu znamenitih govornikov zborov, Solisti, koncertna pevka Stefanija Vukova, konservatorist Drago Žagar in tenorist Slavovec zapojejo izbrane solospese. Raubar Darin bo zaigral solo na klarinet. Kvartet godalnih rogov (gg. Lukas, Hafner, Arko in Brdnik) zaigra nekaj krasnih skladb. Predsednik Stukelj bo imel kratek govor. Komerz bo ob enem VI. delavski prosvetni večer za december. Prispejete delegati »Svobode« iz vse Jugoslavije, ker bo drugi dan kongres te kulturne zveze.

PULOWERJI

otroški od Din 30.— naprej
Jumperji otroški Din 30.—
Jumperji damski Din 75.—

ANT. KRISPER

MESTNI TRG 26.

u. **Pregnan v Sibirijo,** je naslov predavanja ZKD, ki bo v četrtek 10. t. m. ob 20. v veliki dvorani Kazine. Predaval bo nekdanji politični preganec univ. profesor iz Irkutsk v Sibiriji g. dr. Hans Halim, sedaj profesor univerze na Dunaju. Predavatelj, ki je po svojih sijajnih govorih znan po češkoslovski, Poljski, Nemški in Avstriji, spremlja svoja izvajanja z lastnimi skiptičnimi slikami. Predavanje se vrši sicer v nemškem jeziku, vendar v poljudni, razumljivi obliki. Cene sedežem 10 Din, stojščem 5 Din. Predprodaja v ZKD, Kazina, II. nadstr.

u. **Film ZKD »Črni ciklon«** z desiranimi konjiki se uprizaro še danes ob 11. dopoldne! Z malokaterimi filmi je ZKD tako ustregla mladini in odraslim, kakor je to storila s filmom »Črni ciklon«, kjer nastopajo lepi dresirani konjiki: »Črni ciklon«, »Trepet prilje« in »Lade«. Nedeljska predstava ob 11. je bila skoro čisto razprodana in ZKD je žela pohvalo vseh.

Ze v detinstvu morate misliti na redno nego zob. Chlorodont pasta za zobe. Tuba 8 Din.

ZOBOZDRAVNIK

Dr. Franjo Gruđen

SE JE PRESELIL V BEOGAD

Pašičeva ul. 7/1

(zraven Terazij) in ordinira od 9. do 12. in od 3. do 6 ure. 15211

Novost!

Izdelujem, barvam in preoblikujem vse vrste moških in ženskih klobukov.

Specijalno preoblikovanje moških trdih klobukov samo pri
RUDOLF PAJK
Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 51.

RADIO V VAŠO HIŠO!

V ČASU od 10. DECEMBRA t. l. do 10. JANUARJA 1932 prodajamo:

1. **Troelektronski aparat »Reinartz«** s kvalitetnimi elektronskimi, akumuliranjem »Hoppecke« 18 ah z držajem, anodno baterijo »Zmaj« 90 Volt, finim zvočnikom ter antenskim materijalom za naplacho Din 200.— ter deset mesečnih obrokov po Din 150.—.

2. **Štirielektronski aparat »Reinartz«** z visokofrekvenčno stopnjo (elektronka z zamreženo anodo!) s kvalitetnimi elektronskimi, akumuliranjem »Hoppecke« 36 ah z držajem, anodno baterijo »Zmaj« 120 Volt, prvovrstnim zvočnikom ter antenskim materijalom za naplacho Din 300.— ter dvanajst mesečnih obrokov po Din 120.—.

RADIO LJUBLJANA,

LJUBLJANA, MIKLOŠICEVA CESTA 5

Na splošno željo bo tedaj film »Črni ciklon« predvajal še danes ob 11. istotako v Matici. Cene so nizke, da si vsakdo lahko ogleda ta spored. Zlasti to priporočamo mladini, ki bo našla mnogo zanimivega, lepega in zabavnega na filmu z iskriimi konjiki.

u. **Alpinski film Durmitor.** Predstavi za dijaštvo in šole sploh bosta še v sredo 9. in v četrtek 10. t. m. vsakikrat ob pol 15. SPD opozarja šole, naj si pravčasno preskrbe vstopnice, ker se pozneje film najbrže v Ljubljani ne bo več predvajal.

Želja, ki jo Božiček lahko izpolni!

Če hočete narediti za mal denar veliko veselja, potem darujte za Božič fotografski aparat

Voigtlanderjevo Jubilarke

To Vam je priročna kamera na zvite filme, velikost 6 x 9 cm in stane v krasni božični kaseti z dvema filmoma samo Din 490.—

Kaj to ni poceni, za tako lepo darilo?

DROGERIJA GREGORIČ, LJUBLJANA

Prešernova ulica 5. 15277

u. **Društvo »Kazino«** bo imelo redni občni zbor v torek 22. t. m. ob 18. v mali dvorani društvenega poslopja, Kongresni trg, I. nadstr., z naslednjim dnevnim redom: poročilo in predlogi ravnateljstva, odobritve računov preteklega upravnega leta, poročilo in predlogi revizorjev, volitev članov ravnateljstva in revizorjev, določitev članarine, odločitev o eventualnih samostojnih predlogih in slučajnosti. Vsi člani društva se vabijo, da se občnega zbora udeležijo.

u. **Pevsko društvo Ljubljanski Zvon.** V sredo mešani, četrtek moški zbor.

u. **Koncerti.** V petek 18. t. m. bo koncertiral v Ljubljani v veliki univ. dvorani simfonični orkester Slovaške Filharmonije iz Bratislave. Orkester šteje 65 članov in stoji pod umetniškim vodstvom kapelnika Bratislavske opere g. Zdenka Folprechta. Slovaška filharmonija napravi koncertno turnejo po Jugoslaviji. Vstopnice bodo od ponedeljka dalje v predprodaji v Matici.

F. Čuden

darila za

vsako žar

Prešernova 1.

knjigarni. — Pevski zbor Glasbene Matice priredi 4. januarja vokalni koncert, na katerem bo izvajal celo vrsto slovenskih moških, ženskih in mešanih zborov od najstarejših do najmodernejših del naše zborovske literature. Koncert bo ob 40 letnici obstanke pevškega zbora. Društva prosimo, da upoštevajo ta datum.

u. **Društvo slušateljev inženjerstva** kemije bo priredilo v četrtek 10. t. m. ob 21. brucovski krst s plesom v dvorani Delavske zbornice. Igra Cvirnov jazz. Vstop proti vabilu. Reklamacije na Društvo slušateljev inženjerstva kemije, univerza.

u. **Sokolska župa Ljubljana.** Umrl je bivši mednarodni telovadeč br. Pavle Jeršek, član Sokola Ljubljana II. Dolžnost naša je, da ga spremlimo na njegov zadnji poti. Zato pozivamo članstvo Ljubljane in okolice, da se udeležijo v čim večjem številu v kroju pogreba pokojnega brata danes ob 15.30 iz mrtvaške veže splošne bolnice. Zbirališče istotam. Župna uprava.

u. **V Sokolskem domu** na Viču bo danes društvena akademija z naslednjim sporedom: ob pol 17. gostuje Sokolsko lutkovno gledališče iz Zg. Šiške z igr. »Prebujenec«. Ob 20. nastopijo vsi domači dru-

štveni oddelki. Članstvo in prijatelji vabljene k obilnemu posetu.

u. **II. članski sestanek JAD Triglava** bo

Janže Novak o socialnih osnovah agrarnega pokreta. Udeležba za članstvo obvezna.

u. **Klub jugoslovenskih primorskih akademikov** bo imel jutri ob 20. redni članski sestanek v prostorih »Preporoda«.

u. **SJSU Preporod** bo proslavil rojstni dan Nj. Vel. kralja Aleksandra I. v sredo 16. t. m. s slavnostno akademijo, ki bo pod častnim pokroviteljstvom g. direktorja A. Jaga in častnega komiteja. Prireditve, ki je tradicionalna dijaška proslava, bo v Tičovskem domu, na kar našo javnost že sedaj opozarjamo.

u. **ŽSK Hermes** obvešča svoje člane in ljubitelje plesa, da se bo vršila danes plesna vaja od 15. do 19. ure v salonu pri Keršiču. Novinci točno. Vljudo vabljeni.

u. **V operi gori!** Ta klic se je sinoči razširil po promenadi med setajočimi. Ob 19. je bila telefonično pozvana poklicna gasilska postaja. Gasilci so bili z motorno brizgalo in trenskim vozom v dveh minutah na mestu. V kleti opere se je bila vnela stara zofa. Nastal je gost dim, toda ogenj so uslužbenici hitro sami pogasili. Pred oporo se je zbrala večja množica občinstva, ki je dogodek komentirala pod vtisom 50 letnice velikega požara dunajske opere, ki je ravno danes. Neznatno čenje ni napravilo škode, prevladnost z alarmiranjem gasilcev pa je seve bila na mestu.

u. **Provizorčno otvoritev novega mostu** ob Jurčičevem trgu bo proslavila trdka M. Leitgeb s tem, da bo naredila krasno razstavo najmodernejših ročnih del, krasnih robocev za kotiljone in finih ovratnikov za plesne obleke.

u. **Vsako sredo** družabni plesni točaj propagandnega društva v Unionu. Prihodno sredo čajanka.

u. **Elitni plesni tečaj v Kazini** vsako sredo ob 20. Pook »Rumbe«. Novi člani točno. Vodstvo: g. Jenko.

u. **Rumba** — v eni uri vas nauči edine plesni mojster Jenko — Kazina, dnevno od 10. do 20. ure. Posebni »Rumba-tečaj« vsak petek ob 20.

u. **Hotel Tivoli** se za danes priporoča! Prvovrstna vina, lepo renovirani prostori, moderno plesišče!

u. **Zlato, lomljeno, zlatnike in srebrne** krone kupi F. Čuden, Prešernova 1.

Iz Celja

u. **Iz seje celjskega okoliškega občinskega sveta.** V soboto zvečer se je vršila v občinski pisarni na Bregu redna seja občinskega sveta. Vodil jo je prvič novi župan g. Vinko Kukovec, ki je pred dnevi prevzel županske posle od bivšega župana g. Mihečiča. Služba pomožnega občinskega uradnika je bila v tajni seji podeljena prosilecu Francu Drobnetu. Za božičnico revnih otrok je bilo odobrenih 3000 Din, v isti namen Vincencijevi družbi za odrasle siromake 4000 Din in za božičnico Sokolskega društva 1000 Din, dočim je bila prošnja društva »Edinost« za letos odklonjena. V domovinskem zvezo je bilo sprejetih 14 prosilcev, 6 pa jih je bilo odklonjenih. V davčni odbor so bili izvoljeni za nadaljnja 3 leta dosedajni člani gg. Kukovec, Pečuh in Golob, za njihove namestnike pa gg. Novak, Dorn in Brumen. Zaradi nastale spremembe v občinskem svetu so bili izvoljeni: za referenta finančnega oddelka g. dr. Laznik, za referenta stavbnega oddelka g. Nerač, v dopolnitev šolskega odbora za člana gg. dr. Laznik in Pečuh, za občinskega blaginjskega pa g. Svetličič. Kanalizacijska dela v Zavodni pri znanem žimnjakovem marofu so bila oddana edinemu ponudniku g. Neraču za okroglih 9000 Din.

u. **Važni obrtniški sestanki.** V svrhu proučevanja novega obrtnega zakona se bodo vršili v sejni dvorani celjskega Obrtnega doma od jutri 9. t. m. dalje vsak večer s pričetkom ob 20. redni sestanki našega obrtništva. Sestanki se torej ne pričnejo že danes zvečer, kakor smo prvotno javili, temveč šele z jutrišnjim večerom. Obrtniki, udeležujte se sestankov polnoštevilno, ker se bodo vršili le v vašo korist!

V 24 urah DAMSKI PLAŠČI po meri

iz ravno dospelega najfinejšega modnega blaga, po najnižji ceni. 15132

Za prvovrstno delo jamčim

FR. MESKO, CELJE,

ALEKSANDROVA CESTA ŠTEV. 3

u. **Danes dve lutkovni predstavi!** Sokolsko društvo je povabilo sokolsko lutkovno gledališče iz Maribora na dvodnevno gostovanje v gledališče. Mariborčani so se radi odzvali in je bil sinoči z vso dovršenostjo prizorjen »Faust« za odrasle. Danes dopoldne pa bo ob 10. mladinska

Kino Ljubljanski Dvor

Telefon 2730

Danes ob 3., pol 5., 6., pol 8. in 9. uri

premiera pustolovne senzacije

„VRAŽJA HČI“

Cene 4 in 6 Din.

predstava »Fausta«, ob 16. pa »Negulice«. K posetu se vabi zlasti tudi okoliški prebivalstvo.

— Celjsko pevsko društvo bo imelo svoj 38. redni občni zbor v sredo 16. t. m. ob 20. in pevski sobi Narodnega doma.

— Lepo darilo revnim družinam. Cinkarna d. d. je darovala za revne in s številnimi otroki obdarjene družine v mestu Celju 25.000 kg premoga za božič. Vsaka v poštev prihajajoča družina bo prejela po 500 kg premoga. Velikodušno dejanje omenjenega podjetja zasluži vse priznanje in pohvalo.

— Uradni dan Zbornice za TOI za Celje in celjsko okolico bo v torek 15. t. m. od 8. do 12. dopoldne v posvetovalnici Gremija trgovcev, Razlagova ulica 8, pritličje.

— Obratovni čas v trgovinah v celjskem okraju je ob nedeljah in praznikih v mesecu decembru t. l. razdeljen naslednje: V smislu zadevnih predpisov navedbe o zapiranju in odpiranju trgovinskih obratovnic mora počivati delo v trgovinah na rojstni dan Nj. Vel. kralja, na božič in na Stefanovo ves dan. Pač pa je dovoljeno celodnevno obratovanje v nedeljo 20. t. m. in 27. t. m. Dneva novega leta in Sv. treh kraljev sta normi.

Sanatorij Scarpattetti

Wetzelsdorf pri Gradcu

Telefon 50—67

za živčne bolezni, za notranje bolezni in rekonvalescente, odpravo alkoholnih in živčnih strupov, terapije, malarije, psihoanaliza, diatermija in lečenje revmatizma, kure za odeljenje, dietične in za sušanje. Dnevna cena od 10 S dalje ob izborni prehrani in stanovanju. Prospekti na razpolago.

15247

— Brivnice v Celju in okolici bodo danes odprte le dopoldne od pol 8. do 11.

— Iz bolnice. V nedeljo sta umrla 5-letni Franc Deželak s Kalobija na davici in 29-letni čevljar Ivan Hočvar od Sv. Magdalene, občina Sv. Pavel pri Prebodu. V bolnici je moral poiskati potrebno zdravniško pomoč 68-letni dinar Matevž Jošt od Sv. Križa pri Petrovčah, ki ga je v prepričanih nekih bližnjih sorodnikih parkrat udaril s trdim polenom po glavi in mu prizadel nekaj manjših ran in krvnih podplut. Če ne bodo nastopile kake komplikacije, bo Jošt kmalu ozdravel. V nedeljo dopoldne okrog pol 12. je bila poklicana celjska reševalna postaja v nujnem primeru v neko hišo v Gosposki ulici. Avto je pripeljal v bolnico 28-letnega zasebnega uradnika J. K., ki je v samomorilnem namenu zavil večjo množico neznane snovi v prepičanju, da se zastruplja s ciankaliem. V bolnici je služboval zdravnik obupanec izpral želodec in ugotovil, da ne gre za zastrupljenje s kakim močnim, učinkovitim strupom.

— Preklic izgube. Pred dnevi smo poročali, da je izgubila neka služkinja iz Jezerc pri Šmartnem v Rožni dolini hranilno knjižico svojega gospodarja Franca Pintarja, glasečo se na vlogo 2250 Din in pa 200 Din gotovine. Knjižico z denarjem vred pa je našel posestnik Janez Lebič z Ostrožnega in jo sam vrnil naravnost lastniku. Redka poštenost v današnjih časih!

— Mestni kino bo predvajal danes ob pol 15., pol 17., pol 19. in pol 21. veliki zvočni film »Velika atrakcija«. V glavnih vlogah Richard Tauber, Marijana Winkelstern in Siegfried Arno.

Iz Maribora

— Omladina Narodne Odrabe bo imela danes dne 8. t. m. ob 16. akademijo s prosto zabavo v prostorih g. Kečija na Požreju.

— Iz zdravniške službe. Z večerajšnjim dnem je prevzel posle banskega zdravnika za združene zdravstvene občine Maribor levi breg g. dr. med. univ. Alojzij Turšič. Za občinske reževe in uboge ordinira na Aleksandrovi cesti 35.

— Novo konstituirani odseki občinske uprave. Za predsednika in prvega odseka je bil izvoljen na zadnji izredni seji dr. Strmšek, za podpredsednika dr. Vauhnik; v drugem odseku za predsednika podžupan Golouh, za podpredsednika dr. Strmšek; v tretjem odseku za predsednika Saboty, za podpredsednika Peric; v četrtem za predsednika Golouh, za podpredsednika pa dr. Vauhnik.

— Gledališče. Danes se bo ob 15. prvič ponovila Gorinskova otroška spevoigra »Rdeča kapica«, ki je bila pri sobotni krani predstavi navdušeno sprejeta in so se otroci zabavali kakor le redkokdaj prej. Preskrbite si vstopnice! — Ob 20. se bo pela vesela in ognjevit Kalmanova opereta »Cirkuška princesa«, prvič v celjskem gledališču pri znižanih cenah. — Jutri se bo pela najboljša opereta vprizoritev letošnje »zone« Zmija smehljajca za D. Za konec tedna pa se pripravljajo premijera Gogoljeve sijajne komedije »Ženitev« v režiji H. Tomašića.

— Nezgode. Na poledeneli cesti v Hrastovu je padel 52 letni ruski učitelj Jurij Remert in si zlomil desnico. Pri kopanju v kopališču na Koroskem kolodvoru je omedlela Marija Senovska. Delavca Ivana Čoha od Sv. Marije pri Pesnici pa je doletela nenavadna nezgoda. V soboto zvečer je bil preobleden v Miklavža. Nekaj njegov znanec mu je v šali polil dolgo brado s petrolejem in mu jo vžgal. Čoh je dobil opekline na obrazu. Vsi ponesrečenci so morali iskati pomoči v bolnišnici.

— Iz bioskopov. Grajski kino do vključno srede slika filmska opereta »Viktorija in njen huzar«. Svetislav Popović, Ernst Verebes, Gretl Theimer. — Union kino: od danes dalje nemški cirkuški velfilm »Salto Mortale«. Ana Sten, Reinhold Berndt.

Iz Kranja

— V počaščenje trpljenja kraškega ljudstva je poslala Ciril-Metodova podružnica v Kranju za CM obrambni sklad 100 Din. Iskrena hvala!

— Opozarjamo na današnjo predstavo šale »Trije vaški svetniki« v Narodnem domu. Začetek ob 16.

Z Jesenice

MATIJA ČOVIČ, trgovec
KATICA ČOVIČ roj. PERHING
POROČENA
Zagreb—Jesenice 5. decembra 1931

Iz Trbovelj

— Praznovanje sv. Barbare, zaščitnice rudarjev. Stari ljudje še pomnijo, kako slovesno se je praznoval ta dan pred mnogimi leti. Bil je to največji praznik preproste rudarja pa tudi vseh rudniških nastaviteljev. Takrat je vladal med rudarji duh skupnosti in tovarštva, pa naj je bil kdo delavec, paznik ali inženjer. Politične razprtje so pa tudi v to patriarhalno življenje prinesle razdor in praznovanje Barbare se je skoro popolnoma opustilo. Po dolgih letih se je letos praznovanje ta rudarski praznik zopet nekoliko slovesno. Pred poslojem rudniškega ravnanstva se je zbralo v nedeljo dopoldne veliko število delavstva in nameščenstva ter s staro častitljivo zastavo sv. Barbare na čelu in med zvoki delavske godbe odkorakalo v farno cerkev. Morda bo praznovanje tega rudarskega praznika zopet oživelo. Morda bo prodrl v rudarsko življenje zopet duh solidarnosti in tovarštva. Morda! Popoldne je imela proslavo sv. Barbare Narodna strokovna zveza v Fortovej dvorani. Zvečer pa društvo rudniških nameščencev v Sokolskem domu.

— Kriza se je poznala letos tudi pri Miklavžu. Pričakovali so ga v Sokolskem pa tudi v Ljajevskem domu otroci in odrasli. Prišel je, ali z darili zelo slabo preskrbljen. Odrasli so se potolažili, saj pač razumejo težki čas, otrokom pa je bilo hudo.

— Opozarjamo lastnike srečk državne razredne loterije, da jih zamenjajo do 10. t. m.

Iz Hrastnika

— Pogreb dveh znanih bivših Hrastničanov se je vršil v nedeljo. V Ljubljani so položili k večjemu počitku železniškega kontrolorja g. Mirka Herena, ki je nekdo služboval v Hrastniku, v Celju pa g. Ivana Majdiča, posestnika in gostilničarja iz Levca. Obeh pogrebih so se udeležili tudi Hrastničani.

— Občni zbor krajevnega protituberkulozne lige bo v nedeljo 13. t. m. ob 17. v Narodnem domu. Dolžnost vsakega posameznika, naj bo član lige ali ne, je, da se udeležijo občnega zbora, na katerem se bo predvajal zdravstveno poučni film.

GOSPODARSTVO

Ureditev izvoza lesa v dravski banovini

Prejeli smo: Osrednja sekcija lesnih trgovcev pri Zvezi trgovskih gremijev je na svoji seji 4. t. m. razpravljala tudi o protestu nekaterih lesnih trgovcev glede ureditve izvoza lesa. Na protest, ki je bil objavljen tudi v dnevnih, ugotavlja osrednja sekcija naslednje:

Navedena trditve, da se odigravajo v naši lesni trgovini dogodki, ki pomenjajo uničenje življenjskega vprašanja naše male in srednje lesne trgovine, je povsem netočna. Ne navedba števila samih dokazuje, da podpisniki protesta ne poznajo prilik v naši lesni trgovini. Po statističnih podatkih Zveze trgovskih gremijev, ki slone na izkazih gremijev, je bilo 1. januarja t. l. v dravski banovini skupno 1264 lesnih trgovcev, katero število pa se je tokom letošnjega leta zaradi ostre krize že znatno skrešlo. Zato tudi ne more biti govora o 2000 lesnih trgovcih, ki bi bili z ureditvijo izvoza lesa prizadeti.

Protest navaja, da bi prišlo z uveljavljanjem pravilnika v poštev le nekaj nad 40 podjetij, kar pa absolutno ne drži. Ureditev izvoza lesa je glede na izredno težke prilike v lesni trgovini nujno potrebna. Ponovno se je poudarjalo, da od strani male in srednje lesne trgovine, da je potrebna zaščita proti raznim prekupevalcem in inozemskim zastopnikom, ki nakupujejo les od kmetov in ga izvažajo v inozemstvo. V vrstah lesnega trgovstva so z nastopom težkih razmer, ki vladajo na inozemskih lesnih tržiščih, nastale nepregledne težkoče. Da se vrste lesnega trgovstva izčisti od onih, ki so le izrabljali dobro konjunkturo, je bilo potrebno, da se pred tem izrabljanjem in izkoriščanjem zaščiti vsa naša rečna in solidna trgovina.

Določitev kapacitete nima namena ovirati in tudi ne ovira izvoz pravi in solidnim lesnim trgovcem. Kapaciteta je tako urejena, da postane izvozni vsak producent železno s eno samim. Da je nastal odpor proti v osnutku pravilnika določeni kapaciteti, je pripisati nepoučenosti zainteresiranih trgovcev samih, ki brezdomno niso dovolj pazno zasledovali potrebo stvari.

S soglasnim sklepom osrednje sekcije je bila sprejeta v pravilnik določba, da more postati z uveljavljanjem pravilnika izvoznik vsak lesni trgovec, ki je producer in prodal v tuzemstvo ali v inozemstvo v pravilniku določeno količino lesa. Povsem napakno se tolnači, da bo mogel postati izvoznik le oni, ki je izvozil 2000 m³ mehkega rezane ali 3000 m³ mehkega tesnega lesa ali 150 vagonov drv. Izvoznik bo mogel postati vsak, ki je producer in prodal doma ali pa v inozemstvo n. pr. 800 m³ mehkega rezane, 700 m³ mehkega tesnega lesa in 500 m³ drv tako, da je v vseh teh vrstah lesa dosegel skupno kapaciteto 2000 m³ lesa. V enem izmed let 1928., 1929. ali 1930., odnosno 1931. pa je vsak lesni trgovec brezdomno dosegel to količino, izvezemsi seveda one lastnike žag, ki so obrtniki in ki brez obrtnega lista za trgovino z lesom itak ne morejo biti tudi trgovci z lesom.

Pa tudi taka podjetja, ki niso v enem izmed omenjenih let dosegla kapacitete, morejo postati izvozniki podjetja, če se združijo v skupno prodajno pisarno. Dvoje tako združenih podjetij, ki bo obdržala svojo samostojnost za trgovino v notranjosti države in ki sta dosegla skupno določeno kapaciteto, je usposobljeno za izvoz. V tem primeru se vzame kapaciteta dveh samostoj-

KLOBUKE

322

v najrazličnejših modnih barvah in oblikah. razne sportne klobuke ter sportne in zimske čepice dobite v veliki izbiri pri

MIRKO BOGATAJ

specialna trgovina s klobuki

LJUBLJANA, STARI TRG 14.

Sprejemajo se popravila.

Cene nizke! Solidna postržba!

h— Kino Narodni dom bo predvajal danes ob 15. in 20. film »Grof Monte Christo« I. del.

h— 400 naših najmanjših iz vrta in osnovnih sol je bilo za Miklavža obdarovanih z malimi darili. Najmanjši šolarji so dobili obutev in obleko.

Iz Ptuja

j— Pevski koncert priredili drevo ob 20. v dvorani Glasbene Matice delavsko izobraževalno društvo Svoboda. Prijatelji petja se vjudno vabijo, da se udeležijo te kulturne prireditve ter s tem pokažejo, da znajo ceniti trud delavcev, ki skušajo s skromnimi močmi tudi kaj doseči.

j— Kino. Danes na praznik, se predvaja ob pol 19. in pol 21. vesela pustolovščina »Pariska dekleta«.

Iz Ljutomera

lj— Proslava državnega praznika je bila letos tudi za vse naše šole v Sokolskem domu. Dvorana je bila polna odraslih in dece. Starosta br. dr. Stajko je prečital sokolsko poslanico, nakar je prosvetar br. Karbaš v kratkih besedah orisal pomen 1. decembra. Br. načelnik Mulej je nato prevzel nekaj dece v naraščaj in nekaj naraščaja v častstvo. Na poziv br. staroste je veliko število novih članov in članic položilo sokolsko prisego. Akademija je obsegala pesmi otroškega zbora in mladinskega zbora meščanske šole, deklaracije in telovadne nastope članov in moškega naraščaja. Osobito je ugajala telovadba. Skoro vse točke akademije je spremljal društveni orkester.

lj— Knjige Vodnikov družbe za letos se še vedno lahko naroči pri poverjeniku. — Zgledite se takoj!

lj— »Utopljenca«. Dramski odsek »Sokola« vprizori v soboto 12. t. m. zvečer zabavno Nestrovo burko »Utopljenca«.

lj— Cestni odbor je svoj proračun za l. 1932 izdatno skretil, upoštevajoč pri tem težke gospodarske razmere. Izdatki so proračunjeni na 2.111.448 Din. Od tega odpada na upravo in pisarno 33.329 Din, na pomožno osebje 474.336 Din, na materialne izdatke 1.283.360 Din, na dovozne ceste k železniškim postajam 13.070 Din, na preureditve banovinskih cest 234.000 Din, na okrajno cestno upravo 39.333 Din, na prispevke občinam 34.000 Din. Kritje znaša 1.237.690 Din banovinskega prispevka in 35.986 Din raznih dohodkov, skupaj 1 milijon 273.676 Din. Primanjkljaj 837.772 Din se bo kril s 35 odst. doklado na vse direktne državne davke. V tekočem letu se je pobrala 36 odst. doklada.

lijonov Din samoupravnih dolgov ali 39,3 odst. vseh samoupravnih dolgov. Na drugem mestu je kakor rečeno z 20 odst. dravska banovina, kjer odpade na Ljubljano 148,2 milijona Din, na ostale mestne občine 99,1 milijona Din, na podeželske občine 22,9 milijona dinarjev in na banovino 46,7 milijona Din.

Na tretjem mestu je savska banovina s 306,7 milijona Din samoupravnih dolgov ali 19,9 odst. skupne vsote, potem na sledijo primorska banovina z 90,3 milijona Din (5,9 odst.), moravska banovina z 79,1 milijona Din (5,1 odst.), vrbaska z 17,7 (4,7 odst.), dunavska z 67,3 (4,3 odst.), drinska z 62,1 (4,0 odst.), zetska z 52,0 (3,4 odst.) in var-darska banovina s 50,1 milijona Din (3,2 odstotka).

Če izvzamemo upravno področje Beograda imata dravska in savska banovina neprimerno več samoupravnih dolgov kakor ostale banovine. Pri tem pa je treba ugotoviti, da je tudi obrestna mera teh dolgov v dravski banovini najnižja, kajti pri dolgovih od 180 milijonov Din znaša obrestna mera manj kakor 8 odst. in le pri dolgovih od 130 milijonov Din presega obrestna mera 8 odst. Pri vseh samoupravnih dolgovih z obrestno mero 5—8 odst. odpade od skupne vsote polovica na dravsko banovino.

Nadalje je zanimivo, da so ti dolgovi v dravski banovini večinoma konsolidirani. Za 2 tretjini samoupravnih dolgov v dravski banovini (204 milj. Din) znaša amortizacijska doba več kakor 10 let, in le 50 milijonov Din dolgov je kratkoročnih do 1 leta, dočim ima savska banovina za 172 milijonov Din dolgov z rokom pod 1 letom.

Manifestacija obrtnikov v Mozirju za skupne zbornice

V nedeljo ob 3. popoldne se je v Mozirju v nabito polni sobi gostilne Strmšek vršil izredni občni zbor treh združenj, in sicer združenja mlinarjev in žagarjev, ki šteje 93 članov, rokodelske združenja in združenja gostilničarjev. Navzoči so bili načelnik združenja g. Brinovšek, Cesar, podnačelnik Gorčar ter tajnika Leopold Gorčar in Vajt. Za predsednika izrednega občnega zbora je bil izvoljen g. Cesar Ivan, načelnik Rokodelske združenja, ki je pozdravil zastopnika Zbornice za TOI zbor. člana g. Golčarja in g. dr. Koceta ter zastopnika Zveze obrtnih združenj v Ljubljani g. Mihečiča in Simenca.

Najprej je dobil besedo g. Simenc, ki je obširno govoril in skušal prepričati poslušalce o prednostih ločenih zbornic, pri tem pa je tudi kritiziral delo ljubljanske zbornice. Nato sta mu točko za točko odgovarjala g. Golčar in dr. Koceta in v objektivni luči je bilo orisano in podano ogromno delo ljubljanske skupne zbornice za obrtniški stan, zlasti za njegovo strokovno izobrazbo in povzdigo. V zelo živahnem, toda lepo in mirno potekajočem zborovanju je spregovoril končno besedo g. Matija Gorčar, banski svetnik in član Zdruga mlinarjev in žagarjev. V lepih in kratkih besedah je predložil izvajanja vseh predgovornikov in prišel na podlagi tega do zaključka, da za nas v Sloveniji ne more biti merodajno, kakšne zbornice imajo v Beogradu ali Zagrebu, ampak naše posebne razmere v dravski banovini nas silijo, da so vsi gospodarski stanovi in skupni in močni zbornici, ker le na ta način bo mogoče, da bomo kaj dosegli. Ljubljanska zbornica je naša skupna last, ponosni smo nanjo in v interesu vseh gospodarskih krogov, zlasti pa obrtnikov, je, da to svojo največjo gospodarsko predstavništvo tudi v bodoče obdržimo.

Po kratkem nagovoru je potem g. predsednik Iv. Cesar dal predlog o skupnih zbornicah na glasovanje. Vsi navzoči zborovalci člani vseh treh združenj so se pri tem izrazili soglasno za skupne zbornice. Tako je bilo zaključeno to važno in lepo zborovanje, ki jasno dokazuje, da je stajersko obrtništvo v ogromni večini za skupne zbornice. Pomen leži predvsem v tem, da je bil to skupni občni zbor treh obrtniških združenj in ne mogoče kakega društva, ki nima prave legitimacije, da odloča o tem vevaležnem vprašanju.

Ponovni padec indeksa cen

Oddelek za gospodarske študije pri Narodni banki je pravkar objavil indeks cen v trgovini na debelo za november, ki kaže ponovno nazadovanje. Skupni indeks, izračunan na podlagi povprečnih cen v l. 1926. (enako 100), je znašal za november 68,5 nasproti 69,5 v oktobru. 71,6 v septembru in 73,6 v avgustu. V novembru je skupni indeks padel za 0,9 točke (v oktobru za 2,1 točke), od julija pa znaša padec že 3,8 točke.

Od oktobra na november so vsi delni indeksi nazadovali, in sicer indeks cen rastlinskih proizvodov za 0,3 na 70,9 točke, indeks cen živalskih proizvodov za 2,5 na 63,6 točke, indeks cen mineralnih proizvodov za 0,3 na 73,4 točke in indeks cen industrijskih proizvodov za 0,6 na 68,7 točke. Gibanje posameznih delnih indeksov nam kaže naslednja primerjava:

I n d e x s
november rast. živ. ind. totalni
1927. 124,0 109,3 99,1 106,1
1928. 134,9 107,1 83,9 104,7
1929. 106,0 99,2 89,3 95,3
1930. 71,4 95,1 74,8 79,2
1931. 70,9 63,6 68,7 68,6

Nivo naših cen v trgovini na debelo se je nasproti povprečju l. 1926. zmanjšal že za 31,4%. Od posameznih delnih indeksov kaže letos nasproti lanskemu letu največji padec indeks cen živine in živalskih proizvodov, ki je nazadoval za 31,5 točke. Indeks cen glavnih uvoznih predmetov se je od oktobra na november povečal od 66,2 na 66,5 (lani v novembru 74,9), indeks cen glavnih izvoznih predmetov pa je padel od 68,5 na 68,2 (lani 79,8).

— Promet z žvepleno kislino. Minister za vojsko in mornarico je predpisal pravilnik o reguliranju prometa z žvepleno kislino. Po tem pravilniku morajo carinarice voditi posebne evidenčne knjige o prometu z žvepleno kislino. Pri prevozu po Dunavu morajo zahtevati pismeno izjavo glede količine in jakosti kisline, ki se prevaža in v kake svrhe je namenjena. Pri prevozu po železnici morajo carinarice te podatke zagotoviti na podlagi tovrstnih listov in ostalih dokumentov.

— Monopolski dohodki. Med vsemi državnimi dohodki kažejo monopolski dohod-

KOLINSKA VODA
MILO
PUDER
SHAMPOON
OKUSNE
BOŽICNE KASETE

RDEČ ŽIG FARINA

POKLON
NAVDUSENJA!

ki se največje stabilnost. Po pravkar objavljenem pregledu monopolskih dohodkov, so ti dohodki v dobi od 1. aprila do konca septembra, torej v prvih 6 mesecih tek. finančnega leta, dosegli 1140,2 milijona Din nasproti 1198,9 milijona Din v istem razdobju preteklega leta. Primanjkljaj nasproti lanskemu letu znaša le 58,7 milijona Din ali okrog 5 odstotkov, od tega primanjkljaja pa odpade 59 milijonov na tobak.

— Prodaja bencina. Na ljubljanski borzi je bilo večeraj ekskluzivno prodanih 41 ton (4 vagoni) avtomobilskega bencina (spec. teža 745, plačljivo v 30 dneh) po 600 Din za 100 kg franko vagon (cisterna Ljubljana, glavni kolodvor brez banovinske trošarine).

— Dobave. Gradbeni oddelek direkcije državnih železnic v Ljubljani sprejema do 14. t. m. ponudbe glede dobave 40 kub. metrov smrekovih desk in plohov. (Pogoji so na vpogled pri istem oddelku). — Direkcija državnega rudnika Kakanj sprejema do 14. t. m. ponudbe glede dobave 39 komadov kotlovih cevi. — Direkcija državne železnic Vreš sprejema do 16. t. m. ponudbe glede dobave 1000 kg jekla. Direkcija državnega rudnika Kreka sprejema do 23. t. m. ponudbe glede dobave 6000 kg plinskega olja in 2 jeklenih osovino Din 22. t. m. se bo vršila pri direkciji državnih železnic v Zagrebu licitacija glede dobave ca 210.000 komadov opeke. (Predmetni oglasi so na vpogled v Zbornici za TOI). — Dne 22. t. m. se bo vršila pri ekonomskem oddelku generalne direkcije državnih železnic v Beogradu ofertna licitacija glede dobave ca 900.000 komadov raznih železniških pragov. (Oglas je na vpogled v Zbornici za TOI v Ljubljani, pogoji pa pri omenjenem oddelku). Dne 22. decembra t. l. se bo vršila pri glavnem sanitetnem skladišču v Zemunu ofertna licitacija glede dobave 3000 komadov trodelnih žimnic in 2000 komadov blazin, polnjenih z žimo. (Oglas je na vpogled v Zbornici za TOI v Ljubljani, pogoji pa pri omenjenem skladišču.)

Borze

7. decembra.

Na ljubljanski borzi se je danes deviza New York po zadnji oslabitvi zopet občutneje okrepila. Tudi devizi Pariz in Bruselj sta se zopet dvignili. Deviza Trst pa je močnejše popustila, od 289,16 na 286,96.

Na zagrebškem efektivnem tržišču je Vojna škoda za malenkost popustila. Za aranžma je bila zaključena po 270, za kaso po 271, za december pa se je trgovala najprej po 268, pozneje pa po 270 — 271. 7% Blairovo posojilo je bilo zaključeno po 55, 54 in 53,50, 8% pa po 64, 65 in 66. Promet je bil še v 6% begluških obveznicah po 43, 44 in 45.

Devize

Ljubljana, Amsterdam 274,19 — 2281,03, Bruselj 784,96—787,32, Curih 1097,85 do 1101,15, London 182,06—189,56, New York kabel 5649,80 — 5666,90, New York ček 5627,80—5644,80, Pariz 221,27—221,93, Praga 167,20—167,70, Trst 283,96—289,96.

Zagreb, Amsterdam 274,19 — 2281,03, Berlin 1331,50 — 1358,50, Bruselj 784,96 do 787,32, London 182,06 — 189,56, Milan 283,96 do 289,96, New York kabel 5649,80—5666,80, New York ček 5627,80—5644,80, Pariz 221,27 do 221,93, Praga 167,20 — 167,70, Curih 1097,85 — 1101,15.

Curih, Beograd 9,05, Pariz 20,1575, London 16,85, New York 51,75, Bruselj 71,475, Milan 26,05, Madrid 42,75, Amsterdam 207,15 Berlin 119, Stockholm 93, Oslo 93, Kobenhavn 93, Sofija 3,73, Praga 15,25, Varšava 57,60, Bukarešta 3,07.

Elekti

Zagreb, Državne vrednote: Vojna škoda aranžma 270 — 272, kasa 271 — 272, za december 268 — 270, investicijsko 67 bl. 4% agrarne 30 — 32, 8% Blair 62 — 63, 7% Blair 52 — 53,50, 7% Drž. hipotek. banka 60 — 62, 6% begluške obveznice 43,75—41. Beograd, Vojna škoda 270 — 272, za december 270 zakl., 7% investicijsko 43,50 bl. 4% agrarne 31 — 33, 6% begluške 44,23, 44, 43,75, 43,50, 43, 43,50 zakl., 8% Blair 63,75 bl. 7% Blair 55, 54,50 zakl., Narodna banka 4900 den.

Blagovna tržišča</

Sport

Iz jugoslovenskega lahko-atletskega saveza. XI. redna glavna skupščina bo 19. t. m. ob 17. v Narodnem kazinu, Zagreb, Gajeva ulica 4-I. Dnevni red: pozdrav predsednika, poročila, tajnika, blagajnika, tehničnega referenta in nadzornega odbora, razrešnje starega upravnega odbora, volitev novega upravnega odbora in nadzornega odbora, določitev dneva, mesta in razporeda državnega prvenstva, izprememba pravil, pritožbe in predlogi članov, določitev službenih novlin in slušajnosti. Ako v določenem času ne bo prisotnih polovico članov, se bo vršila skupščina brez ozira na število prisotnih eno uro kasneje. Klubi se opozarjajo, da se v pogledu polne moči in glavne skupščine drže čl. 13. pravil JLAS. — Zdravko Francić, tajnik.

O smučarstvu: To je naslov nadvse zanimivega predavanja, ki ga bo priredil Smučarski klub Ljubljana jutri ob 20. v dvorani Delavske zbornice. Opozarjamo ne samo na aktualnost izvajanja predavanja, gosp. Gnidovca, temveč tudi na krasne skioptične slike (okrog 110), ki so jih posneli naši najboljši fotoamaterji. Vstopnice pri trdih L. Smuc, Selenburgova 6 ter J. G. D. Dunajska 1, blagajna pa bo odprta ob 19. dalje.

TSK Slovan. Danes ob 9.30 na igrišču Ilirije: Ivko, Klinkenstein, Košmrl, Jenko, Šmrekar, Dejak, Polšak, Zirandon, Zavrl, Girel, Ribič, Sinkule. Igralci, ki imajo rezervno opremo, pa ne igrajo, jo morajo prinesiti na igrišče.

Plavalna sekcija Ilirije ima v sredo ob 17.30 v Prešernovi sobi »Novega svetla« obvezen sestanek. Izvolilo se bo sekcijsko načelstvo.

SOKOL

Sokolski smučarji na delu

Gorenjsko Sokolstvo se pripravlja, da izvede svoj smučski program do konca. Lepi uspehi lanskega leta se morajo letos poglobiti in še dalje dvigniti. V ta namen se bo vršil 20. decembra na Jesenicah sestanek vseh načelnikov smučskih odsekov v župi Kranj, zastopane bodo tudi članice in društva, ki morda trenutno smučskih odsekov nimajo. Na sestanku bo razgovor o potrebni organizaciji smučskih odsekov v posameznih društvih, razpravljalo se bo tudi o izvedbi zahtevnega smučskega programa za gorenjsko Sokolstvo in o soudeležbi na smučarskih tekmah za prvenstvo v Savezu SS, ki se bodo vršile v času od 3. do 6. marca na Češkem. Predvidoma se bodo vršili 7. januarja izpiti za sposobne smučske vodnike. Navodila udeleženci se dobijo.

Zupni smučski tečaj bo od 8. do 15. januarja v Mojstrani. Deležni bo v dve skupini. Začetniki in del. izveščani smučarji bodo v tečaju 7 dni, tekmovalci pa 4 dneve. Na vidiku sta tudi dve tekmici. 21. januarja je predvidena župna tekma na Bledu, ki obsega, stafetno tekmo članov, tekmo v skokih, smučarski tek za članice, patrolno tekmo, tekmo v skokih za moški naraščaj, ter smučarski tef za ženski naraščaj.

Izbirna tekma za Česko bo 28. januarja v Bohinjski Bistrici. Člani tekmujejo na 18 kilometrov (tekma v skokih in članice na 10 km (tek). Program tečaj ni samo lep, marveč tudi obsežen. Na sokolskih bratih in sestrah je, da se zamiselki smučskega čedeka župe Kranj tudi docela izvedejo.

Sokolska akademija v Slovenski Bistrici. Na predvečer državnega praznika je sokolsko društvo priredilo v dobro zasedeni dvorani Okrajne hranilnice in posojilnice slavnostno telovadno akademijo s sodelovanjem domačega orkestra. Po sviranju državne himne je izpregovoril prosvetar Rom. Kratko in jedrnat je točnail zgodovinski razvoj jugoslovenske misli in borbo za uedinjenje. Nato so se brez odmora izvršili nastopi vseh oddelkov, ki so po zaslugi vestnega načelnika Jože Stoparja, načelnice T. Komarjeve ter vadiateljev A. Metlike, Pauliča, Schlickove in Hudričeve rešili težko nalogo brezhibno. Nastopila je moška deca (14) z obroči, obrtni naraščaj (7) z efektnimi prostimi skoki, drugi oddelci: ženske deca (6) z vencem, vzorno navežbani dijaki (9) s težkimi prostimi vajami, ženski naraščaj (7) z rajalnimi vajami, devetorica članov s kompliciranimi skupinskimi vežbami, ki jih je sestavil domači načelnik Stopar, tretja skupina ženske deca (6) z ljubkim plesom, 9 članov na konju v šir, članice (10) z raketi in končno vzorna vrsta (6) članov na bradlji. — Dolgotrajno odobravanje na koncu vsake točke pa je dokazalo, da trud v telovadnici ni ostal brezuspešen. — Naslednji dan, po slovesni maši se je zbralo članstvo in sokolsko občinstvo ponovno v hranilnični dvorani, ker se je vršila svečana seja uprave sokolskega društva. Orkester je odigral himne, etarosta dr. Pučnik pa je prečital poslanico saveznega starestinstva in v kratkem nagovoru opisal pomen državnega praznika za Sokolstvo. Ob razvitom društvenem praporu so nato prisegli novi člani.

Akademija Sokola v Slovenjgradcu je ob priliki proslave državnega praznika s krasnim in bogatim programom presenetila vse navzoče. Vse točke so bile zelo lepe, predvsem je ugajal nastop moških članov, ki je s svojo brezhibno in preciznostjo pokazal krasen plod truda. Ženski naraščaj si je na mah osvojil srca vseh, članice pa so s svojimi ruskimi plesi žele mnogo odobravanja. Domači salonski orkester je mnogo pripomogel k krasnemu uspehu. Dvorana je bila polna, kakor še nikdar letos. Slovenjgradec je zopet imel lep večer.

Iz škojfe Loke

Obdarovanje sokolske mladine. Za Miklavža je bilo obdarovanih 126 revnejših pripadnikov deca in naraščaja. Sokoliči so dobili kompletne obleke, zimsko perilo, čevlje, predpasnike, sadje in najraznovrstnejše pecivo, ki so ga v izobilju napekle sestre Sokolice. Darovi so predstavljali vrednost nad 3000 Din. Posebno poštvalni so se izkazali pri aranžiranju Dolenčeva Danica, Laly Wrischerjeva ter br. dr. Jože Rant. Darove je prejela tudi ostala deca. Razdelio se je okoli 300 sokolskih zavrtkov.

Iz življenja na deželi

DOL PRI LJUBLJANI. Naše mlado sokolsko društvo je za uvod k otvoritvi svojega s trudom ustvarjenega doma priredilo v soboto zvečer Miklavževanje, pri katerem so nastopili otroci osnovne šole pod vodstvom br. Ivan Čuka. V nedeljo pa so uprizorili šolarji igro »Kralj Matjaž« pod vodstvom br. Nika Eirspiclerja. Obe prireditvi sta uspeli kljub ostremu in značilnemu nasprotovanju nekaterih elementov prav lepo ter sta prinesli mlademu društvu zlasti v moralnem pogledu obilo opore. Za oficijelno otvoritev našega doma se uprizorj v nedeljo 13. t. m. ob 15. Finžarjeva ljudska igra »Veriga«. K predstavi vabimo vse jugoslovenske čuteče domače in sosedne občane.

VISNJA GORA. Koč jugoslovenskih sester v Visnji gori je iz tehničnih razlogov za današnji praznik napovedalo prireditev preložilo na nedeljo 13. t. m.

TREBNJE. Za 1. december je naša šola priredila v Prosvetnem domu dr. Lahovo igrico »Na narodni praznik«, ki je uspela najlepše. Ob pol 11. pa se je vršila v stari občinski sobi svečana sokolska seja z obširnimi programom. Tudi vas je kazala na zunaj slavnostno lice, saj je s sleherne hiše vihrala trobojnica. — Za Miklavža je bila obdarovana številna šolska deca z bogatimi darili. Hvala vsem darovalcem. — V nedeljo 13. t. m. priredi prednjaški zbor našega Sokola ob 15.30 na Marofu slavnostno telovadno akademijo z izbranim, čisto novim sporedom. S to prireditvijo vstopi tudi naše društvo v Tyrševo leto. Vabljeni vsi! — Kakor je bilo že nedavno javljeno, je naša občina započela važno akcijo elektrifikacije Trebnjega in ožjega kota Dolenjske. Akcija je v polnem razmahu in pričakuje mo že v najkrajšem času prvih poročil. — V decembru je bil otvorjen II. letnik kmetijske - nadaljevalne šole in je pričel z rednim poukom. — Naša sokolska javna knjižnica se je pomnožila z večjim številom novih knjig, na kar opozarjamo vse čitatelje ter jih vabimo. Knjižnica posluje vsako soboto od 19. do 20. ure v stari občinski pisarni.

SEVNICA. Danes 8. t. m. ob 15. bo gostovalo v Sokolskem domu lutkovno gledališče Sokola I. iz Ljubljane s simbolično igro v 5 slikah: »Poglarar podzemlja«. Pred igro bo imel Gasperček nagovor na Sevnici. Ker raste zanimanje za to malo pozornico v vseh sokolskih društvih, smo naprosili najstarejšo lutkovno gledališče, ki je že vzgajalo led kader izbornih igralcev in slovi po svojem nenadarkljivem in učinkovitem uprizorjanju iger, naj zaneso tudi med nas ljubezen do mične in upoštevanja vredne scene, ki utegne roditi med našo dečo obilo sadov. Zato naj vsak izrabj priliko, da prisostuje tej zanimivi predstavi in pomore društvu do one višine in ugleda, ki mu v našem okraju pristoja.

PRAGERSKO. V kolodvorski restavraciji je bilo v soboto zvečer obdarjeno preko 150 otrok sokolske in šolske deca s praktičnimi in sladkimi rečmi, ki so zelo razveselile naše malčke.

ROGAŠEVCI. 29. novembra je Sokolsko društvo priredilo akademijo. Poleg prostih vaj, ki so jih vsi oddelki dokaj precizno izvajali in za to želi zasluženo priznanje navzočega občinstva, nam je program nudil tudi par pevskih točk. Najljubši pa nam je bil prizorček palčkov s kraljem Matjažem. Orkestralni odsek nas je v programu in med odmorom zabaval z glasbenimi komadi. Razen onih, ki so program sestavljali in vadili posamezne točke, zaslužijo največ hvala oni član iz kmetijskih vrst, ki so vedno udeleževali vaj ter s tem pripomogli k zadovoljivemu uspehu. Tem naj slede ostali mladeniči in dekleta!

SV. PETER POD SV. GORAMI. Dramski odsek Sokola je priredil 29. novembra v režiji br. Degna burko »Maks v škripihu«, ki je uspela nad vse pričakovanje. Igralci so odigrali svoje vloge prav izvrstno: Adeja s. Černelčeve je bila sijajna, Klara s. Sevnikove razposajena in živahna in br. Koželj, naš neprekosljiv komik, je podal Maksa, kakor ga je treba. Br. Maks Korenini je odigral vlogo strica v splošno zadovoljstvo. Vloga Frica je igral režiser br. Degen sam, ki se je ves življal v vlogo moškega, ki je copata ženske. S. Levstikova kot dojlja je bila na mestu. Naši igralci in igralke so marljivi in nad vse poštvalni. Režiserja br. Korenini in br. Koželj, pripravljata »Scapinove zvijače« in »Dobrega vojaka Švejk«.

SV. ANDRAŽ V SLOV. GORICAH. Hladna jesen nam je vzela priliko telovaditi na prostem. Preselili smo se z vsem delom v šolski razred, ki pač ne more nadomestiti telovadnice; zato se telovadba goji v zelo skrcenem obsegu. Vse svoje sile pa je članstvo osredotočilo v prosvetno smer. Četa ima tamburaški, pevski, dramski in knjižniški odsek, ki vsi dobro delujejo. Prvič se je pokazal dramski odsek na skromnem šolskem odru v nedeljo 22. novembra. Dal nam je pod spretno režijo prosvetarja br. Predana »Scapinove zvijače«. Vžle temu, da je stopilo na oder nekaj novincev, je bila duhovita komedija

odlično igrana. Zlasti je imponiral »Scapin« br. Vinko Jurančič. Sicer so pa bile vse vloge v dobrih rokah. Med odmori je pridno sviral tamburaški odsek pod vodstvom br. Hribernika. — 1. december je četa proslavila prav slovesno. Ob 11. je bila slavnostna seja z zaobljubo vsega članstva. Popoldne se je vse članstvo zbralo pri bratu podstarosti in v bratski slogi ob nastopanju pevskega in tamburaškega zboru preživelo svoj prvi veliki dan.

GLEDALIŠČE

LJUBLJANSKA DRAMA.

Začetek ob 20.

Torek, 8. ob 18.: Igra o Avgustinu. Igrajo katoliški akademiki. — Ob 20.: Zapravljivec. Repriža. Izven.

Sreda, 9.: Zaprtlo.

Četrtek, 10.: Kralj na Betajnovi. V spomin obletnice Cankarjeve smrti.

LJUBLJANSKA OPERA.

Začetek ob 20.

Torek, 8. ob 15.: Dežela snehlaja. Izven. Znižane cene. — Ob 20.: Nikola Šubić Zrinski. Izven. Znižane cene. Proslava 100letnice rojstva Ivana Zajca. Sreda, 9.: Dežela snehlaja. A. Četrtek, 10.: Košana. D.

Prva repriža Raimundove čarobne igre »Zapravljivec«, ki je bila ob premijeri zelo toplotno sprejeta, bo drevi ob 20. v dramu in s cene običajne dramske. — Opozarjamo na četrtkovno uprizoritev Cankarjeve drame »Kralj na Betajnovi«, ki se uprizori kot spominska predstava ob 13. obletnici Cankarjeve smrti. Pred začetkom predstave bo govoril književnik g. Mrzel. — V letošnji dramski repertoar se uvrsti izvrstna drama »Cvrček za pečjo«, ki je bila že večkrat v repertoarju našega gledališča in je po svoji vsebini izredno primerna za bližnji božični čas. Prva predstava bo v petek.

V operi bosta danes dve predstavi. Ob 15. se ponovi izvrstna najnovejša Lebarjeva opereta »Dežela snehlaja« po znanih opernih cenah v običajni zasedbi; ob 20. pa prvič v letošnji sezoni junaška Zajčeva opera »Nikola Šubić Zrinski«. Opera Zrinski je komponirana po vzoru velikih italijanskih oper, je izredno melodijozna, njeni motivi so splošno znani. Pred kratkim so v Zagrebu slavili z velikimi svečanostmi 100let. rojstva Iv. Zajca. Tej proslavi je namenjena tudi naša vprizoritev »Zrinskogac«, v kateri poje glavno ulogo g. Primožič. Ostale vloge so v rokah ge. Thierryjeve, ge. Gjurnjeve, ge. Križaja, Goštica, Marčeca, Janka in Magoljica. Dirigira kapelnik Neffat. O skladatelju Zajcu bo govoril pred začetkom predstave skladatelj Slavko Osterc. Veljajo znižane cene. — V soboto se uprizori na korist Udruženja gledaliških igralcev opereta »Maskota«.

Mariborsko gledališče

Začetek ob 20.

Torek, 8. ob 15.: Rdeča kapica. Otroška predstava. — Ob 20.: Cirkuška princesa. Znižane cene.

Sreda, 9.: Zemlja snehlaja. D.

Četrtek, 10.: Kralj na Betajnovi. A.

SENTJAKOBSKI GLEDALIŠKI ODER.

Začetek ob 20.15

Torek, 8. ob 15.: Revna ko cerkvena miš.

Gostovanje v Radovljici.

1000 Din plačam

ako Vam »RADIO BALZAM« ne odstrani kurjih oces, bradavic, trde kože, bul itd.

Za Vaš čudoviti in vsesplošno dobroto in pomoč in velike bolečine odpravljajoči »RADIO BALZAM« se Vam najtopleje zahvaljujem. Max Kozinc, Eternit Dortoir, Capelle ou Bois, Belgija. 15183

Lonček 10 Din (predplačilo), na povzette 18 Din, dva 28, trije 38 Din, pošlje:

R. COTIČ

LJUBLJANA VII., Kamniška ulica 10a.

ZARES

izredno dobro, sortirano

VINO

se toči v zajtrkovalnici (vinotoč)

Šolski drevored 8

vogal Kopitarjeve ulice.

POSKUSITE! POSKUSITE!

Za obilen poset se priporoča

Jurij Krisch

15281

Pristna dalmatinska in štajerska

vina

od 10 Din naprej toči delikatesa in vino-toč, Cankarjevo nabrežje 5. Čez ulico 1 Din ceneje. 376

Zahvala

Iskreno se zahvaljujemo vsem, ki so naši nepozabni srčnoljubljeni materi itd. gospe

MARIJI OGOREUTZOVI

stali ob njeni dolgotrajni težki bolezni sočutno ob strani, ki so ji ob smrti in zlasti pri pogrebu v tolikem številu izkazali zadnjo čast, ter ji poklonili toliko krasnega cvetja, in vsem onim, ki so nam v težki bo-li izražali toplo sožalje.

Posebno hvalo izrekamo prečastiti duhovščini, za duhovno tolažbo med boleznijo in spremstvo pri pogrebu. Nadalje gg. zdravnikom dr. Gregoriču in dr. Ropasu za spretno lajšanje težkega stanja in gospe Almiri Fajdigovi za prav neumorno obiske med boleznijo, s katerimi si je pridobila veliko hvaležnost same pokojnice in nas vseh.

Novo mesto, 7. decembra 1931.

15288

GLOBOKO ŽALUJOČI OSTALI

Zahvala

Za premnoge dokaze iskrenega sočutja, ki smo jih prejeli povodom smrti našega dobrega soproga, očeta, starega očeta, tasta in strica, gospoda

LEOPOLDA EGGERJA

železniškega revidenta v pokoju

se tem potom vsem prav toplotno zahvaljujemo.

Posebno zahvalo smo dolžni čč. duhovščini, gg. zdravnikom, zastopnikom žel. direkcije, gg. stanovskim kolegom pokojnikom ter končno vsem prijateljem in znancem, ki so draga nam pokojnika v tako častnem številu spremili na njegovi zadnji poti.

Sv. maša zadušnica se bo darovala dne 9. t. m. ob pol 8. uri zjutraj v farni cerkvi pri Sv. Petru.

V Ljubljani, dne 8. decembra 1931.

15291

Občina Ljubljana
Mestni pogrebni zavod

ŽALUJOČI OSTALI

PAVLE JERŠEK

krznarski pomočnik

Njegovo izmučeno telo položimo v prerani grob v torek dne 8. decembra t. l. ob 3½ popoldne iz mrtvašnice splošne bolnice na pokopališče k Sv. Križu.

V Ljubljani, dne 6. decembra 1931.

15275

Avgust Jeršek, oče — Roza Jeršek, mati — Avgust, Franc, Adolf, bratje — Majda por. Slapničar, Tinka por. Kenk, Danica por. Kuknan, sestre, ter vsi ostali sorodniki.

Občina Ljubljana
Mestni pogrebni zavod

Umrli nam je naš nadvse ljubljani soprog, zlati očka, stari očka, brat, stric, tast in svak, gospod

JOŽE STRLE

trgovec in posestnik

previden s tolažili sv. vere v 70. letu starosti.

Pogreb predragega očka bo v sredo dne 9. decembra 1931 ob 2. uri popoldne od doma žalosti Na Kodeljevo št. 9 (za prisilno delavnico) na pokopališče k Sv. Križu.

V Ljubljani, dne 7. decembra 1931.

15290

GLOBOKO ŽALUJOČI OSTALI

44.- CRÊPE
DE
44.- CHINE
SAMO
PRI
F. Ks. Souvan
MESTNI TRG 24.

6 let stara slivovka

zajamčeno pristna. — Na debelo in drobno.

EMERIK ZELINKA, Ljubljana — Šiška

TELEFON 23-18 15175-2

Otvoritveno naznanilo!

Naznanjam cenjenemu občinstvu, da sem dne 7. t. m. otvoril novo preurejeno

trgovino z mešanim blagom
na Glincih, Tržaška cesta 15

Postregel bom stranke s prvovrstnim specerijskim, galanterijskim in manufakturnim blagom po najugodnejših cenah. — Za obilen obisk se priporoča

15283

VINKO MARINČIČ

Rajonske zastopnike iščem!

Doseženo je

Največja izraba kuriva s popolno izrabo celotne kurilne plošče.

Peč za velike in največje prostore

RAPID

je patentirana

DO 50% prihranka na katerekoli kuriva

TEHNIČNO BIRO LJUBLJANA, GRADISČE 13/
Telef. 2796

Iz življenja in sveta

Prastare moderne iznajdbe

»Nič novega pod soncem« — zlasti v področju tehnike

Ben Akiba ni bil s svojim izrekom, da ni nič novega pod soncem, nikjer bolj upravičen nego v področju tehnike. Večina modernih izumov je obstajala že v starih časih, dasi v nekoliko spremenjeni obliki in omejena na ožji krog ljudi.

Seznam teh izumov otvorimo lahko kar z avtomobilom. Avto na bencin sega sicer le nekoliko desetletij nazaj, toda »samodržice« so obratovali že veliko prej. Na parne avtomobile, ki so jih na Angleškem poznali že pred sto leti, bi navedli lahko voz, ki ga je v 17. stoletju zgradil spreten urar, Hautsch po imenu, in se je premikal čisto dobro z mehanizmom ure. Čelo kralj Ludovik XIV. je imel baje takšen voz. A že staroegiptovski slike nam kažejo vozilo nekega faraona, ki se je pomikalo samo naprej. »Kurili« so ga s peskom, ki je padel v curku na njegov mehanizem in ga na ta način gnal.

Taksameter, prepravo, ki pri modernih taksistih modelno meri pot in navaja ceno, so poznali istotako v starem veku. Nje-

gov izumitelj bo bržkone največji tehnik tedanjih časov, Grk Heron. Ta stari taksameter je bil izdelan na istem principu merjenja po obratih koles kakor moderni taksameter in nam ga opisuje tudi Rumljan Vitruvij.

Brezžična telegrafija je eden najbolj modernih izumov, a vendar so, kakor piše Ajškilos v cni svojih dram, že stari Heleni poznali brzojavljane vesti na velike razdalje s pomočjo svetlobnih signalov. Neki bistroumni Grk v Colibijevih časih je celo že izumil cel abecedni sistem po vzorcu Morseevih znakov za prenašanje vesti s svetlobnimi žarki.

Prvo žepno uro je sestavil Peter Hele. Bila je okrogle oblike in je tehtala pol kilograma — a že starogrški modrec Platon je imel veliko finejši časomer, ki ga je v jutranji uri zbujal z »vrenjem«, torej nekakšno budilko. Mehanizem je od meter visok, poldrug meter širok in ga je gnala voda. (Opozarjamo na serijo slik »Vse moderno je prastaro«, ki jih priobčuje »Iustrovan« tedenska revija »Življenje in svet«.)

Novi predsednik lotiške vlade

M. Skujenieks, je po dolgotrajnih pogajanjih sestavil novo lotiško vlado

Zaznamovani ljudje

Znani dunajski internist, prof. Julij Bauer, je imel na zadnji seji dunajskega zdravniškega društva zanimivo predavanje o »endokrinih stigmatiziranih«, o bolnikih, ki kažejo določene znake kakšne motnje v delovanju krvnih žlez, ne da bi bili pravi bolniki.

Prva eksperimentalna raziskavanja v področju žlez izvirajo še iz 1849., vendar pa so njih izsledki prav polagoma osvajači šolske medicine. Šele po dolgih desetletjih so lahko ugotovili bolezenske znake, ki nastajajo zaradi motenj v delovanju žlez. Tako so ugotovili najprej znake za motnje v delovanju stranskih obisti in ščitni žlez, pozneje za egiptsko bolezen, ki je posledica preživega delovanja ščitne žleze, in končno za miksedema, ki je posledica prenehanja delovanja te žleze. Šele 1914. so dognali važnost trebušne slinavke v zvezi s sladkorjem v človeškem telesu.

Predavatelj je poudarjal, kako težka je diagnoza začetnih oblik gori navedene egiptiske bolezni in miksedema. Nepravilno delovanje žlez, ki povzroča preveliko ali premajhno izločevanje hormonalnih sokov, pa nastajajo stigmatiziranci, zaznamovanci, n. pr. velikani ali pritlikavci, možje z ženskimi boki ali ženske z moško okostno konstrukcijo, tolsčki ali osebe z abnormno rastjo las in kocin. V ostalem trpijo čestokrat samo zaradi premočnega utripa srca ali zaradi motenj v izmenjavi snovi. V kolikor so ti znaki posledica nepravilnega delovanja žlez, se dajo odpraviti enostavno z dovanjanjem te ali one žlezne substance telesu.

Smrt angleškega državnika

V Londonu je umrl na posledičnih operacijah bivši minister v liberalnem in koalicijskem kabinetu dr. T. J. Macnamara. Med vojno je bil finančni tajnik admiraltete, pozneje pa nekaj časa delavski minister. Še poprej pa je bil predsednik angleškega nacionalnega združenja učiteljev. V pedagoški stroki je bil pokojnik znana avtoriteta.

Veterani iz svetovne vojne

Angleška zveza bojevnikov je priredila v Londonu razstavo poštinih golobov, od katerih so mnogi služili že v svetovni vojni. Na sliki: Angleški infanterist z dvema najznamenitejšima goloboma iz svetovne vojne »Old Bill« in »Grizzel«, ki sta stara že nad petnajst let

Orlando odklanja fašistično prisego

K vprašanju prisega, ki jo morajo položiti vsi profesorji v Italiji po najnovejši fašistični zahtevi, ugotavlja »Osservatore Romano«, da je katoličanom dovoljeno prisesti na zahtevani način, to pa zategadelj, ker sta fašistični režim in državna vlada v Italiji istovetna pojma. List pa pripominja, da se polaga ta prisega seveda s pridržkom, ki je lasten slehernemu katoličanu, da ostanejo božje in cerkvene pravice nedotaknjene. Nekateri profesorji pa so, kakor znano, odklonili fašistično prisego, kar pomeni toliko, kakor da se odpovedujejo službi. Med temi možmi je tudi bivši italijanski ministriški predsednik, univ. prof. Orlando, dalje profesorji de Sanctis, prof. Cicotti, de Vitti in de Marco, kakor tudi turinski profesor Ruffini.

Raj za upokojence

Tako imenujejo na Angleškem v Indijskem oceanu ležeči otok Mauritius, ki je pod angleško vrhovno upravo. Prebivalci tega otoka dosežejo navadno zelo visoko starost, kar je glede na socialno higieno vse hvale vredno dejstvo, po drugi strani pa predstavlja to močno obremenitev državne blagajne. Če stopi uradnik na tem otoku v pokoj, mora angleški minister za pokojnine računati s tem, da mu bo državna blagajna še 30 do 40 let izplačevala pripadajočo pokojnino.

Tako je n. pr. stopil Abdul Syed Tymoor 1887 v pokoj »zaradi visoke starosti in telesne oslabelosti«. Mož pa živi še danes in prejema državno pokojnino še v svojem 107. letu. Neki uradnik je šel v pokoj 1913 zaradi tega, ker ni mogel več izvrševati službe. Tudi ta živi še danes ter prejema 1020 rupij letne pokojnine. Med ostalimi upokojenimi Metuzalemi Mauritija najdemo očake, ki so stari 95, 94, 86, 85 let itd.

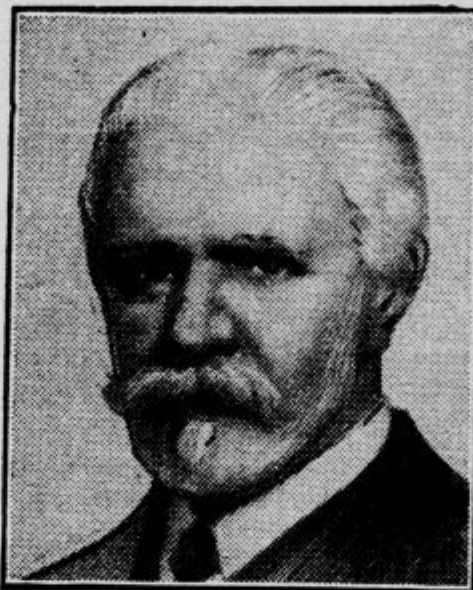
Hitlerjev emisar

Alfred Rosenberg, znani narodnosocialistični poslanec, ki se v svojih parlamentarnih govorih bavi predvsem z vnanje-političnimi vprašanji, je po Hitlerjevemu nalogu potoval v London, kjer se je razgovarjal z nekaterimi angleškimi politiki

Skladatelj Vincent d'Indy

Kakor smo že poročali, je umrl v Parizu 81 let stari skladatelj Vincent d'Indy, učenec in naslednik Cezarja Francka, v čigar duhu je pred 40 leti ustanovil slovit »Schola Cantorum« v Parizu. Iz tega zavoda, ki je bil prvotno le nekakšen tečaj za čisto gregorijansko petje, se je v par letih razvila visoka šola, ki je imela veliko

nalogo vzgajati gojence v umetnike. D'Indy pa ni bil samo ravnatelj tega slovečega zavoda, ampak je tudi neumorno skladal in pisal muzikološka dela. Bil je neumoren ne le kot umetnik, ampak tudi kot organizator in učitelj. Med simfoničnimi deli je znana njegova Wallensteinova simfonija, dalje skladba na Schillerjevo »Pesem o zvonu«, dočim je v komorni glasbi sledil vzorom C. M. Weberja in Roberta Schumanna. D'Indy je bil zadnji vršnik nemške in francoske glasbene romantike, od 1914 pa je bilo središče njegovega izvenfrancoskega delovanja Praga.

Nemčija poceni poštne pristojbine

Kakor poročajo iz Berlina, so napravili v nemškem poštnem ministertvu načrt za znižanje poštinih, brzojavnih, telefonskih in radio pristojbin. Znižanje teh postavk bo vzelo nemški državni pošti kakšnih 120 milijonov mark letno. Nekateri listi pa poročajo še, da se bodo pocenile tudi železniške tarife.

Novi argentinski predsednik

General Justo,

je bil s 725.571 glas. proti 428.374 glasovom, oddanih za njegovega tekmeca dr. de la Torrea, izvoljen za državnega predsednika Argentine

Tragična smrt zaradi mraza

Iz Rima poročajo o aenavadni smrti zakoncev Dimozzo iz Capracotte v Anurich. Mož in žena sta šla z doma v sosedino vas z namenom, da se preskrbita s potrebnimi nakupi. Na povratku ju je zalotil močesten snežni vihar. Bila sta že blizu domačega kraja, ko se je Dimozzova žena onemogla in izčrpana zgrudila na zemljo. Mož jo je naložil na rame ter jo nesel kos poti dalje, potem pa je omagal tudi on in se je sam zgrudil pod pezo njene teže. Pozneje so kmetje našli oboje v snegu in so odnesli smrznjena v neko koč. Tam je žena umrla v močvem naročju, da se sicer obudila k življenju, toda kljub pomoči je tudi on kmalu izdihnil.

Radio v papeževi vili

Kakor poročajo iz Rima, dobi Vatikan nov Marconijev oddajni aparat za ultrakratke valove. Naprava bo oskrbovala zvezo med Vatikanom ter papežev vilo v Castelgandolfo. Zračna črta med obema poslopijema znaša 25 km.

Vsak dan ena

»Če pri tej priči ne izgine, spustim pes...«

Gledališče gori...

Danes pred petdesetimi leti se je zgodila strašna požarna katastrofa na Dunaju

Dne 7. decembra 1881 je bila v dunajskem »Ringtheatru« krstna predstava Offenbachovih »Hoffmannovih pripovedk«. Za naslednji dan — danes pred 50 leti — je bila napovedana ponovitev. Ker se je hitro razširila vest o lepem uspehu premiere, je bil za ponovitev naval na gledališko blagajno velikanski. Davno pred 7. uro, ko se je imela začeti predstava, so bili prostori dobro zasedeni. Samo na galerijah pod gledališko kupolo je bilo 1760 ljudi, ki so nestrno pričakovali začetka. Občinstvo, ki si je bilo nabavilo sedeže v ložah, je oddajalo zadnje kose vrhnje obleke v shrambo.

Za kulisami in v prostoru za orkester pa so se vršile

zadnje priprave

za začetek predstave. Kapelnik Hellmesberger je dajal članom orkestra zadnja navodila. Pevci v garderobah so bili že namršnjeni. Za kulisami sta stala dva igral-

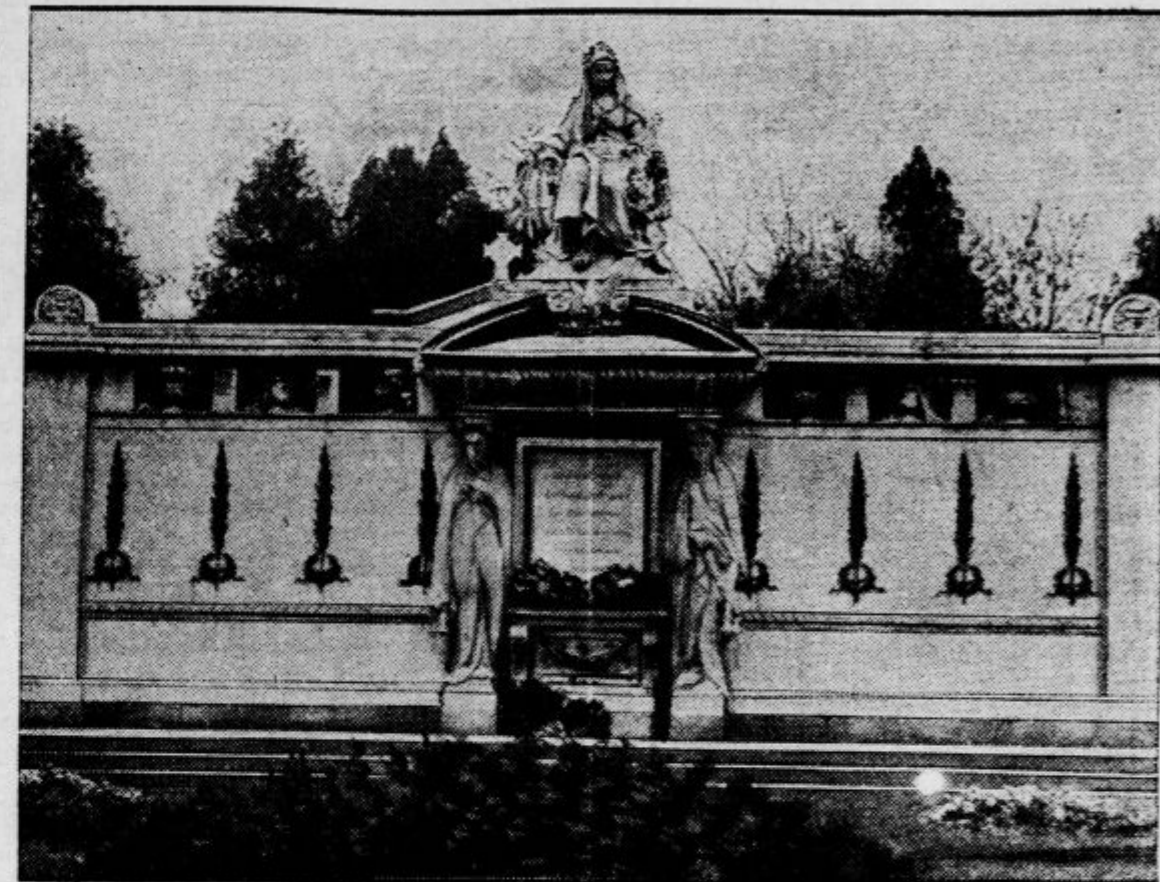
dovolila gasilcem, da bi bili prodrli čez drugo galerijo. Tako so morali obupane posameznike, ki so skakali skozi okna in z balkonov, loviti v rešilne rjuhe. Na rešitev gledališkega poslopija ni bilo več misliti. Treba se je bilo omejiti na lokalizacijsko akcijo, skrbeti, da se ogenj ne razširi na sosedna poslopija. Ves ta čas so nosili

ranjence in mrljice,

ki so se bili zadušili v dimu, iz hiše. Ob pol enajstih zvečer je ležalo na dvorišču policijskega ravnateljstva že 200 žrtev. Policija je menila, da so to vsi nesrečniki. Polnoči, ko je gledališče zgorelo do tal, pa so začeli plameni lizati še po podzemlju. Naslednje jutro, ko so vdrlj po stopnicah v te prostore, se je nudil očividcem

grozen prizor.

Na hodnikih, pred vrati in na stopnicah so našli še 300 mrtvih! Skoraj vsi so se za-

Spomenik 447 žrtvam na Dunaju

ca, pripravljena, da stopita vsak trenutek na oder. Še nekaj trenutkov, in zadoneli bodo prvi zvoki Offenbachove godbe. Tedajci pa se je zgodilo nekaj povsem nepričakovane.

Ob trčetru na 7. ko je bilo dano drugo znamenje za sodelujoče, je odpovedala

električna eksplozijska naprava

v četrtem hodniku pod streho. Cevi pa so ostale kljub temu odprte in tako je začel uhajati plin iz naprave za razsvetljavo. Ko je nato švignila skozi aparat druga električna iskra, so udarili plameni skozi svetilko pod stropom. Kuliserja iz jute se je vnela. Osojbe je hotelo udušiti ogenj, a je ravno tako neprevidno in brezglavo, da je požar razširil, namesto da bi ga omejilo. Kmalu je bilo 38 kulisnih prospektov v ognju. Kakor bi trenil, je bil

ves oder v plamenih.

Neki delavec je začel spuščati železni zastor, da bi preprečil nesrečo, toda zaradi težkih opeklin je omagal. Ostalih pa se je polastila panika. Gledališki delavci, pomnoženo osobe in igralci, vsi so izgubili glavo. Vsak je bežal, da bi rešil samega sebe, nikomur ni prišlo na um, da bi bilo treba posvariti občinstvo in ga pozvati, naj disciplinirano izprazni gledališko dvorano. Gasilci, ki so imeli dežurno službo,

so pobegnili prvi!

Šele ko se je ljudem zdelo, da dolgo ne zadoni zvonec, so bruhili prvi plameni preko odra. Zavesa se je najprej napela kakor ogromno jadro. Trenutek pozneje je vrgel piš ožen v gledališče. Vsi so ostrmeli. Nato pa je prišlo spoznanje, da grozi njihovem življenju katastrofa, in začel se je boj za izhoda, borba na življenje in smrt.

O disciplini ne duha ne sluha. Vsi so rinili dalje in to mrzlično prerivanje je povzročilo

strahovito zmedo.

Izhodi in hodniki so se čedalje bolj polnili. Ljudje so skakali drug na drugega, da bi na ta način oti življenje. Že je začelo goreti občinstvo za hrbtom — tedajci so ugasnile vse luči in na hodnikih je nastala tema. Varnostne svetilke niso dajale nobene svečave. Nekaj dni poprej so jih bili sneli, da jih dajo v popravilo. Gneča na temnih hodnikih je bila nepopisna. Slišali so se samo obupni kriki — vpitje obupanih nesrečnikov na pomoč. Ker so ljudje skakali in se valili čez glave drugih naprej, so vse tiste, ki so bili spodaj, pomendrali. Že so se ti

klončiči človeškega mesa

perili do oken in jih jeli odpirati ter klicati na pomoč. Drugod so obupno trkali in tresli zasilne izhode. Zaman. Bili so zaprti.

Po Dunaju se je tedaj raznesla strašna novica: Ringtheater gori! V par minutah se je nabrala v bližini nesrečnega mesta ogromna množica ljudstva. Goreči jeziki so že sukajali iz odprtin in skozi streho. Na mesto katastrofe je prišel tudi policijski svetnik Landsteiner. Ko ga je srečal nadvojvoda Albrecht in ga je razburjen vprašal, kakšen je obseg nesreče, mu je odvrnil: Vsi so rešeni!

Tako se je zgodilo, da je policija

v strašni zmoti

dajala napačne informacije, ker ni vedela, da je v poslopiju 900 ljudi, ki se bori za zidovi na življenje in smrt. Še več! Policija sama je dala zakleniti izhode z galerij in tako zaprla izhodi sto in sto ljudem, ki bi se bili lahko rešili. Gasilci pa še vedno niso bili na mestu, ker je odpovedala zveza. Neka priča katastrofe je tekla peš do njih ter jih alarmirala. Pridrle so brigalne s cevmi — lestve pa so ostale doma. Povsod je vladala brezglavost. Ko so bili gasilci tik pred 8. uro na tem, da začno s svojimi deli, pa so se že trgale grede s stropa in

pokopavale nesrečnike pod razvalinami.

Vročina, ki se je bila razvila in gosti dim, ki je napolnjeval vse prostore, nista

dušili v dimu, mnogi so zogleneli. V očeh mnogih mrljcev je bil še viden strah pred grozo nenadne smrti. Gasilci so se morali pri odnašanju teh mrljcev posluževati posebnih dimavnih čelad. Toda v primeri prejšnjim večerom so imeli lahko delo: zdaj so nosili ven samo mrljice, nič ranjenec.

Pri ugotavljanju istovetnosti so se odigravali

pretresljivi prizori.

Na stotine ponesrečencev niso mogli spoznati. Dvorišče policijskega ravnateljstva je bilo pretesno, da bi moglo sprejeti vse žrtve, ki so jih polagali na mrtvaški oder tudi na dvorišču splošne bolnice. 11. decembra je izšel seznam pogrešanih. Navajal je število 447 oseb.

Kdo je bil kriv

te strašne katastrofe? Razsvetljevalec za kulisami ni bil dovolj previden, inspicent je bil kriv, ker so bile vse tehnične naprave pokvarjene. Tudi hidrantov pod odrom niso odprli — znak, da je v trenutku nesreče vladala popolna brezglavost. Strašno je bilo tudi to, da ni nihče takoj obvestil gasilcev. Pravilno so pisali dunajski listi, da bi bil en sam gasilec, če bi bil na mestu, z lahkoto preprečil požar, ki je napravil toliko škode na vse strani.

24. aprila 1882 se je začel pred dunajsko poroto

velik proces proti krivcem.

Šlo je samo za ugotovitev odgovornih oseb. Središče obtožnice, ki je delala krivca odgovornega zaradi zanemarjanja dolžnosti, je bil ravnatelj Ringtheatra Jauner. Poleg njega sta sedela na zatožni klopi ravnatelj oddelka za razsvetljavo in gledališki inspicent. Jaunerja je nesreča tako potrla, da se je komaj mogel zagovarjati. Obsojen je bil na štiri mesece ječe. Policijski svetnik Landsteiner, čigar žalostni izrek »Vse rešeno«, je postal na Dunaju zafrikljiva krilatica, je bil oproščen. Gledališki ravnatelj Jauner je potem, ko je odsedel štiri mesece težke ječe,

izvršil samomor.

Požar Ringtheatra je izzval splošno sočutje. Vse dežele Evrope, Amerike in celo Afrike so priskočile ponesrečencem in njihovim rodbinam na pomoč. V kratkem so zbrali za žrtve in svojce 1.398.004 goldinarjev v denarju in 129.800 goldinarjev v vrednostnih papirjih.

Na dunajskem Schottenringu še danes stoji kapelica v spomin na strašno požarno katastrofo. Na dunajskem osrednjem pokopališču pa stoji spomenik žrtvam, ki ga vsako leto na današnji dan okrase z rožami in vencji.

★

Pri tej strašni požarni nesreči smo izgubili tudi Slovenci svojega rojaka. Kakor poroča »Slov. Narod« 16. in 18. decembra 1881, je pustil svoje mlado življenje pod razbeljeno grobljo Ringtheatra jurist Josip Mašek iz Radovljice na Gorenjskem. Mašek je obiskoval gimnazij v Kranju in Ljubljani, kjer je bil gojenec v Alojzijevišču. 1881 je bil v četrtem letu svojih študij. Bil je zelo nadarjen za jezik. Govoril je francoski, angleški, italijanski, češki, španski in tudi arabski jezik. Bil je tudi dober klavirist in goslač ter je sodeloval tudi v »Dijaških vajah«, ki so jih izdajali ljubljanski Alojzijeviščniki. Baje je tudi komponiral, vendar ni prišla nobena njegova skladba na svetlo.

Iz uredniškega koša

Modra gora. V zadnjem času je na dnevnem redu, da se iščejo po malih oglasih učenci oziroma vajenci z maturo ali vsaj z večjo denarno garancijo. Neka tukajšnja tiskarja pa je inserirala: »Išče se juridični svetovalec, ki bi istočasno pripravil šefa za doktorski izpit.«

Cene malim oglašom:

Zenitve, dopisovanja, naznana te oglašitve trgovskega, reklamnega ali posredovalnega značaja: vsaka beseda 1.— Din. Pristojbina za sifro 5.— Din. Najmanjši znesek 10.— Din. Ostali oglašitvi: vsaka beseda 50 para. Pristojbina za sifro 3.— Din. Če naj pove naslov Oglašitve oddelku Jutra, je plačati še pristojbino 2.— Din. Pri oglašitvi je vpisati obtem z naročilom. Čekovni račun pri Poštni kramnici v Ljubljani 11.842 — Telefon številka 2492 3492

Malik oglaš

Za odgovor 2 Din v znakah

Naslove malih oglašov
dobite takoj po izidu lista v podružnicah „Jutra“
v Mariboru, v Celju, v Novem mestu,
v Trbovljah in na Jesenicah, ki sprejemajo
tudi naročila na male oglase in inserate.

Službo dobi

Tekstilna tovarna
(voja) išče za takoj
česalnega mojstra
Ponudbe na oglaš. oddelku
Jutra pod št. 57831-1

Učenko

zdravo in močno, poštenih
stvarih, z dobrimi spozna-
vali, ki ima veselje do tr-
govine, sprejemni v večji
v oglaš. oddelku Jutra
57834-1

Kot go-podnik

sprejme starši go-pod-
nika, ki imajo v lasti
Dvorce na naslov, ki ga
pove oglaš. oddelku Jutra
57834-1

Pletiljo

za nogačev takoj sprej-
mem. Naslov v oglaš. oddelku
Jutra. 57831-1

Trg. pomočnik

pridno in pošteno sprejem-
nik, ki ima v lasti
Dvorce na naslov, ki ga
pove oglaš. oddelku Jutra
57831-1

Učenca ali učenko

dobroga razpisa sprej-
mem v trgovino mešnega
blaga v Ljubljani. Naslov
v oglaš. oddelku Jutra
57831-1

Točilca

z dobrodošlo gostilno v
Ljubljani sprejemni takoj.
Ponudbe na oglaš. oddelku
Jutra pod št. 57774-1

Trgovski pomočnik

mlad in agilen, z dobrimi
referencami, kateri je bil v
menzajski galeriji in
v restoraciji, sprejemni takoj.
Ponudbe na oglaš. oddelku
Jutra pod št. 57774-1

Kuharica

išče mesto druge v restor-
aciji. Naslov v oglaš. oddelku
Jutra. 57829-1

Službo delavca

šifro, Naslov v oglaš. oddelku
Jutra. 57831-1

Potniki

Fiksni in provizijo
nudi potnikom za obisk
v restoraciji, sprejemni takoj.
Ponudbe na oglaš. oddelku
Jutra pod št. 57829-1

Zasluzek

izurjena šivilja
v krojenju oblek in perila
po nizki ceni. Naslov v oglaš. oddelku
Jutra. 57848-3

Šivilja

z motorom strojem — se
pripravlja za vsako de-
lo — tudi za konfekcijo. A.
Novak, Moste, Zaloška c.
št. 8. 57870-3

Pouk

italijansko
konverzациjo
po zelo zmerni ceni nudi
gospodinja. Ponudbe pod
italijansko na oglaš. oddelku
Jutra. 57867-4

Nemški pouk

po povprečni ceni. Naslov
pove oglaš. oddelku
Jutra. 57886-4

Sola za jezike

Gospodinja, stara 47 l.
Vsi moderni jeziki. Pouk
posameznikov in otrok
skupine. 57888-4

Koncesionirana

ŠOFERSKA SOLA
Gojko Pinenbacher
Ljubljana, Gosposvetska 12
— Zahtevajte informacije.
57164-1

Edgar Rice Burroughs;
Tarzan, kralj džungle

ČAMERNIKOVA

Šoferska šola
Ljubljana, Dunajska c. 36
(Jugo Auto) telefon 2236
Prva oblast. koncesionirana
Prospekt 15 zastav — pi-
lite ponji! 251

Tečaj za jezike

in srednjeevropske inštrukcije
Mentor. Informacije med
17. in 19. uro v Priljubljani
ulici 14, priležje. 57955-4

Knjige

Valvasor
III. knjiga napredaj na
Galskem nabrzoj št. 27
57955-8

Auto, moto

Tovarni avto
tritonsko silo, s kardana-
trih, rabljen, kupim. Po-
nude na oglaš. oddelku
Jutra pod št. 57831-1

Poltoivorni avto

prodam ali zamenjam za
vino, odirovno drugo blago
Naslov v oglaš. oddelku
Jutra. 57958-10

Studebaker

President General Motor,
Studebakerova linija, 6-
sedena, v jako dobrem
stanju, poceni napredaj za-
radl odstopanja. Na
oglas. oddelku Jutra. 57831-1

Službe išče

Sedlar, pomočnik
veljavno prost, zmožen
veljavno pomočnik, išče za
posredovanje. Naslov v oglaš. oddelku
Jutra. 57876-3

Gospa

izurjena stropnjača z zna-
jem slov. in nemškega
jezika, išče popoldansko
zaposlenje. — Ponudbe na
oglaš. oddelku Jutra. 57852-2

Knjigovodja

izurjen bilancist, dober or-
ganizator — z dolgoletno
praksjo, išče mesto. Po-
nude na oglaš. oddelku
Jutra pod št. 57831-1

Boljša vdova

stara 51 let, dobra in var-
na kuharica, znašna, skri-
ba in zanesljiva oseba, ki
opravlja vsa hišna dela, išče
službo. Ponudbe na oglaš. oddelku
Jutra pod št. 57831-1

Zobotehnik

25 let star, veljavno prost
verziran v vseh samostoj-
nih delih. Zanimljiv delav-
ce v kavarni, zlatu in
keramiki. Išče mesto za takoj.
Ponudbe na oglaš. oddelku
Jutra pod št. 57831-1

Pisarniška moč

z petletno praksjo, večja
slovesnega, hrvaškega in
nemškega jezika, sa-
moostojna koresponden-
ca, večja knjigovodstva
ter vseh ostalih pisarni-
skih del išče namestitev.
Gre tudi na deželo. Cenj.
ponudbe na oglaš. oddelku
Jutra pod št. 57831-1

Trgovski pomočnik

z večletno praksjo, zmožen
slovesnega, hrvaškega in
italijanskega jezika. Išč. mesto
v trgovini. Naslov v oglaš. oddelku
Jutra. 57831-1

Plačilna natakariča

čedna in zanesljiva, ki tu-
di dobro igra klavir, išče
primeren namestitev v
boljši hiši. Cenj. ponudbe
pod št. 57831-1

Kupim

ženskega šivalnega stroja
kupim. Petan, Majstrov ul.
št. 26. 57850-7

Suhe gobe

kupuje po Din 55-65 kg
po kakorosti — ter lepa
namizna jabolka.
Radeče. 231-7

Sesalka

zračna, z visokim pri-
stikom (Hochdruckluftkom-
pressor) 10 do 15 atm.
event. z jermenskim po-
gonom, kupim. Ponudbe
na C. P. poštni predal
št. 22. Ljubljana. 57839-2

Krznen plašč
dobro ohranjen, kupim za
šitveno delo. Naslov
v oglaš. oddelku Jutra
57906-7

Smuč
dolge 2-2,10 m, dobro
ohranjene, kupim. Ponudbe
na oglaš. oddelku Jutra
pod št. 57951-7

Posest
2 novozidani hiši
z eno za 70.000 tne, za
250.000 Din prodam. Pol-
va se v Rožni dolini, cesta
57/30. 57866-2

Posestvo
50 orlov obsejajočih, le-
ževo v ravnini, prod. sta-
va se v Rožni dolini, cesta
pri Mariboru. 57806-2

Hišo
ki donša letno 54.000 Din
z isto, z vseh stanovanj
dobro, ugodna in dobra na-
polnjen kapitala. Za pla-
lo vsem tudi hranilno
knjižico. Ponudbe na oglaš. oddelku
Jutra pod št. 57831-1

Kartotečne omare
v vseh velikostih
»KARTOTEKA«
Ljublj.
Selenburgova ul. 6/1
Telefon 33-38. 29174

Mizar

se pripravlja za vsakost-
na popravila po najnižjih
cenah. Ponudbe na oglaš. oddelku
Jutra. 57931-2

Pošten fant

ponujen v vinarstvu in sad-
jarstvu, vajen konj in
vseh hišnih del, išče služ-
bo z novim letom. Naslov
v oglaš. oddelku Jutra
57938-2

Prodam

Opravo
za špecijalne trgovine,
lepo, novo, srednje velike
ali eno nekaj let staro,
dobro ohranjen, prodam
z novim letom. Ponudbe pod
št. 57831-1

Pirnico

za česaka puha, prodam.
Naslov v oglaš. oddelku
Jutra. 57887-6

Premog, drva, koks

prodaja Vinko Podobnik.
Tržaška cesta 16, tel. 33-13

Štedilnik

dobro ohranjen, prodam.
Naslov v oglaš. oddelku
Jutra. 57901-6

Premog in drva

prodaja Jestersek. Vodmat.
200

Puhasto perje

čisto, čisto, kg po 48.
Din, druga vrsta kg po 38.
Din, čisto, kg po 38.
Din, kg po 250 Din, raz-
pošila po pošt. povzetju
L. BROZOVIC, ZAGREB,
Ilica 82. 22-6

Čitatejo anonso

trij. t!!!
Mi prodajamo vse na od-
plačilo, damo v komisijo in
merimo na cili. Kdor ima
lokal ali iznajdo, naj piše
obirne oferte. Novosti, pa-
tente, galanterije pred-
mete o d a m izurjenim
agentom proti takojšnemu
zaslužku in provizijskem
pazniču. — Sami serijoni
reflektirajo na oglas. oddelku
Jutra. 57831-1

30 % cenejše

angleško blago, vam
vseude padca angleške
vredne dobavim direk-
tno iz Anglije. Tudi za
obroke. Dopolni na oglaš. oddelku
Jutra pod št. 57770-6

1000 gramofonskih plošč

samo nove že po 15 Din
napredaj na Dunajski cesti
št. 36, priležje. 57929-6

Štepane odeje

krasne, nerabljene poceni
prodajam. Naslov v oglaš. oddelku
Jutra. 57954-6

Gramofon

Homakord, dobro ohranjen
s 34 ploščami prod. Jester-
sek, Bolgarska ulica 25.
57953-6

Radio

Tricevni radio
anodni aparat Philips, 2
zvočnika, slušalke, akumu-
lator in drugi material
prodam. Naslov v oglaš. oddelku
Jutra. 57917-9

Kolesa

Žensko kolo
dobro ohranjeno in nekaj
starega pohištva napredaj
v Florjanski ulici št. 33.
57926-11

Kupim

ženskega šivalnega stroja
kupim. Petan, Majstrov ul.
št. 26. 57850-7

Suhe gobe

kupuje po Din 55-65 kg
po kakorosti — ter lepa
namizna jabolka.
Radeče. 231-7

Sesalka
zračna, z visokim pri-
stikom (Hochdruckluftkom-
pressor) 10 do 15 atm.
event. z jermenskim po-
gonom, kupim. Ponudbe
na C. P. poštni predal
št. 22. Ljubljana. 57839-2

Krznen plašč
dobro ohranjen, kupim za
šitveno delo. Naslov
v oglaš. oddelku Jutra
57906-7

Smuč
dolge 2-2,10 m, dobro
ohranjene, kupim. Ponudbe
na oglaš. oddelku Jutra
pod št. 57951-7

Posest
2 novozidani hiši
z eno za 70.000 tne, za
250.000 Din prodam. Pol-
va se v Rožni dolini, cesta
57/30. 57866-2

Posestvo
50 orlov obsejajočih, le-
ževo v ravnini, prod. sta-
va se v Rožni dolini, cesta
pri Mariboru. 57806-2

Hišo
ki donša letno 54.000 Din
z isto, z vseh stanovanj
dobro, ugodna in dobra na-
polnjen kapitala. Za pla-
lo vsem tudi hranilno
knjižico. Ponudbe na oglaš. oddelku
Jutra pod št. 57831-1

Kartotečne omare
v vseh velikostih
»KARTOTEKA«
Ljublj.
Selenburgova ul. 6/1
Telefon 33-38. 29174

Hišo z zemljiščem

in sadnim vrtom, v Mostah
na Zaloški cesti odda ta-
koj v najem Franja Šojč,
Ljubljana, Prešernova ul.
št. 30. 57894-20

Zemljišče

napol posejano — okoli
240.000 m² po nizki ceni
(35 para m²) prodam. —
Ponudbe na oglaš. oddelku
Jutra pod št. 57831-1

Vilo

enonadstropna, s avtogara-
žo in vrtom — Ulica star-
prave št. 7 — takoj od-
dam v najem, ali tudi pro-
dam, odam tudi posamez-
na trisobna stanovanja, s
kapalnico in priključki v
vili. Vprašanja na oglaš. oddelku
Jutra pod št. 57831-1

Stavbni prostor

ca 20.000 m², na losem,
solnčenem in idealnem kra-
ju v večjem industrijskem
mestu na Gorenjskem pro-
dam. Tozredne ponudbe
pod »Redka prilika 156« na
oglaš. oddelku Jutra. 57709-20

Hišo z gostilno

kupim v Ljubljani, Mar-
iboru, Celju, v predmest-
jih ali v kakem drugem
prometnem kraju. Pred-
nost, kjer je tudi trgo-
vina, ali vsaj sposobni pro-
stor za isto. Ponudbe z
natančnim opisom in cen-
ni poslati na oglaš. oddelku
Jutra. 57709-20

Frodružinsko hišo

s 700 m² vrta, v Trnov-
skem predmestju prodam.
Potrebno le 35.000 Din. —
Naslov v oglaš. oddelku
Jutra. 57909-30

Parcele

no Din 19 in 18 m² pro-
daj. Dv. v Polju.
Naslov v oglaš. oddelku
Jutra. 57890-20

Parcelo na Bledu

kupim. Ponudbe s ceno na
oglaš. oddelku Jutra pod
št. 57831-1

Krasno vilo

enonadstropna, s 8 parke-
tiranimi sobami, kapalni-
co, balkonom, preko 3000
m² vrta in parka pred vi-
lo, ugodno prodam. Polas-
ja daje lastnik v Siskli.
Vodnikova cesta 100 —
nasproti gostilni pri Birju
57881-20

Novo hišo

dvonadstropna, pokleto-
na, s 800 m² zemlje, 10
let davka prosto, po nizki
ceni prodam v Mali vasi
št. 54 pri Ježici. 57930-20

Kupim parcelo

ob Dolenski cesti. Naslov
v oglaš. oddelku Jutra
57830-20

Žago venecijanko

na prometnem kraju na
prodaj. — Potrebno 20.000
Din. Event. sprejemni tudi
družabnika. Ponudbe na
oglaš. oddelku Jutra v Ma-
riboru pod »Redka prilika.
57960-30

Visokopritlično hišo

blizu remize poceni prodam
Naslov v oglaš. oddelku
Jutra. 57912-30

Majhno posestvo

na gorenjski strani, 8 km
od Ljubljane prodam. Po-
jasnija daje Burjak Ignac,
Aljaževa ulica št. 30. —
57911-30

Enodružinska vila

na Celovski cesti napredaj
— Poliva se v Zg. Siskli.
Vodnikova 54. 57924-20

Vilo z vrtom

3000 m², 10 sob, prodam.
Na Kodeljevo 13. 57922-30

Lepo hišo

štirinadstropna, v bližini
periferij prodam. Naslov
v oglaš. oddelku Jutra
57943-30

Tovarna stolov
moderna žaga, s vod-
nim pogon, lastna električna
centrala, kombinirana s
Falo in tozredna trajna
koncesija, veliko omrežje
za trg in okolico, vod. tem-
perat. vilo in druga po-
slopja, visoka rentabil-
nost, prid. odstopanja v fu-
ture poceni napredaj na
Sp. Stajerskem. Cena Din
700.000, tudi proti bran-
ni knjižici. Event. tudi
zamenjam za krasno go-
sto posetstvo. Ponudbe pod
št. 57831-1

Kapital
LASTNI IZDELKI

Restavracijo
ali ves hotel Park na Raba-
palci v najem z vsem
inventarjem (53 postelj).
V postelj pridejo samo
strokovnjaki s kaveljco Din
100.000. Ponudbe pod št. 57831-1

Zago venecijanko
na tri liste, svažen krož-
na žaga, na vodni pogon,
vstrelj. selitve odmah v na-
jem. Obratuje lahko tudi
ob najmanjši vodi. Zaga
je blizu »Jelevec«, era-
cijskih gozdov in blizu po-
staje na Gorenjskem. —
Event. tudi prodam s
opako krtilni skladiščem
o d d a m v centru mesta.
Naslov v oglaš. oddelku
Jutra. 57872-23

Kredite
vsake vrste pod najugod-
nejšimi pogoji preskrbi
Kmetijska ekspanzna zdra-
ga, r. z. o. o. z. (Kreditna
sekcija) v Mariboru. Alek-
sandrova cesta 44. 57453-16

Vrednote
Vsakovrstno zlato
kupi po najvišjih cenah
Ljubljana, Wolfova ulica 3
77

Oblačila
Plašče za zdravilne
laborante, brivce, lile, jo-
pleče za natakarje, peke-
mešarje, kuharje in sorod-
ne obrti, izdeluje in blizu
najboljše C. I. Hamann v
Ljubljani. Cestni trg št. 8.
53253-13

Prehrana
mudim po nizki ceni dobro
domačo hrano v bližini ar-
tiljerijske vojašnice. Na-
slov pove oglaš. oddelku
Jutra. 57836-14

Abonentom
mudim po nizki ceni dobro
domačo hrano v bližini ar-
tiljerijske vojašnice. Na-
slov pove oglaš. oddelku
Jutra. 57836-14

1 ali 2 otroka
v starosti 1-4 let sprej-
mem v restoraciji, sprejemni
takoj. Naslov pove oglaš. oddelku
Jutra. 57836-14

